

**NOVO V KOPRU!**

**NOVOMAT** d.o.o.  
AVTO STEKLO CENTER

Ko steklo počí,  
do Novomata skoči!

**OBRATNA CONA SERMIN  
SERMIN 72A, KOPER  
T: 00386 5 62 62 888**

**VINARSTVO** - Na 3. strani  
**Za Zaio so Prosečani  
v resnici pravi heroji**  
Nekdanji minister v Gazzettinu

**TRST** - Na 6. strani  
**Odprli sejem  
Expo Bavisela**  
Stojnice, utice in panoramsko kolo

**GORICA** - Na 16. strani  
**Kmalu novo  
Wi-Fi omrežje**  
Dostop do spleta bo enostavnejši

**KULTURA** - Pixel  
**Ko se digitalna  
umetnost sreča  
s hip hopom ...**

**RIM** - Renzi in Merklova složno za ohranitev schengna in kritično do avstrijske zapore meja

## »Varujmo se nacionalizma«

**INTERVJU Z ZAMBERLETTIJEM**  
**Potresenci so bodrili  
vojake in gasilce**



**POTRES 1976 - POSEBNA PRILOGA**  
Od 11. do 14. strani

RIM - Nemška kanclerka Angela Merkel je včeraj na obisku v Rimu skupaj s premierjem Matteo Renziem evropske voditelje pozvala, naj zavarujejo zunanje meje Evropske unije, v nasprotnem primeru tvegajo »vrnitev nacionalizma«. Obramba meje je »izziv za prihodnost Evrope od Sredozemlja od Severna tečaja«, sta poudarila Renzi in Merklova. Oba sta bila zelo kritična do avstrijske odločitve o zapiranju meje na Brennerju, s katero se je po Renzijevih besedah »Dunaj postavil izven zgodovine«. V Evropi, ki se sooča z najhujšo begunsko krizo po drugi svetovni vojni, je po oceni nemške kanclerke ogrožena svoboda gibanja, pod vprašajem pa je tudi prihodnost schengenskega območja. Glede avstrijskih načrtov, da bi na prelazu Brenner uvedli nadzor na meji z Italijo, je Merklova odgovorila, da bo storila vse, da se izogne zaprtju mej znotraj schengenskega območja.

Na 2. strani

**DOLINA** - Trenje  
**Wärtsilä:  
delavci na  
bojni nogi**

DOLINA - Zaposleni v tovarni velikih motorjev Wärtsilä in sindikati se pripravljajo na trd boj. Finska skupina se je odločila za dodatno reorganizacijo na mednarodni ravni, ki bo v nasprotju z zadnjo tokrat najbrž prizadela Trst. Wärtsilä je najavila odpust 550 ljudi v različnih tovarnah v svetu. Sindikati so prepričani, da so tokrat na vrsti zaposleni v dolinski Wärtsilä in pravijo, da naj bi ostalo brez službe vsaj 80 ljudi.

Na 4. strani

**DOLINA** - 60. razstava vin  
**Začela se je Majenca,  
otroci prvi protagonisti**



**Živalska samouprava  
na trebenski farmi**

Na 5. strani

**15. maja letošnji  
pohod na Koshiče**

Na 6. strani

**Zabava brez »trave«**

Na 16. strani

**Karavana solidarnosti  
#overthefortress**



šepet  
ulice  
Montecchi

Na 22. strani

**GORICA** - Zdravstveno podjetje za Posočje in južno Furlanijo

## Do junija 73 zaposlitev

Medicinske sestre, zdravstvene tehnike in druge zdravstvene delavce bodo razmestili po štirih bolnišnicah

GORICA - Zdravstveno podjetje za Posočje in južno Furlanijo se pripravlja na zaposlitev 73 zdravstvenih delavcev. Sklep o kadrovskih okrepitvah je vodstvo sprejelo v sredo; nove medicinske sestre, zdravstveni tehniki, socio-zdravstveni sodelavci, fizioterapevti in negovalci bodo službo predvidoma nastopili junija. »Časopisi večkrat pišejo o pomanjkanju osebja v zdravstvu in težavah, ki so s tem povezane. Tokrat pa se pripravljamo na kopico novih zaposlitev, s katerimi bomo okrepili število zdravstvenih delavcev v bolnišnicah v Gorici, Trzihu, Palmanovi in Latisani,« je povedal direktor zdravstvenega podjetja Giovanni Pilati.

Na 15. strani



## Okusi Vipavske

FESTIVAL VINA IN KULINARIKE

- **Dvorec Zemono**, Vipavska dolina
- nedelja **8. maj** 2016, 15.00–21.00
- ponedeljek **9. maj** 2016, 15.00–21.00

- Več kot 100 odličnih vipavskih vin
- Kulinarična presenečenja
- Pokušine, predstavitve, razmišljanja ...
- Vipavska tržnica

### KULINARIČNI MESEC

- Kulinarični mesec v restavracijah Vipavske doline (15. april–15. maj 2016)

Podrobneje: [www.okusi-vipavske.si](http://www.okusi-vipavske.si)



RIM - Varovati je treba zunanje meje in ohraniti schengenski režim na notranjih mejah

# Renzi in Merklova posvarila pred vrnitvijo nacionalizma

Premierja kritična do avstrijskega zapiranja Brennerja - V Rimu tudi voditelji EU

RIM - Nemška kanclerka Angela Merkel je včeraj na obisku v Rimu skupaj s premierjem Matteam Renzijem evropske voditelje pozvala, naj zavarujejo zunanje meje Evropske unije, v nasprotnem primeru tvegajo »vrnitev nacionalizma«. Obramba meje je »izziv za prihodnost Evrope od Sredozemlja od Severna tečaja«, sta na skupni novinarski konferenci poudarila Renzi in Merklova. Oba sta tudi bila zelo kritična do avstrijske odločitve o zapiranju meje na Brennerju, s katero se je po Renzijevih besedah »Dunaj postavil izven zgodovine«.

V Evropi, ki se sooča z najhujšo begunsko krizo po drugi svetovni vojni, je po oceni nemške kanclerke ogrožena svoboda gibanja, pod vprašajem pa je tudi prihodnost schengenskega območja. Na vprašanje glede avstrijskih načrtov, da bi na prelazu Brenner uvedli nadzor na meji z Italijo, je Merklova odgovorila, da bo storila vse, da se izogne zaprtju mej znotraj schengenskega območja. »Storila bom vse, kar je potrebno, da se težave rešijo na druge načine, kot je zaprtje meje,« je dejala. Kot je še dodala, ne bi smeli dopustiti, da bi drug drugega pustili na cedilu, pač pa je v Evropi potreba po poštenem sodelovanju. Še posebej je po njeni oceni potrebno podpreti države na zunanjih mejah EU, kot so Italija, Grčija, Malta in Ciper. Oba voditelja sta tudi pozitivno ocenila predlog komisije EU za revizijo azilne zakonodaje s pravičnejšimi mehanizmi preazipovanja beguncev med članicami in denarnimi sankcijami za tiste države, ki ne bi hotele sprejeti svojega deleža prisilcev za azil.

Renzi, ki se sooča z bojznimi novogvala beguncev v Italijo, je ob tem

Matteo Renzi in Angela Merkel včeraj v Rimu

ANSA



poudaril potrebo po skupni evropski strategiji za Afriko, z vlaganjem v družbene in razvojne projekte, ki naj bi pri izvoru zadrževali migracijske tokove. »Pomembno je vlagati v Afriko (...) Italija zagovarja dolgoročno strategijo in Evropska unija bi morala tukaj igrati vodilno vlogo,« je še dejal predsednik italijanske vlade. Z Merklovo sicer ostajajo razhajanja glede predloga italijanske vlade, da bi pomoč Afriki financirali z evropskimi obveznicami, o katerih Nemčija noče slišati. Oba premierja sta se sicer strinjala, da so to postranski dejtali in da je pomembno soglasje o cilju skupne evropske politike za Afriko. Renzi je na srečanju ponudil tudi nekoliko bolj pomirjujoče številke glede

de migracijskega pritiska preko Sredozemskega morja. V Italijo je lani prišlo 26 tisoč migrantov, le tisoč več kot v letu 2014. Pojava ne gre podcenjevati, prav tako pa ga ne gre dramtizirati in zlorabljeni v interne predvolilne namene, kot to dela Avstrija, je dejal.

Po kosilu z Merklovo je Renzi včeraj v Rimu sprejel tudi predsednika Evropske komisije Jean-Claudea Junckerja in parlamenta Martina Schultza, danes pa bo imel še srečanje s predsednikom Sveta Evrope Donaldom Tuskom. V Rimu se bo zbralo tudi nekaj voditeljev evropskih držav, ki se bodo danes v Vatikanu udeležili slovesnosti ob izročitvi evropske nagrade Karla Velikega papežu Francišku.

## Turški premier Davutoglu se poslavlja

ANKARA - V Turčiji vladajoča Stranka za pravičnost in razvoj bo imela 22. maja izredni kongres, na katerem premier Ahmet Davutoglu ne bo terjel novega mandata na čelu stranke. To pomeni, da bo zapustil tudi položaj v vladi. Davutoglu se je znašel na nasprotnem bregu kot predsednik Recep Tayyip Erdogan. Odločitev o sklicu kongresa, na katerem bo 57-letni Davutoglu zapustil čelo stranke in vlade, so sprejeli na včerajšnjem sestanku AKP v Ankari, potem ko so v sredo v javnost pricurjale informacije, da sta Davutoglu in Erdogan v sporu. Razhajanja so na plan prišla že v minulih tednih, botrovali naj bi jim med drugim različni pogledi glede načrtovane spremembe ustave.

Davutoglu je prejšnji teden obljubil, da bo nova ustava zagotovila sekularnost, potem ko je predsednik turškega parlamenta Ismail Kahraman razburil s pozivom, da mora nova ustava temeljiti na veri. Davutoglu je položaj premierja in predsednika islamsko-konservativne AKP prevzel od Erdogana, potem ko je bil ta leta 2014 izvoljen za predsednika države. Odhod Davutogluja bi lahko odprl pot utrditvi Erdoganove oblasti, hkrati pa še okrepil napetosti v Turčiji, ključni partnerici EU v begunski krizi, ki se sooča tudi z grožnjo džihadistov, konfliktom s Kurdi in vojno v Siriji na svojih južnih mejah.

## Hrvaški minister napadel Furia Radina

ZAGREB - Kontroverzni hrvaški kulturni minister Zlatko Hasanbegović se je glede finančne krize dnevnika La Voce del popolo spraval na italijanskega poslanca v zagrebškem parlamentu Furia Radina. Slednji je očital ministru, da je ukinil državni prispevek reškemu dnevniku, ker ne odgovarja njegovim svetovnim nazorom. Hasanbegović napoveduje, da ne bo več klonil izsiljevanju časopisov, ne glede, če so desno ali levo usmerjeni ali pa če so odraz narodnih manjšin. Ministru marsikdo očita, da zagovarja fašistična in ustaška stališča.

## Renato Soru obsojen na 3 leta zaradi davčne utaje

CAGLIARI - Na Sardiniji je odstopil z mesta deželnega tajnika Demokratske stranke nekdanji predsednik dežele in trenutni evropski poslanec Renato Soru, ki je bil včeraj obsojen na 3 leta zaporne kazni zaradi davčne utaje 2,6 milijonov evrov. Nova obsodba vidnega predstavnika DS je še podžgala polemiko med nekaterimi predstavniki vodilne vladne stranke in sodstvom.

Olja na ogenj je prillil tudi član Višjega sodnega sveta, sodnik Piergiorgio Morosini, ki se je opredelil za Ne na jesenskem referendumu o spremembah ustave. Morosini je v časopisnem intervjuju ocenil, da Italija nevarno drsi v smer avtoritarne demokracije. Če bo prodrla Renzijeva ustavna reforma, bo vodilna vladna stranka lahko sama izbrala večino članov Višjega sodnega sveta in s tem imela popoln nadzor nad sodstvom, je posvaril.

## Več kot 60.000 Sircev obtičalo na meji z Jordanijo

AMAN - Okoli 64.000 Sircev, ki bežijo pred nasiljem, je obtičalo na meji z Jordanijo, ki gosti že več kot 630.000 beguncev in je v začetku leta zaostrila varnostne kontrole na mejnih prehodih Hadalar in Rokbane. Jordanija vztraja, da mora strogo preverjati prebežnike, da bi zagotovila, da gre res za begunce in da med njimi niso islamski skrajneži.

## RIM - Volitve »Spopad« sester Mussolini

RIM - Na občinskih volitvah v Rimu, na katerih bodo 5. junija izbirali župana, se v senci glavne politične bitke za župansko mesto napoveduje tudi neobičajen »družinski« spopad. Za položaj v občinskem svetu se namreč na listah različnih strank potegujeta sestri, ki sta za nameček še vnukinji Benita Mussolinija - evropska poslanka Alessandra Mussolini in njena polsestra Rachele.

53-letna Alessandra Mussolini kandidira na listi Berlusconijske stranke Forza Italia, ki po umiku prvotnega kandidata Guida Bertolasa v županski bitki podpira sredinskega kandidata Alfa Marchinija. Njena deset let mlajša sestra Rachele je se je odločila za še bolj desno stranko Fratelli d'Italia, ki za županjo pa podpira desničarsko kandidatko Giorgio Meloni.

Rachele, ki je ime dobila po babici, soprogini fašističnega diktatorja, je hči njegovega četrtega sina, leta 2006 preminulega pianista Romana Mussolinija, in njegove druge žene Carle Puccini. Njena polsestra, v političnih krogih že dobro znana Alessandra, pa je hči prve žene Romana Mussolinija, Marie Scicolone, sicer sestre filmske zvezdnice Sophie Loren.

ZDA - Iz volilne tekme se je umaknil še njegov zadnji republikanski konkurent John Kasich

# Trump zdaj išče podpredsednika

Nekateri republikanci skačejo na milijarderjev zmogoviti voz, del stranke vključno z dinastijo Bush pa ga še vedno prezira

NEW YORK - Donald Trump je po odstopu guvernerja Ohia Johna Kasicha ostal edini republikanski kandidat za predsednika ZDA in že napovedal, da bo začel iskati podpredsedniškega kandidata oz. kandidatko. Kasich se je v sredo poslovil, že v torek pa je to storil Ted Cruz. Republikanski nabor kandidatov je nekoč štel 16 ljudi, tekma, v kateri je bilo na vrhuncu le pet resnih kandidatov, pa se je končala še pred demokrasko. Kasich se ob slovesu ni spuščal v očitne razloge za svojo odločitev. Opisoval je, kako prijetno je bilo govoriti z ljudmi po ZDA, Američane je pozval, naj si bolj pomagajo med seboj in dejal, da je bistvo Amerike v njihovih srcih in dušah.

Kasicheva pozitivna kampanja se ni prijela, saj je republikanske volivce omrežil newyorški milijarder, ki po drugi strani ni varčeval z žaljivkami na račun političnih nasprotnikov niti zaveznikov. Redka izjema je bil Kasich, za katerega je Trump v sredo ocenil, da bi bil lahko dober podpredsedniški kandidat, saj bi mu zagotovil zmago v ključni državi Ohio. To je bila edina država, kjer je Kasichu uspelo zmagati. Do srede je zbral le 153 delegatov za konvencijo konec junija v Clevelandu, za zmago pa jih je potrebnih 1237. Trump jih je doslej zbral 1053 in ker več nima protikandidata, bo preostanek zbral v devetih državah, ki so še ostale do konca republikanskih strankarskih volitev.



Tudi John Kasich se je umaknil ANSA

63-letni Kasich, ki je med kampanjo poudarjal svoje izkušnje z vladanjem državi in 18-letnim služenjem v kongresu, je aprila zagotovil, da ne bo podpredsednik. Glede na ankete bi bil sicer najboljši kandidat za republikansko stranko, saj je edini dobival več podpore od Hillary Clinton, občasno pa tudi od Bernarda Sandersa.

Novembra se bosta na splošnih volitvah tako pomerila dva kandidata, ki sta pri večini Američanov nepriljubljena. Clintonova tehnično še ni ugnala Sandersa, vendar gre le še za vprašanje časa. Doslej si je nabrala podporo 2205 delegatov, za zmago pa jih potrebuje 2383. Sanders jih ima 1401, do konca pa je še

13 tekem na katerih delegate delijo porcionalno.

Clintonova je malce manj nepriljubljena kot Trump, poleg tega pa ima v svoji stranki trdnejši položaj, kot ga ima Trump v republikanski. Clintonove pričakovani osebni napadi in žaljivke od Trumpa ne skrbijo. Pravi, da se s tem ubada že celo življenje. »On je zame klasičen primer opletajočega nasilneža in nezavarovane pištole, ki bo zanesljivo ustrelila mimo,« je menila Clintonova.

»Predsednik ne komentira predsedniških volitev,« pa je bil odgovor iz urada nekdanjega republikanskega predsednika ZDA Geoga Busha mlajšega, ko so ga v sredo vprašali ali bo podprl predsedniškega kandidata svoje lastne stranke. Sporočilo je huda zavrnitev Trumpa, ki med kampanjo ni varčeval z napadi na Busha mlajšega in njegovega brata Jeba Busha, ki je uvodoma veljal za najbolj zanesljivega zmagovalca strankarskih volitev.

Republikanska stranka se sedaj obnaša kot včasih demokratska in poenotenje za Trumpom bo naporno delo. Upanje na poenotenje stranke ohranja le strah pred tem, da bo v Beli hiši spet »Clinton«. Čeprav se nekaterim članom strankarske elite iz Washingtona zdi to celo sprejemljivejše. Vodilni člani stranke so glede podpore svojemu kandidatu za zdaj tiho, še naprej se govori o iskanju neodvisnega kandidata, nekatere

ri strankarski ideologi bi raje videli novembra zmago Clintonove kot Trumpov prevzem stranke, ker menijo, da bo ta potem izgubljena za celotno generacijo, ker ne bo imela podpore žensk in rastoče latinsko-ameriške manjšine. Obenem pa tudi sam Trump pravi, da določenih ljudi sploh noče imeti ob sebi.

Kot možni podpredsedniški kandidati se sedaj omenjajo Marco Rubio, Newt Gingrich, John Kasich, še najbolje za Trumpa pa bi bila guvernerka Nove Mehike Susana Martinez, ki je ženska in latinsko-ameriškega izvora. Vendar pa ga Martinezova ne mara. Nekdanjega župana New Yorka Rudyja Giulianija bi Trump postavil za domovinskega ministra, guvernerja New Jerseyja ali zdravnika Bena Carsona za zdravstvenega ministra, kaj dlje pa še ni razmišljala.

Clintonova se bo morala prav tako odločiti, kdo ji lahko prinese večje število glasov volivcev in ali potrebuje nekoga, ki bo privlačil Sandersove bolj levo usmerjene volivce, ali pa bo kot vedno doslej potrebovala nekoga za neodvisne sredinske volivce. Med drugim se kot možna podpredsedniška kandidatka omenja senatorka slovenskega rodu iz Minnesote Amy Klobuchar, pa senatorka iz Massachusettsa Elizabeth Warren, senator iz Virginije Tim Kaine, senator iz New Jerseyja Cory Booker, minister za stanovanja Julian Castro in tako naprej. (sta)



40-LETNICA POTRESA - Izredni komisar Giuseppe Zamberletti

# »Večkrat so potresenci med ruševinami spodbujali in celo tolažili reševalce«

VARESE - Furlanski čudež. Tako sta italijanska in mednarodna strokovna javnost poimenovali obnovo od potresa prizadeto območje zahodne Furlanije, Karnije in Benečije. Da je šlo za italijanske razmere pravi čudež nosi veliko zaslugo Giuseppe Zamberletti, ki ga je takratna vlada (predsednik Aldo Moro) imenovala za izrednega komisarja za najnujnejšo pomoč in za prvo obnovo porušenega področja. 83-letnega Zamberlettija, ki je bil v času potresa torej star 43 let, smo zmotili med vsakodnevnim sprehodom, prijazno je odgovarjal na naša vprašanja.

**Gospod Zamberletti, kako se spominjate potresa in obnove?**

Dejansko, kot da bi se vse zgodilo včeraj. Občutki so namreč še vedno zelo močni in me spremljajo vse povsod. Ne smemo namreč pozabiti, da je bila to ena največ naravnih nesreč v povojni Italiji in najmočnejši potres po tistem v Messini.

**Je bila država s svojimi institucijami pripravljena na takšno tragedijo?**

Sploh ne. Takrat dejansko nismo vedeli, kaj je to sploh sistem civilne zaščite, da ne govorimo o preventivi in podobno. Začeli smo iz ničle, brez vsakršne strukture in organizacije. Ne v Rimu in niti na terenu.

**In kako ste sploh zmogli v takšnem položaju?**

Danes zglada neverjetno, a najbolj so nam pomagali ljudje s potresnega območja. Brez njih bi se obnova zavlekla in gotovo ne bi bila tako učinkovita, kot je potem bila.

**Torej žrtve, ki so pomagale reševalcem..**

To so bili ljudje, ki so izgubili sorodnike in vse svoje imetje. Imeli so razloge za obup, ki pa jih ni premagal. Bolečina ni nikoli prevladala nad ravnodušjem. Bil sem priča ganljivim prizorom, ko so ljudje, ki



Giuseppe Zamberletti in prizor s potresnega območja, ki ga je posnel Mario Magajna

temveč tudi zato, ker sem bil takrat podtajnik na notranjem ministrstvu, kjer sem odgovarjal za gasilsko službo. Moro je imel velik spomin in je dobro poznal moja zanimanja in dejavnost v poslanski zbornici.

**Kakšno vezo ima to s Furlanijo?**

Leta 1970 sem bil v poslanski zbornici poročevalec zakona o uvedbi izrednih vladnih komisarjev v primeru potresov in naravnih nesreč. To smo naredili po tragediji v Vajontu, ko smo ugotovili, da ne morejo vsa bremena pri reševanju in pomoči ljudem nositi gasilci in vojniki. Moro tega ni pozabil in usoda je hotela, da sem bil prav jaz šest let pozneje prvi vladni komisar.

**Jugoslavija je zelo pomagala ne le Beneškim Slovincem, temveč tudi Furlanom. V Tolminu sem bil skoraj kot doma**

**Zemlja se je tresla tudi v Posočju in na Tolminskem. Kako ste sodelovali z reševalci iz Slovenije?**

Zelo dobro, lahko rečem odlično. Večkrat sem bil v Tolminu, kjer sem se dobival s tamkajšnjimi reševalci. Tam sem se počutil kot doma. Redno smo si izme-



njavali informacije in nasvete. Bili smo praktično v vsakodnevnih stikih. To so bili srčni in dobro organizirani ljudje. Veste, Jugoslavija je veliko pomagala ne le slovenskim rojakom v Benečiji, temveč tudi Furlanom. Tragedija potresa je pod silo razmer odprla državno mejo, ki je bila do takrat precej zaprta.

**Sodelovanja med Italijo in FJK na eni ter Jugoslavijo in Slovenijo na drugi strani je trajalo tudi med obnovo. Kaj se še spominjate iz tistega časa?**

Spominjam se kako so prebivalci Guma in sosednjih krajev, ki jih je potres razdejval, cenili montažne hiše vrste Krivaja. Darovala jih je Jugoslavija. Štiri leta pozneje, ko so me po potresu v Irpiniji imenovali za izrednega komisarja, so v kraju Muro Lucano, ki ga je leta 1980 opustošil potres, izrecno zahtevali montažne hiše Krivaja. Očitno so bile na dobrem glasu. Tudi takrat nam je Jugoslavija pomagala.

**Sandor Tence**

## ŠOLSTVO - SSK Dežela mora nujno ukrepati za natečaj

TRST - »Prav te dni se začnejo pisne naloge za različne natečajne razrede italijanskih šol, s katerimi bo v FJK dodeljenih 1531 stavežev. Gre torej za pomemben korak, ki bo pripomogel k rešitvi nekaterih odprtih vprašanj in bo nedvomno utrdil šolski sistem naše dežele. Dobra novica žal ne velja za slovenske šole, za katere bi moralo pristojno ministrstvo objaviti poseben natečaj, o katerem pa že nekaj let ni ne duha ne sluha.«

Tako piše v uvodu svojega pisnega vprašanja deželni vladni svetnik SSK Igor Gabrovec. Pred nedavnim - piše v nadaljevanju slovenski svetnik - smo obeležili 70-letnico ponovnega odprtja slovenskih šol v Italiji, ki jih je bil ukinil fašistični režim leta 1923. Ob tisti priložnosti smo slišali veliko pohvalnih besed, lepih želja in voščil za nadaljnje delo. Resnično dejstvo pa je, da je slovenski šolski sistem po Gabrovecovi oceni v zelo zaskrbljujočem stanju. Na to so s skupnim stališčem pravilno opozorili naši profesorji, učitelji in vzgojitelji, ki so iz leta v leto zaposleni s pogodbami na določen čas. Slednji štejejo skorajda 50 odst. delež učnega osebja različnih nivojev, medtem pa so se izčrpale tudi razpoložljivosti na lestevicah iz prvega pasu.

Ob teh predpostavkah svetnik SSK sprašuje deželno vlado, začneši s predsednikom Deboro Serracchiani, če ima uprava konkretne novice o napovedanem natečaju za slovenske šole in kako namerava ščititi slovenski šolski sistem oz. pridobiti ustrezna zagotovila in odgovore od pristojnega ministrstva na upravičena pričakovanja.

Želimo si namreč - zaključuje Gabrovec - da bi besede predsednice Serracchiani, s katerimi je slovenski šoli ob praznovanju 70-letnice v Kulturnem domu v Trstu zaželela, »da bi ostala pomemben člen posebnosti naše Dežele in da bi naprej delovala tudi v interesu medkulturnega dialoga, dobrih odnosov in spoštovanja različnih narodnosti in jezikov« ne ostale zgolj priložnostna voščila, ampak tudi prepričljiva obezveza.

**Začeli smo praktično iz ničle, brez vsakršne strukture, izkušenj, organizacije in strokovnega osebja**

so ostali brez vsega, spodbujali in celo tolažili reševalce.

**Od kje ste vodili reševalno akcijo?**

Iz Vidma. Glavni štab smo imeli na tamkajšnji prefekturi, a smo bili praktično vsak dan na terenu.

**In kdo so bili vaši najožji sodelavci?**

Imel sem štiri namestnike oziroma podkomisarje. To so bili prefekta iz Vidma in Pordenona, general Mario Rossi, poveljnik vojaške divizije Mantova, ter Alessandro Giomi, državni načelnik gasilcev.

**In kakšen je bil vaš prvi sklep po prihodu v Videm?**

Za ranjence je bilo takrat dejansko že poskrbljeno, treba je bilo poskrbeti za preživele in njihovo nastanitev. Kdo najbolj pozna razmere, če ne župani in občinski upravitelji? Njim sem poveril vsa pooblastila, čeprav sem si zaradi tega nakopal kar nekaj težav in problemov.

**Zakaj pa?**

V Rimu so bili prepričani, da lahko edino država s svojimi organi zagotovi učinkovito pomoč in zacetke obnove. V resnici niso kdove kako zaupali lokalnim oblastem, torej Deželi FJK in občinam. Tisti, ki je v Rimu takole razmišljal, se je krepko zmotil.

**Zakaj je vlada izbrala prav vas za tako zahtevno nalogo v Furlaniji?**

Za funkcijo mi je osebno poveril predsednik vlade Moro. Ne samo, ker sva bila prijatelja in ker mi je očitno zaupal,

PROSECCO DOC - Stališče predsednika Veneta Luce Zaie

# »Na Proseku so heroji«

Nekdanji kmetijski minister kritičen do aktualnega ministra Maurizia Martine



Minister Maurizio Martina, predsednik Sergio Mattarella in Luca Zaia nazdravljajo s proseccom na letošnjem Vinitaly

BENETKE - »Zahtevo vinogradnikov s Krasa po licenčnihah (t.i. royalty) za vino prosecco jemljem kot provokacijo, a na Proseku imajo v marsičem prav.« Predsednik Veneta in nekdanji kmetijski minister Luca Zaia je v dnevniku Il Gazzettino takole komentiral ponedeljkov obisk v Trstu kmetijskega ministra Maurizia Martine. Zaia, ki ni ravno zadovoljen z ministrovimi stališči glede protokola Prosecco DOC je novinarju Mauriziju Baitu vinogradnike s Proseka in s Krasa označil za heroje in vizionarje, ki se borijo za pravično stvar. Zaia je tudi izrazil pripravljenost, da če ga povabijo, spet pride na Prosek, kjer je sicer že bil in tam posadil nesrečno sadiko gletre. Predsednik Veneta je tudi dodal, da sta vas Prosek in Kras pravzaprav zastavi prosecca.

Zaia (Severna liga) je bil v času svojega ministrovanja glede postopka za meddeželno zaščito Prosecco DOC glavni rimski sogovornik Dežele FJK, kraških vinogradnikov in njihovih organizacij, začeni s Kmečko zvezo. Kot minister je glede Proseka veliko obljubljal, ohladil pa se je, ko so KZ in kraški vinogradniki - prav zaradi njegovih in obljub deželnega odbornika Claudia Violina - umaknili pritožbo na upravno sodišče Lacija in s tem dokončno prižgali zeleno luč odloku predsednika republike o zaščiti vina, ki nosi ime po Proseku. Kolikor nam je znano se potem Zaia ni več ukvarjal s Prosekom, oglasil se je dan po tržaškem obisku kmetijskega ministra ... (st)

## Jure Kufersin potrjen na čelu zadruga PD

TRST - Upravni svet Zadruga Primorski dnevnik, ki je bil izvoljen na nedavnem občnem zboru, je na svoji prvi seji potrdil dosedanje vodstvo. Tako bo tudi v novem triletju Zadrugi predsedoval Jure Kufersin, podpredsednica bo Jelka Danev, tajnik pa Tomaž Ban. Na seji so se tudi seznanili z bilanco nadzorovane družbe DZP-PR.A.E. in z novostmi v zvezi z novim zakonom o tisku, ki je trenutno v obravnavi v senatu.





## Volitve 2016

### Marino Sossi zahteva bonifikacijo Trga Rosmini

Županski kandidat lista SI-Sinistra per Trieste Marino Sossi je mnenja, da je v ljudskem vrtu na Trgu Rosmini potrebna temeljita bonifikacija. Zvišanje od zakona predvidene stopnje za onesnaževanje, kot je to predlagal tržaški občinski odbornik za okolje Umberto Laurenzi, ni prava rešitev, je še povedal Sossi in dodal, da je nujno ugotoviti vzroke onesnaževanja ter jim prej poskrbeti za sanacijo.

### Paolo Menis (G5Z) na strani kolesarjev

Županski kandidat Gibanja 5 zvezd Paolo Menis se je včeraj sestel s člani združenja kolesarjev Ulisse-Fiab in se z njimi pogovarjal o težavah, s katerimi se soočajo kolesarji v našem mestu. Menis je poudaril, da se G5Z zavzema za trajnostno mobilnost in za zagotovilo, da namerava okrepiti varnost za kolesarje v mestnem središču.

### »Rusovi« kandidati za občinski in rajonske svete

Senator Demokratske stranke Francesco Russo bo v kavarni San Marco danes ob 11.30 predstavil ekipo svojih »metropolitanskih« kandidatov za tržaški občinski svet in za rajonske svete. To so kandidati, ki se nameravajo posvečati pretežno štirim točkam z Russovega programa na primarnih volitvah, in sicer mestni občini, staremu pristanišču, obnovi Miramara ter zaščiti pediatrične bolnišnice Burlo Garofolo in bolnišnice na Katinari. Srečanja se bo udeležil tudi županski kandidat leve sredine Roberto Cosolini.

### Kandidatna lista Zeleni-PSI

Na sedežu odbora za Cosolinija v Ul. Gallina bodo jutri ob 11.45 predstavili kandidatno listo zelenih in socialistov, ki podpira županskega kandidata Roberta Cosolinija. Govorili bodo glasnik Zelenih Alessandro Claut, pokrajinski tajnik PSI Gianfranco Orel ter nekateri kandidati.

### Roberto Dipiazza danes predstavi volilni program

V prostorih hotela Urban (Ul. Androna chiusa št. 4) bodo danes na tiskovni konferenci predstavili volilni program desnosredinske koalicije (Lista Dipiazza, Fratelli d'Italia, Severna Liga, občanska lista Stop prima Trieste, Stranka upokojencev in Forza Italia), ki podpira županskega kandidata Roberta Dipiazza. Srečanje z novinarji bo ob 11.30.

### Alessia Rosolen predlaga občinski seznam pedofilov

Županska kandidatka občanske liste Un'altra Trieste Alessia Rosolen je predlagala ustanovitev občinskega seznama pedofilov. Trst mora dobiti naziv mesta, ki štiti otroke, pravi Rosolenova. Seznama pedofilov v Italiji še niso uvedli in bi lahko Trst odprl novo pot, je dodala in razložila, da bi pri sestavi seznama sodelovali prefektura, kvestura in poštna policija. Sicer bo Alessia Rosolen predstavila svoj volilni program jutri ob 11. uri v kavarni Piazza Venezia.

**DOLINA** - Danes napovedano pomembno srečanje s sindikati Fiom-Cgil, Fim-Cisl in Uilm-Uil

# Wärtsilä: pod vprašajem približno 80 delovnih mest

Zaposleni v tovarni velikih motorjev Wärtsilä in njihovi sindikalni predstavniki se pripravljajo na trd boj. Finska multinacionalna se je odločila za dodatno reorganizacijo na mednarodni ravni, ki pa bo v nasprotju z zadnjo tokrat najbrž prizadela tudi Trst. Wärtsilä je namreč najavila odpust 550 ljudi v raznih tovarnah v svetu. Delavci so zaradi tega pred nedavnim tudi stavkali osem ur in priredili shod pred vhodom v tovarno, kjer so demonstrirali proti morebitnim odpustom.

Sindikati so prepričani, da so tokrat na vrsti zaposleni v dolinski Wärtsilä in podarjajo, da naj bi ostalo na cesti ali se predčasno upokojilo vsaj 80 ljudi. Pokrajinski tajniki panožnih sindikatov Fiom-Cgil, Fim-Cisl in Uilm-Uil Sasha Colautti, Fabio Kanidisek in Antonio Rodà so povedali, da je vodstvo Wärtsilä napovedalo odpust 550 uslužbenec, od katerih bo približno polovica na mednarodni ravni. Skupina Wärtsilä pa je tudi že sporočila, da se namerava posvečati raziskovanju in razvijanju novih motorjev neposredno na Finskem. Glede na to, da je v tem sektorju v Dolini zaposlenih skoraj sto ljudi, je zaskrbljenost delavcev in sindikatov upravičena. Kaže vsekakor, da je že stekel postopek za prerazporeditev nekaterih uslužbenec v druge oddelke.

Sicer bo danes popoldne v dolinski tovarni pomembno srečanje med vodstvom Wärtsilä in sindikati, ki se napoveduje še kar napeto. Finska skupina namerava vztrajati in bo težko spremenila svoj načrt glede raziskovalnega centra. Wärtsilä naj bi v bistvu danes najavila krčenje 80 delovnih mest, ki jih zasedajo inženirji, tehniki in delavci, ki se že dalj časa ukvarjajo z raziskovanjem. Vodstvo Wärtsilä se bo po srečanju s sindikati sestalo tudi z zaposlenimi v raziskovalnem centru.

V Wärtsilä je zaposlenih 1050 ljudi, poleg tistih v raziskovanju pa bo na vrsti po mnenju sindikatov še dodatno krčenje števila zaposlenih v drugih sektorjih, s tem pa se bo še zmanjšal pomen dolinske tovarne. Sindikati bodo danes po vsej verjetnosti odločno zavrnila načrt finske družbe, o nadaljnjih korakih pa bodo odločali v ponedeljek na skupščini. Sindikati bodo najbrž razglasili stavko, zahtevali pa bodo tudi pomoč javnih institucij. (ag)

Nedavna demonstracija delavcev pred vhodom v tovarno

FOTODAMJ@N



## TRST - Izžrebali vrstni red imen županskih kandidatov na volilnicah Prvi Menis, zadnji Furlanič

Dipiazza na tretjem mestu, Cosolini na sedmem - Izžrebali tudi vrstni red posameznih list

Tržaška volilna komisija je včeraj izžrebala vrstni red, s katerim bodo imena županskih kandidatov oziroma kandidatnih list ponatisnjene na volilnih plakatih in na volilnicah.

Na prvem mestu bo ime županskega kandidata Gibanja 5 zvezd Paola Menisa. Na drugem mestu bo kandidat gibanja Fronte indipendenza TLT Giorgio Marchesich, na tretjem pa Roberto Dipiazza, ki ga podpirajo Fratelli d'Italia, Severna Liga, Lista Dipiazza, občanska lista Stop prima Trieste, Stranka upokojencev in Forza Italia. Na četrtem mestu bo Fabio Carini (lista StartUp Trieste), na petem kandidat liste Sinistra per Trieste Marino Sossi, na šestem Vito Potenza z istoimensko listo. Na sed-

mem bo dosedanji župan Roberto Cosolini, ki ga podpirajo občanska lista Insieme per Trieste Cosolini sindaco, lista Trieste solidale, Demokratska stranka in stranka Svoboda, ekologija in levica. Po Cosoliniju bo na vrsti županska kandidatka liste Un'altra Trieste Popolare Alessia Rosolen, na devetem bo kandidat liste No Ferriera Si Trieste Maurizio Fogar, na desetem kandidat liste Uniti per Trieste Nicola Sponza, na enajstem mestu pa kandidat Združene levice Iztok Furlanič.

Volilna komisija je izžrebala tudi vrstni red list, in sicer Gibanje 5 zvezd, Fronte indipendenza TLT, Stranka upokojencev, Dipiazza per Trieste, Severna liga, Fratelli d'Italia-Nacionalno zavez-

ništvo, Stop prima Trieste, Forza Italia, Startup Trieste, Si-Sinistra per Trieste, lista Vito Potenza, Insieme per Trieste Cosolini sindaco, Demokratska Stranka Cosolini sindaco, Zeleni PSI Cosolini sindaco, SEL, Trieste città solidale, Un'altra Trieste popolare, No Ferriera Si Trieste, Uniti per Trieste in Združena Levica.

Vrstni red za rajonske svete pa bo sledeči: Združena Levica, Severna liga, No Ferriera Si Trieste, Dipiazza per Trieste, Un'altra Trieste popolare, Insieme per Trieste Cosolini sindaco, Fratelli d'Italia-NZ, Demokratska Stranka Cosolini sindaco, Zeleni PSI Cosolini sindaco, Fronte indipendenza TLT, Forza Italia, Startup Trieste, Stop prima Trieste in Gibanja 5 zvezd.

**TRST** - Županski kandidat G5Z Menis za šankom

## »Zvezdnati« barman

Pobuda sodi v okvir zbiranja sredstev za volilno kampanjo Grillovega gibanja



Paolo Menis v neobičajni vlogi barmana

FOTODAMJ@N

Županski kandidat Gibanja petih zvezd Paolo Menis se je včeraj preizkusil v novem poklicu. V baru White Café v Ul. Genova je stopil za točajni pult in začel tam pripravljati razne koktejle in druge napitke, ki jih je potem lastno-ročno ponesel k mizicam do klientov.

Il sindaco ti serve - Župan ti postreže je bilo ime pobude, ki so jo Menis in somišljeniki izbrali, da bi z njo pripomogli k financiranju volilne kampanje. Naslov je bil spodbuden, »nakar« Menis je priklical v bar in ob mizice na ulici kar nekaj somišljenikov in drugih klientov, ki so radovedno opazovali, kako se županski kandidat suka med kozarci, steklenicami in pladnji. Odgovor, ali je lažje postati barman, ali župan, pa bo znan šele prihodnji mesec.

## DOLINA, TRST Spet o medobčinski uniji

Julijska medobčinska teritorialna unija bo prihodnji teden spet v ospredju tržaške politične kronike, in sicer v dveh občinskih svetih: tržaškem in dolinskem.

Oba se bosta sestala v četrtek, 12. maja. Dolinski občinski svet se bo sestel opoldne z eno samo točko na dnevnem redu: Odobritev statuta Julijske medobčinske teritorialne unije in osnutka ustanovne listine. Dolinska občinska skupščina je že razpravljala o njej, a statut ni prodril.

V tržaškem občinskem svetu pa bo ob 19. uri avdicija na temo Julijska medobčinska teritorialna unija. Občinski svetniki bodo izvedeli, kaj je bilo doslej storjeno in kaj bo treba še storiti, da bi lahko unija polno zaživela.



DOLINA - Včeraj začetek Majence in predstavitev razstav vin in olj

# Letos tudi poklicni vinarji Oljkarji iz Brega in od drugod

Ocenili bodo 10 vzorcev belega in 9 črnega vina ter 56 vzorcev olja iz dolinske in drugih občin na Tržaškem

Dolino je včeraj zajel praznični vrvež Majence, ki se bo vasi držal do torka, vrhunec pa bo dosegel v noči na nedeljo s tradicionalnim dvigovanjem maja. Majence pa si ni mogoče predstavljati brez tradicionalne občinske razstave vin, ki letos obhaja okrogli šestdeseti jubilej, in razstave ekstra deviškega oljčnega olja, ki je dosegla svojo devetnajsto izdajo, ob tej priložnosti pa bosta obe pobudi potekali v znamenju precejšnjih novosti, saj bodo npr. poleg domačih nagradili tudi oljkarje iz drugih občin tržaške pokrajine. Za kaj gre, so včeraj dopoldne v stari Torkli v Dolini obrazložili župan in podžupan Občine Dolina, Sandy Klun in Goran Čuk, župan in županja Majence Walter Vodopivec in Madalena Mura, predsednica SKD Valentin Vodnik Jasmin Pečar in predsednik konzorcija DOP Tergeste Paolo Starec.

V dnevih Majence se bo prizorišče 60. razstave vin, poimenovane VINO pod drevcem, s pokušnjo in nagrajevanjem preselilo z Gorice na zgornji konec trga, na Tabor, kjer bo **drevi ob 19.30** odprtje razstave in nagrajevanje. Komisija bo ocenila deset vzorcev belega in devet vzorcev črnega vina zadnje letine 2015, poleg ljubiteljskih pa bo letos na razstavi sodelovalo tudi deset poklicnih vinarjev, ki so dejavni na ozemlju Občine Dolina. Pri tem bodo ponudili tudi vino starejših letin kot tudi penino, vse to pa v želji pokazati, kaj vse premore dolinska občina.

Ob vinih bo na Majenci potekala tudi 19. razstava ekstra deviškega oljčnega olja. Razstava in pokušnja vzorcev olja bo potekala v Torkli, **jutri ob 18.30** pa bo na Kaluži nagrajevanje, ki bo letos tako rekoč »troedno«: poleg občinske razstave, na katero so prijaviili 31 vzorcev domačih oljkarjev, bo potekalo tudi nagrajevanje v okviru dvanajste razstave izbora ekstra deviškega oljčnega olja iz Milj in šeste pokrajinske razstave oljčnega olja. Vsega skupaj bodo ocenjevali kar 56 vzorcev olja, ki prihajajo iz občin Dolina, Trst, Milje, Zgonik in Devin-Nabrežina. Glavno merilo pri ocenjevanju olja je kakovost, ravno v dolinski občini pa se ponašajo z izrednimi olji, je bilo med drugim rečeno.

Ivan Žerjal

## DOLINA - Začetek Majence v znamenju najmlajših Mladi nadebudni gasilci in drevo otrokovih pravic

Dolinska Majenca se je uradno začela včeraj popoldne, uvod pa je potekal v znamenju najmlajših. Po odprtju kioskov je namreč stekla pobuda Pompieropoli, v okviru katere so se otroci pod mentorstvom in budnim očesom gasilcev pomerili v gasilskih veščinah, kot so spust po drogu, skok z višine, hoja po deski z lovljenjem ravnotežja, gašenje ognja idr. Gorica se je tako spremenila v gasilsko vežbališče, na vaškem trgu pa je sočasno potekal tudi drug dogodek, ko so otroci okrasili in dvignili t.i. »mali maj« oz. drevo otrokovih pravic svetovne organizacije za otroke Unicef. Drevo bo na Gorici, kjer se mu bo v noči na nedeljo pridružil maj, ostalo do torka, ko ga bodo skupaj z majem podrli.



Majenca se je začela v znamenju otroške živahnosti ob krašenju in postavljanju drevesa otrokovih pravic in preizkušanju v gasilskih veščinah

FOTODAMI@N



## DOLINA - Majenca Od danes do torka

Poleg razstav vina in olja bo Majenca obsegala seveda številne druge kulturne in družabne dogodke. **Danes bodo ob 18. uri** odprli kioske, medtem ko bodo **ob 18.30** v cerkvi sv. Martina odprli razstavo in nagradili udeležence fotodatečaja Albert Pečar (Berto Tromba), **ob 19. uri** pa bodo v dvorani SKD Valentin Vodnik odprli razstavo domačih likovnikov in fotografsko razstavo Magajna 100. **Ob 21. uri** bo koncert s trubači Orkestra Elvise Bajramoviča iz Vojnika v Srbiji ter Eusebia Martinellija in skupine The Gipsy Abarth Orchestra iz Bologne.

**Jutri bodo ob 17. uri** odprli kioske, **ob 17.30** pa bo parada starodobnih vozil društva Adria Classic Koper. **Od 20.30** bo slovesno postavljanje maja ob glasbi potujočih godcev iz Milj Sobri per caso.

**V nedeljo bo ob 9. uri** planinski pohod po Naravnem rezervatu doline Glinščice, **ob 17. uri** bodo odprli kioske, **ob 17.30** bo koncert pihalnega orkestra Lime na glasba Sokol iz Buzeta, **ob 18.30** pa nastop folklorne skupine KD Mandrač iz Koprca. **Ob 19.30** bodo na Gorico prikorakali parterji in parterce, ki bodo **ob 20. uri** otvorili ples ob zvokih ansambla Die Mooskirchner.

**V ponedeljek bodo ob 18. uri** odprli kioske, **ob 19. uri** pa bosta nastopili otroška baletna skupina in skupina jazz baleta SKD France Prešeren iz Boljunca. **Ob 21. uri** bo ples z ansamblom Nebojsega.

**V torek bodo ob 18. uri** sočasno odprli kioske, podrli drevo otrokovih pravic Unicef in prisluhnili nastopu Pihalnega orkestra Breg, **ob 19. uri** pa bo slovesno podiranje maja.

Bogat spored torej, pri izvajanju katerega poleg dolinske občinske uprave ter fantovske in dekliške sodelujejo tudi ostale komponente vaše stvarnosti: SKD Valentin Vodnik, Mladinski krožek Dolina, prostovoljsko gasilsko društvo Breg, Pihalni orkester Breh in dolinska srenja.

## V ponedeljek ...Slebwööst

Potem ko bo dolinska Majenca jutri in v nedeljo dosegla vrhunec, bo v ponedeljek nastopila ...Slebwööst. Tako je namreč ime domačemu ansamblu, v katerem poleg sedanjega igra še nekaj bivših županov Majence in se bo javnosti predstavil po desetih letih v okviru ponedeljkovega programa.

TREBČE - Obisk v živalski farmi, od koder je zbežala dvovrba Nella

# Vsakdo lahko kupi kamelo

Skupaj živijo lame, krave, gosi, osli, poniji, prašički in drugi - Lastnik trdi, da prometno varnost ogrožajo predvsem vozniki

V Orwelovi Živalski farmi zavladajo prašiči, za katere so vse ostale živali manjvredni podložniki. Za nenavadno farmo nasproti trebenskega športnega igrišča, od koder so v torek zgodaj zjutraj živali zbežale na cesto, dvanajstletna dvovrba kamela Nella pa se po tridnevem vandraniu po Krasu še ni vrnila domov, pa je vsaj na prvi pogled značilna neka demokratična samouprava. Zdi se, da so živali kolikor toliko enakopravne. Vietnamski prašiček in goska sta ob našem prihodu skupaj žvečela solato; se-

demletni kamelji samec Paolino (tisti, ki se je v torek po pokrajinski cesti sprehodil do prvih openskih hiš in se nato vrnil domov) je malical z osli in kravo; lama Emma je radovedno pokukala iz hleva, kjer stanuje s »soprogom« Manujem in malim Sbirulinom; psi so zaščitniško nadzirali konje, ponije in male bivole; raca je s svojega »stražnega stolpa« na vrhu ograje s sumničavim pogledom in dolgim kljunom zrla v nas, nezane obiskovalce.

Tudi tu so živali dejansko same, saj sta-

nuje njihov lastnik Igor Sartorelli s svojo materjo v mestu. Nekoč je imel farmo v Ul. Valerio blizu univerze, a se je moral z vso favno vred zaradi pritožb in drugih težav odseliti. Pred kakimi tremi leti je za svoje živali našel zatočišče na večjem zemljišču na samem, na robu Trebč, kjer je velik, dvonadstropni nedokončan hlev. Sartorelli se redno odpravlja v Trebče, da bi živali nakrmil (za seno in zelenjavo porabi precej denarja, čeprav prinašajo ostanke hrane tudi simpatizerji in gostinci). Ponoči pa so živali same, kar so pred dnevi med drugim izkoristili tatovi. »Poglejte: tu so v noči na torek razbili ključavnico in odprli vrata ograje. Ukradli so konjsko opremo in 15 koz ter ovc. Pa še kamela je izginila ...« se je pritožil lastnik. En pes je bil zaprt v hiši, drugi pa nepridipravov očitno ni ustavil. Prometni policisti so sicer podvomili, da so tatovi hoteli ukrasti ravno živali, dejstvo pa je, da je drobnica izginila.

Glede kamele Nelle, ki je bila včeraj že tretji dan neznano kje (verjetno v gozdu), je Sartorelli povedal, da hrana ni problem, samo da je ne bi kdo povozil. »Pred petimi meseci so že enkrat vlomili na zemljišče, konj pa se je vrnil domov po petih dneh. Žival se vedno vrne,« je prepričan. Na vprašanje,



Kamelji samec Paolino med osli pogreša svojo Nello

FOTODAMI@N

kako odgovarja na očitek, da se njegove živali redno nenadzorovane pojavljajo na pokrajinski cesti, in to ravno na nevarnem ovinku, ki je bil v preteklosti že prizorišče hudih prometnih nesreč, je odgovoril tako: »Ovce se pasejo in se vrnejo domov, kakor se to dogaja drugod. Žal pa vozniki na tem odseku drvijo kot lovski letala: oni so nevarni. Lokalnim policistom sem predlagal, naj namestijo tablo z opozorilom, da živali prečkajo cesto ...« Priznal je, da je zaradi živali plačal že veliko glob, a jih ne name-rava vseskozi držati za zaklenjenimi vrati.

Možakarja smo vprašali, zakaj si je uredil zasebni živalski vrt. »To ni samo konjiček, to je moja strast. Ne kadim, ne pijem, ne plujem z jadrnico, imam pač živali. Vse so rojene v Italiji, kupil sem jih v raznih zoo parkih. Z dovoljenji ni težav, vsakdo lahko kupi kamelo, ki živi okrog 40 let. Mo-

raš pa imeti primeren prostor in vložiti 6-7 tisoč evrov. V južni Italiji je to bolj razširjeno,« je dejal. V prihodnosti bi morda priredil ogledne vstopnine, ali pa tudi ne, še sam ne ve. Pred leti so njegove živali zabavale otroke v živih jaslicah na Trgu sv. Antona, ki pa jih je Občina ukinila.

Ko sta se prašiča s kokošmi prosto pasla v gozdčiču ob cesti, sta nas dohitela koprška reporterja slovenske zasebne televizije. Pa tudi neka gospa je mimogrede ustavila avto in Sartorellija vprašala, ali »se je kaj pojavila«. Govorila je o potepuški kameli Nelli. Lastnik je odgovoril, da je še ni, koprški kolega pa je pristavil, da »ni niti telefonirala niti pisala«. Gospa je potemtakem predlagala lastniku, naj svoji kameli kupi mobilni telefon. Tako se je pogovor v res nenavadni živalski farmi tudi končal.

Aljoša Fonda



fotografije na naši facebook strani

primorskiD

Vietnamski prašiček in gos skupaj na malici

FOTODAMI@N



DEVIN, CEROVLJE - Vsi vabljeni v nedeljo, 15. maja

# Enogastronomski pohod na Kohišče

Lanski mednarodni, enogastonomski, zgodovinski in didaktični pohod na Kohišče pod Grmado je v sončnem in toplem vremenu privabil zelo veliko pohodnikov in ljubiteljev narave, tako da si organizatorji pohoda – Kmetijsko podjetje Kohišče in SK Devin, katerim je prisloščilo na pomoč tudi več kulturnih in športnih združenj – nadejajo, da bi bilo tako tudi letos, ko bo v **nedeljo, 15. maja**, zaživel drugi tovrstni pohod.

Vabljen dogodek so včeraj predstavili v deželni dvorani Tessitori, kjer je predsednik deželnega sveta Igor Gabrovec poudaril, da gre za pobudo, ki želi na enem kraju ponuditi odličnosti našega prostora: od kulturnih, zgodovinskih in turističnih znamenitosti vse do kulinaričnih in vinarskih poslastic, ki so značilne za te kraje.

## Kaj čaka pohodnike 15. maja?

Od 5 do 9 kilometrska nezahtevna pot po označenih stezah (4 ure hoje), ki je primerna za vse, se pravi otroke in tudi tiste, ki že dolgo ne obujejo športnih copat, je pojasnil predsednik SK Devin Dario Štolfa. Predvidene so štiri štartne točke, in sicer iz Devina (Kupčeva domačija), Medjevasi (nogometno igrišče), Vižovelj (športno igrišče) in Brestovice (vaška šola) med 8. in 10. uro, pohodniki pa se bodo naposled od 12. do 14. ure srečali na Kohišču. Med potjo jim bo pri petih postojankah 15 turističnih kmetij ponudilo svoje proizvode – suhomesne izdelke, sir, olje, med in pristno kapljico (štartnina 12 oz. 6 evrov), na koncu pa bo na Kohišču poskrbljeno še za topel obrok. Člani ŠD Grmada bodo ob tej priložnosti osvetlili jamo Pejco na Grmadi, v kateri je bila nekoč vojaška bolnišnica, medtem ko bo na Kohišču poskrbljeno za razstavo o prvi svetovni vojni in o prazniku Konj in vonjave mošta, ki poteka oktobra v Medjevasi. Seveda niso organizatorji pozabili na najmlajše: zanje bodo na voljo igre v priredbi združenja staršev OŠ Josipa Jurčiča iz Devina. Obenem pa bodo lahko spoznali tudi nekatere domače živali, zlasti osle in konje, možni pa bodo tudi krajši izleti s kočijami.

## Prihodnost je v sodelovanju

Po oceni Fabia Pahorja, ki z bratom in sestrami upravlja kmetijsko podjetje Kohišče, gre ključ za prihodnost iskati v mreženju, se pravi v sodelovanju med vsemi turističnimi kmetijami, ki delujejo ob vznožju Grmade. Projekt, ki ga družinsko podjetje vodi od leta 2003, si namreč prizadeva, da bi ovrednotil naravne znamenitosti oz. bogastvo na pobočju Grmade in jih povezal v celovito enoto. Dober del ozemlja pod hribom je namreč v družinski lasti: sami skušajo spet obuditi kmetijsko dejavnost in urediti mrežo tematskih pešpoti. »Na nedeljskem pohodu bo mogoče obiskati dolino Dol, ki velja za eno največjih na Krasu (2 hektarja), se povzpeti na razgledno točko Frščak, od koder se odpira enkratni pogled na Tržaški zaliv, Strunjan in Gradež ali na Gabrnjak, od koder se vidi Vipavo in Julijce. Vodiči pa bodo poskrbeli, da bodo pohodnike pospremili v strelske jarko na Grmadi.« Na pobočjih Grmade se je namreč pisala zgodovina, saj so se v času soške fronte tam bili hudi boji med avstro-ogrsko in italijansko vojsko (prva je branila Trst, druga pa ga je hotela podjarmiti).

Da je pohod koristen tudi za mlade, je med drugim poudaril deželni odbornik Gianni Torrenti, ki je Kohišče obiskal ravno pred časom. Ob zabavi v naravi lahko mladi dejansko »stopajo« po sledih zgodovine in spoznavajo dogajanja med 1. svetovno vojno. Pohod je pohvalil tudi devinsko-nabrežinski odbornik Andej Cunja, ki je ocenil, da je odlična promocija našega prostora, pri kateri sodeluje več protagonistov.

Sara Sternad



Z včerajšnje predstavitev pohoda v deželni dvorani Tessitori

FOTODAMJ@N

TRST - Ob nedeljskem tekaškem maratonu

## Odprli sejem Expo Bavisela

Na nabrežju stojijo stojnice z različnimi izdelki, panoramsko kolo ponuja razgled na Tržaški zaliv



Sejem Expo Bavisela je odprl svoje utice in panoramsko kolo se je zavrtelo

FOTODAMJ@N

Bavisela ni le tekaški praznik, ampak tudi družabni dogodek, ki je sposoben pritegniti množice obiskovalcev. Eden od Baviselinih spremljevalnih dogodkov je tudi sejem na nabrežju, kjer stojijo stojnice z različnimi izdelki. Štiridnevni prodajni salon Expo Bavisela, ki se začne pred velikim kanalom in se razteza do Velikega trga, so uradno odprli včeraj popoldne, živahno pa je bilo že v dopoldanskem času, ko so razstavljalci na pravo mesto postavljali še zadnje izdelke, obiskovalci, med katerimi je bilo kar nekaj mladih izletnikov, pa so radovedno spraševali, koliko stane razstavljeno blago.

Stojnic sicer ni toliko, kolikor jih ponavadi vidimo na družabno-turističnem dogodku Barcolana, jih je pa ravno toliko, da pregovorno zaspani Trst spremenijo v živahnejše mesto. Med razstavljalci je kar nekaj turističnih ponudnikov in društev, prevladujejo pa prodajalci, ki prodajajo najrazličnejše artikle. Zanimiva je stojnica, na kateri je mogoče kupiti izdelke iz neoprena za steklenice, telefone, računalnike itd. Gospodinje lahko tudi letos občudujejo najnovejši model sesalca znamke Vorwerk, ki lahko opravi dvojno delo; posesa prah in pomije tla. Svoje stojnico imajo tudi prodajalci indijske in kitajske krame, za ljubitelje cvetja pa je prvi raj stojnica, na kateri po ugodnih cenah prodajajo begonije, surfinije, go-

rečke, fuksije, petunije, pa tudi sadike različnih vrst paradižnikov, sadike paprik in peperončine in celo morje zelišč. Za žejne in lačne so ravnopravne stojnice s pivom, sirom, pršutom in drugimi tipičnimi dobrotami različnih ita-

lijanskih regij. Za male sladkosnede je zanimiva stojnica z bonboni in lizikami. Otroci pa se lahko pozabavajo tudi na orjaškem panoramskem kolesu, ki ponuja čudovit razgled na celoten Tržaški zaliv. (sč)

TRST - Bavisela

## Spremljevalni dogodki in nov prometni režim

### Prepoved parkiranja

Marsikje v Trstu bo v veljavo stopil poseben prometni režim. Prepoved parkiranja in ustavljanja za vsa motorna vozila bo od 7. ure jutri do 20. ure v nedeljo veljala tudi v Ul. San Carlo, in sicer na odseku med Nabrežjem 3. novembra in Verdijevim trgom. V istem časovnem terminu bo prepovedano ustavljanje in parkiranje na 20-metrskem odseku, kjer je dostop na javno cesto ob poslopju prefekture in Verdijevem trgu.

### Ugodnejše vstopnice za dve razstavi

Tekači Bavisela bodo dve zgodovinski razstavi lahko obiskali po znižani ceni. Za razstavo Dve fronti, eno mesto v nekdanji ribarnici in razstavo Lloyd. Tržaške ladje v svetu v hidrodinamični centrali bo treba odšteti štiri evre. Popust bo mogoče izkoristiti s posebnim bonom, ki ga vsak prijavljeni tekač dobi v paketu Bavisela. Razstavo o Lloydovih ladjah bo jutri zvečer mogoče obiskati do 21. ure, v nedeljo pa bo hidrodinamična centrala odprta kljub temu, da bo Miramarski drevored že od zgodnjih jutranjih ur zaprt za ves promet.

### Knjiga o športu in avtizmu

Danes ob 18. uri bodo v dvorani San Giusto hotela Savoia Excelsior Palace v okviru prireditve Bavisela Running festival predstavili knjigo Corro con te, ki čustveno posreduje športno sporočilo in upanje za vse avtistične otroke.

## Kmetije, ki bodo ponujale svoje proizvode:

Vinarstvo Rebula - Brestovica  
Paolo Pernarcich - Medjevas  
Pipan-Klaric - Mavhinje  
Antonič - Cerovlje  
Bajta - Salež  
Na Punkičiči (Antonič) - Mavhinje  
Pri Cirili - Doberdob  
Kovač - Doberdob  
Madrugada (Kerin) - Mavhinje  
Hermada - Cerovlje  
Drejče (Ferfolja) - Jamlje  
Farma Jakne (Peric) - Štivan  
Fruške (Pernarcich) - Medjevas  
Luciana Pahor - Medjevas  
Ivan Pernarcich - Vižovlje

## V Miljah koncert v spomin na potres v Furlaniji

V miljskem gledališču Verdi (Ul. San Giovanni 4) bo **drevi ob 21. uri** glasbeni večer ob 40-letnici potresa v Furlaniji. Nastopila bo mestna godba na pihala Amici della Musica pod taktirko maestra Cristiana Velicogne, za njimi pa tržaški zbor Nono Baldi, ki ga vodi Bruno De Caro. Med koncertom bodo predvajali originalne fotografije in video posnetke iz Guma.

## O pacientovi bolečini

V knjigarni Minerva (Ul. S. Nicolò 20) bo danes ob 17.30 psihoanalitičarka Maria Adelaide Lupinacci iz Rima predstavila svojo knjigo Il dolore dell'analista, v kateri razpravlja, kako si mora psihoanalitik prevzeti del pacientove bolečine, ko je ta še ni sposoben v polnosti občutiti, zato da mu lahko pomaga, da jo potem premosti. Z avtorico se bosta pogovarjala tržaška psihoanalitika Ambra Cusin in Hektor Jogan. Vstop prost.

## Solidarnostna tekma med zdravniki in bolničarji

Na nogometnem igrišču pri Sv. Andreju (Ul. Locchi 21) bo **jutri ob 15. uri** zaživila solidarnostna nogometna tekma med zdravniki in bolničarji. Na pobudo pokrajinske zbornice zdravnikov kirurgov in stomatologov oz. združenja bolničarjev Ipasvi bodo na tekmi zbirali prispevke za projekt zdravstvene preventive v tržaških šolah.

## Filmske delavnice

Združenje Cappella Underground prireja v sodelovanju z deželno Film Commission tudi letos filmske delavnice. Začele se bodo že **danes**. Prvi vikend bo posvečen pisanju scenarija: delavnice bo vodila gledališka in televizijska scenaristka Isabella Aguilar. Delavnice se bodo nadaljevale vsak konec tedna do 3. julija v mediateki združenja v Ul. Roma 19. Vodilo jih bo 10 filmskih strokovnjakov, ki se bo ob teoretičnem delu posvetilo tudi praktičnim vajam. Udeleženci se bodo poglobili v scenografijo in nastopanje pred kamero, v režijo in fotografijo, glasbo za filme in montiranje.

## Za znanstvene molje

V knjigarni Lovat bodo **danes ob 17.30** predstavili knjigo Storia di una cellula fantastica docenta zoologije Carla Alberta Redija in biologinje Manuele Monti. V kavarni San Marco pa bo **ob 20. uri** gost seizmolog Alessandro Amato, ki bo občinstvu predstavil knjigo Sotto i nostri piedi.

## Spremembe avtobusnih prog ob Beli noči

Prevozno podjetje Trieste Transporti sporoča, da bo **jutri od 21. ure** ob Beli noči prišlo do sprememb v avtobusnih progah. Avtobus št. 4 bo ustavil na Trgu Oberdan, št. 5 bo z Ul. Ghega odpeljal v Ul. Carducci. št. 9 bo z nabrežja krenil po Ul. Milano do Ul. Carducci, št. 10 se bo ustavil na Goldonijevem trgu, št. 17 bo z Ul. Roma peljal po Ul. Milano, št. 18 se bo ustavil na Goldonijevem trgu, št. 19 bo z železniške postaje peljal po Ul. Ghega, št. 28 z Ul. Roma v Ul. Milano, št. 30 z Ul. Roma v Ul. Valdirivo. Linija A bo z nabrežja ubrala Ul. Milano in pot zaključila na Goldonijevem trgu. Več informacij na zeleni številki 800-016675.



SV. IVAN - Danes v rožniku

# Vrtnice, knjige, glasba in vino

Obiska v rožniku bo vodil Vladimir Vremec - Nastop simfoničnega orkestra

V rožniku pri Sv. Ivanu v Trstu se že šesto leto obnavlja uspešna pobuda Vrtnice knjige glasba vino, ki jo organizira vrtnarska zadruga Monte San Pantaleone v sodelovanju s tržaško univerzo. Letos se je program razširil kar na cel dan. Vsak petek v maju bo posvečen šopku dogodkov od jutranjega sprehoda, znanstvenih predavanj in srečanj z ženskimi podjetnicami preko opoldanskega piknika do pogovorov o vrtnicah in knjigah, glasbe in živju, aperitiva z žlahtno kaplico in zaključne večerje v rožniku.

Danes ob 9.30 in 15.30 bo sprehod med vrtnicami vodil Vladimir Vremec, naš največji poznavalec vrtnic, ki je zadolžen za urejanje in vzdrževanje sve-toivanskega rožnega vrta. Ob 17.15, po popoldanskem sprehodu, bo Vremec predstavil veliko novost in sicer edino vrtnico Tržačanko. V našem mestu jo je ustvaril slavni tenor in navdušen vrtnar Giulio Perotti ali Julius Prott. Dal ji je ime Spomin na Ferenc Deaka, ki je bil madžarski rodoljub. Vrtnica, ki je bele barve, se je v letih izgubila, a so jo pred kratkim spet našli v na pol zapuščenem vrtu v Istri. Pustolovski zgodbi, ki bo gotovo navdušila vse tržaške ljubitelje vrtnic, se bo res splačalo prisluhniti.

Program prvega majskega petka pa vsebuje še eno izredno točko. V rožni-

ku bo ob 18. uri v polni zasedbi nastopil Simfonični orkester Vladimir Lovca, ki ga sestavljajo učenci Glasbenih šol iz Pirana, Izole in Kopra in Umetniške gimnazije v Kopru. 53 mladih glasbenikov pod vodstvom Igorja Kureta bo zaigralo Bellinijevo Uverturo iz Norme. Sledil bo pogovor z dirigentom, ki ga bo vodil profesor psihologije s tržaške univerze Tiziano Agostini, nato pa se bo koncert nadaljeval v večerne ure.

Za aperitiv bo poskrbel Denis Montana iz Ville Vicentine, ki mu bodo v naslednjih tednih sledili vinogradniki Sancin iz Doline, Škerlj iz Saleža in Zidarič iz Praprota.

Vrtnica v rožniku pri Sv. Ivanu (z gostjo ...)

FOTODAMJ@N



Vladimir Vremec v rožniku



## TRST, RIM - Znanstveno tekmovanje FameLab Na vrh se je povzpел mladi tržaški astrofizik

Lorenzo Pizzuti je žirijo prepričal z izvirno razlago o črnih luknjah



Lorenzo Pizzuti in črne luknje v galaksiji

V mladi znanstveni srenji, ki se je v sredo zbrala v Rimu na državnem izboru sicer mednarodnega tekmovanja FameLab 2016 (Laboratorij slavni), se je z naslovom zmagovalca okitil 23-letni astrofizik Lorenzo Pizzuti, ki dela na Astronomskem observatoriju v Trstu, na tržaški Univerzi pa zaključuje doktorski študij. V treh minutah je strokovno žirijo prepričal z diskurzom o supermasivnih črnih luknjah, ki se skrivajo v galaksijah. Te so predmet njegovega raziskovanja že od malih nog, ljubezen do znanosti pa je Lorenzo odlično združil z igranjem klavirja.

Državnega izbora se je udeležilo 14 mladih znanstvenikov, ki so bili izbrani na predhodnih deželnih tekmovanjih. Tržaški znanstvenik je delovanje črnih lukenj predstavil s prispodobno o najbolj znanima zaljubljenca angleškega dramatika Shakespeara, ki sta zaradi velikanske gravitacije vase posrkala vse, kar je prišlo mimo. Lorenzovo dramaturško pripovedovanje o zgostitvi mase je navdušilo eminentno žirijo, v kateri so bili ugledni znanstveniki z različnih italijanskih Univerz. V utemeljitvi svojega izbora so zapisali, da se Pizzuti lahko pohvali ne le z izjemnim poznavanjem obravnavanega argumenta, temveč tudi s spretnostjo, da tako kompleksno temo posreduje na jasn in všečen način.

V naslednji fazi se bo Lorenzo Pizzuti pomeril z zmagovalci državnih izborov. Finalno tekmovanje bo na programu junija letos, in sicer v angleškem mestu Cheltenham, kjer vsako leto poteka priznani Znanstveni festival. Naj spomnimo, da so dogodek FameLab pred leti lansirali prav v sklopu tega festivala, Italija pa je k projektu prvič pristopila leta 2012. Leto kasneje se je za sodelovanje na tekmovanju odločila tudi Furlanija Julijska krajina, organizacijo tekmovanja pri nas pa sta prevzela Znanstveni imaginarij in Univerza v Trstu.

## TRST - Jutri v Narodnem domu Zaključno srečanje projekta Spoznajmo se/Conosciamoci

Organiziral ga je Slori ob sodelovanju italijanskih in slovenskih šol

V Narodnem domu v Ul. Filzi 14 bo jutri zaključno srečanje projekta Spoznajmo se / Conosciamoci, ki ga prireja Slovenski raziskovalni inštitut v sodelovanju z mrežo slovenskih in italijanskih višjih srednjih šol, in sicer italijanskega tehničnega zavoda Grazia Deledda-Max Fabiani, pedagoškega liceja Antona Martina Slomška in znanstvenega liceja Franceta Prešerna.

Po uvodu Zaire Vidau (Slori) bo pisatelj Claudio Magris govoril na temo Spomin: svoboda ali obsesija, novinarica Barbara Gruden pa bo načela temo o vojni nekoč in vojni danes.

Dijaki bodo nato nastopili s svojimi razmišljanji in videoposnetki, ki so jih oblikovali v okviru projekta. predstavili pa bodo tudi priročnik za spoznavanje večkulturnega Trsta, v katerem so opisali izvedene didaktične dejavnosti.



Claudio Magris

ARHIV



Inženir kaže Bivortix

FOTODAMJ@N

## Super propeler

Prejšnji teden so v avditoriju tržaškega 4. pomola predstavili rezultate inovativnega propelerja za plovila Bivortix-BVX\_2. Raziskovalni oz. razvojni projekt je financirala Dežela FJK s sredstvi iz državnega sklada za razvoj in kohezijo (FSG) za skupnih 3,2 milijona evrov. Propeler si je bilo mogoče tudi ogledati: v tržaškem pristanišču so ga namestili na 7-metrski motorni čoln, ki se je nato po morsk gladini premikal samo s pomočjo propelerja. Dejansko gre za propeler z vertikalno osjo, ki ga zaznamuje turbina z nizkim številom obratov in pa rotor z dvema vrstama lopatic. Propeler združuje funkcijo vijaka in krmila, kar dovoljuje zmanjševanje obratovanja in pogona. Namenjen je zlasti off shore ploščadom, vendar je primeren tudi za vlačilce in trajekte.

TRST - Pokrajina Trst

# Srebrni pečat za uspešnega igralca Omera Antonuttija

Srebrni pečat Pokrajine Trst je tokrat šel filmskemu in gledališkemu igralcu ter posojevalcu glasu različnim filmskim junakom Omeru Antonuttiju (1935). S številnimi filmskimi, televizijskimi in gledališkimi vlogami je Antonutti verjetno eden prepoznavnejših obrazov italijanskega filma in kulturnega življenja naše regije, ki je v spominu Italijanov zapisan tudi z vlogo v filmu Padre padrone (1977), so med drugim zapisali v utemeljitvi srebrnega pečata, ki so ga v preteklosti prejeli kulturniki, kot so Ariella Reggio, Renato Zanettovich, Annamaria Percavassi, Franco Giraldi in Daniela Mazzucato.

Na včerajšnji slovesnosti v pokrajinski dvorani Grom je v družbi direktorja Stalnega gledališča FJK Franca Peròja nagajencu priznanje izročila predsednica Pokrajine Trst Maria Teresa Bassa Poropat. V nagovoru je opisala pot, ki jo je v Furlaniji rojeni igralec prehodil v svoji polstoletni karieri. Kot gledališki igralec je debitiral v novem stalnem gledališču Teatri nuovo v Trstu, ki se je nahajalo v nekdanji telovadnici anglo-ameriških vojakov v Ul. Giustiniano. Bassa Poropatova je izpostavila tudi Antonuttijevo navezanost na Trst, kamor se je, tako predsednica, rad poslovno in zasebno vračal. Ob tem je tudi spomnila na predstavo, ki jo bodo na tržaških odskih deskah uprizorili konec meseca in s katero bodo počastili spomin na



Omero Antonutti

FOTODAMJ@N

potres v Furlaniji. Ob izročitvi priznanja je Bassa Poropat še ocenila, da si ga ta igralec zasluži, ker se je vedno znal vživeti v lik, ki ga je interpretiral, in ker se je odlično odrezal pri posojanju glasu tujim filmskim junakom. Za sinhronizacijo tujih filmov je Antonutti prejel številne nagrade, kot igralec pa ne veliko. To je potrdil tudi častni gost Omero Antonutti, ki se je vidno ganjen zahvalil vsem prisotnim, bučen aplavz v dvorani pa je bil dokaz, da si še kako zasluži mesto v izbrani družini pokrajinskih nagrajencev. (sč)

## REPENTABOR Oddaja stanovanj v najem manj premožnim

Občina Repentabor je izdala razpis za dodelitev prispevkom javnim ali zasebnim subjektom, ki dajejo v najem manj premožnim najemnikom neoddana stanovanja, kot to določa zakon iz leta 2003.

Javne osebe ali zasebniki, ki so lastniki nepremičnine, ki se nahaja v Občini Repentabor in so dali manj premožnim osebam v najem stanovanje, ki je bilo pred tem neoddano, lahko zaprosijo za prispevek kot to predvideva zakon iz leta 2003. V ta namen je morajo predstaviti prošnjo izključno na za to namenjen obrazcu, ki je priložen razpisu, in bo na razpolago na občinski spletni strani [www.monrupino-repentabor.it](http://www.monrupino-repentabor.it) in v Tajništvu Občine Repentabor, od ponedeljka do petka od 8.30 do 12. ure. Rok za vložitev prošnje izpolnjenih v celoti zapade dne 24. maja ob 12. uri.

Repentaborska občina je nadalje izdala razpis za izplačilo subvencije najemnine na leto 2015, za javne ali zasebne stanovanjske enote, razen subvencioniranih stanovanj. Vloge morajo biti izpolnjene z uporabo ustreznega obrazca, ki je priložen razpisu. Obrazec lahko občani prenesejo iz občinske spletne strani [www.monrupino-repentabor.it](http://www.monrupino-repentabor.it) - news oziroma dvignejo na Tajništvu občine Repentabor, od ponedeljka do petka med 8.30 in 12. uro. Rok za predložitev vlog zapade 24. maja 2016 ob 12.00.

PrimorskiD  
facebook

@primorskiD  
twitter



TRST - V Kulturnem domu v organizaciji srbskega KD Pontes-Mostovi

# Jutri Preli prelo

Zaplesalo in zaigralo bo osem folklornih skupin - Ob 16. uri sprevid po mestnem središču



V Kulturnem domu se bo **jutri ob 18.30 uri** odvijala že šesta izvedba manifestacije Preli-Prelo, ki ga organizira tržaško srbsko kulturno društvo Pontes-Mostovi. Na odru se bo zvrstilo kar osem folklornih skupin, ki prihajajo iz Trsta kot tudi iz tujine. To so folklorna skupina Stu Ledj, Studio Alfa Dance, vokalna skupina Tiola, folklorna skupina Vipava, skupina Ohridski Biseri, folklorna skupina Brdo, folklorna skupina Sloga in SKUD Vuk Karadžić. Pred samim nastopom bo **ob 16. uri** potekal sprevid vseh nastopajočih od Velikega trga, preko Borznega trga, Ul.

San Nicolò do Trga sv. Antona.

Z leta v leto je tale manifestacija prikazala na odru zares vrhunsko izvedbo folklornih plesov, ki so jih doslej vse skupine doživeto ponesle z ljubliteljskim zagonom med občinstvo. Tudi tokrat bodo nastopajoči priredili svojstveno predstavo, nabit s prvinsko energijo, ki bo občinstvo zagotovo poneslo v pravo potovanje prepletajočih se ritmov, melodij in barvitih narodnih noš. Večer se bo zaključil še s prijetnim druženjem ob degustaciji tipičnih jedi in ob glasbi skupine Deki2 Bend v dvorani na Dolgi Kroni. (pan)

## Včeraj danes

Danes, PETEK, 6. maja 2016

JANEZ

Sonce vzide ob 5.44 in zatone ob 20.18 - Dolžina dneva 14.34 - Luna vzide ob 5.47 in zatone ob 19.55.

Jutri, SOBOTA, 7. maja 2016

STANKO

**VREME VČERAJ:** temperatura zraka 14,8 stopinje C, zračni tlak 1019,3 mb ustaljen, vlaga 52-odstotna, veter 36/70 km na uro severovzhodnik, nebo oblačno, morje razgibano, temperatura morja 15,1 stopinje C.

## Lekarne

Od ponedeljka, 2. do nedelje, 8. maja 2016:  
Običajni urnik lekarn:  
8.30-13.00 in 16.00-19.30

Lekarne odprte tudi 13.00-16.00 (ob delavnikih, od ponedeljka do petka)

Capo di piazza Mons. Santin 2 - 040 365840, Borzni trg 12 - 040 367967, Trg Garibaldi 6 - 040 368647, Ul. dell'Orologio 6 - 040 300605, Ul. Fabio Severo 122 - 040 571088, Ul. Oriani 2 - 040 764441, Ul. Roma 16 - 040 364330, Ul. Belpoggio 4 - 040 306283, Oširek Pieve 2 - 040 361655, Ul. Brunner 14 - 040 764943, Ul. Cavana 11 - 040 302303, Ul. Dante 7 - 040 630213, Ul. Ginnastica 6 - 040 772148, Ul. Giulia 1 - 040 635368, Ul. Giulia 14 - 040 572015, Ul. Stock 9 - 040 414304, Trg Oberdan 2 - 040 364928, Milje - Ul. Mazzini 1/A - 040 271124, Sesljan - 040 208731 - samo s predhodnim telefonskim pozivom in z najnim receptom.

Lekarne odprte tudi 19.30-20.30 (ob delavnikih, od ponedeljka do petka)

Trg Garibaldi 6 - 040 368647, Ul. Oriani 2 - 040 764441, Trg Giotti 1 - 040 635264.

Lekarne odprte v soboto (tudi 13.00-16.00), v nedeljo in med prazniki (8.30-19.30)

Ul. Baiamonti 50 - 040 812325, Trg Oberdan 2 - 040 364928, Trg Gioberti 8 - 040 54393, Milje - Ul. Mazzini 1/A - 040 271124, Sesljan - 040 299197 (le-karna) ali 040 208731 (dosegljivost) - samo s predhodnim telefonskim pozivom in z najnim receptom (sobota 13.00-16.00 in prazniki 13.00-19.30).

NOČNA SLUŽBA  
Lekarna odprta (19.30-8.30)

Ul. Cavana 11 - 040 302303.

[www.ordinefarmacistitrieste.gov.it](http://www.ordinefarmacistitrieste.gov.it)

118: hitra pomoč in dežurna zdravstvena služba (20.00-8.00, predpraznična 14.00-20.00 in praznična 8.00-20.00).

TRST - Jutri srečanje v kavarni S. Marco

## Marco Paolini in njegov Hamlet v Jeruzalemu



Marco Paolini

Marco Paolini in nastopajoči v igri Hamlet v Jeruzalemu! Palestinian Kids Want To See The Sea bodo protagonisti jutrišnjega »gledališkega aperitiva« v kavarni San Marco v Ul. Battisti. Srečanje prireja Stalno gledališče Furlanije Julijske krajine. V pogovoru, ki ga bo vodila novinarka Maria Cristina Vilardo, se bo osredotočil v pogled na predstavitev, ki je te dni na ogled v gledališču Rossetti. Ob Paoliniju bodo prisotni še Alaa Abu Gharbieh, Ivan Azazian, Mohammad Basha, Giuseppe Fabris, Nidal Jouba, Anwar Odeh, Bahaa Sous in Matteo Volpengo.

Delo, ki ga je režiral Gabriele Vacis, bodo ponovili v gledališču Rossetti do nedelje. Nedeljska predstava bo ob 16. uri.

## Razstava Naša Afrika združenja Emergency

Na Trgu Hortis 6 v prostorih trgovine Mug bodo **jutri ob 18. uri** odprli razstavo združenja Emergency La nostra Africa (Naša Afrika). Odprtja se bo udeležil Raul Pantaleo, arhitekt in avtor številnih knjig, ki bo tudi uredil italijanski paviljon na 15. mednarodni razstavi arhitekture na beneškem bienalu. Pantaleo že leta sodeluje z združenjem Emergency pri gradnji njenih zdravstvenih centrov v Italiji in po svetu. Del izkupička iz prodaje slaščic bo namenjen združenju Emergency. Razstava bo na ogled do 29. maja.

## Pianist Vincenzo Maltempo v gledališču Miela

V okviru 9. mednarodnega klavirskega festivala bo **jutri ob 20.30** v gledališču Miela nastopil eden od najbolj perspektivnih mladih italijanskih pianistov, Vincenzo Maltempo. Študiral je pri neapeljskem klavirskem mojstru Salvatoreju Orlandu, diplomiral na rimskem konservatoriju Santa Cecilia. Snemal je za številne gramofonske hiše in prejel številne mednarodne nagrade ter ugodne ocene glasbenih kritikov (pet zvezdic časopisa The Guardian in revije Diapason). Maltempo izvaja klasično glasbo, a tudi jazzovske improvizacije. Bil je med ustanovitelji in docenti klavirske akademije v Imoli, povezani s klavirsko akademijo, ki jo je v Nizozemski ustanovil pianist André Gallo, ter je docent klavirja na konservatoriju v Potenzi.

**GLASBENA MATICA**  
v Furlaniji Julijski krajini  
ŠOLA GORICA

zamisel in glasba:  
**Ambra Cossutta**

solisti, zbori in šolski orkester



**FONDAZIONE**  
Casa di Risparmio di Gorizia

**PROSVETNI DOM NA OPČINAH**  
danes, 6.5.2016 - ob 18.00

Za dostavljanje nujnih zdravil na dom, tel. 040 350505 - Televita.

Telefonska centrala Zdravstvenega podjetja in bolnišnic: 040 399-1111.

Informacije KZE in bolnišnic tel.: (zeleni številka) 800 99 11 70, od ponedeljka do petka, 8.00-11.30. Nudi informacije o zdravstvenih storitvah in o združenih tržaških bolnišnicah.

205-45R16 ali samo za premer 16. Cena po dogovoru, tel.: 338-7281332.

**PRODAM** v centru Opčin (blizu spomenika) stanovanje (87 kv.m.) v prvem nadstropju: dve sobi, kuhinja z balkonom, kopalnica, garaža in mala kašča. Tel.: 320-4664784.

**ZANESLJIVA IN AKTIVNA PUNCA** išče delo kot varuška otrok vseh starosti. Takojšnja razpoložljivost. Tel. št. 340-5972306.

## Turistične kmetije

**OSMICA GIOVANNINI V TRSTU**, Ul. Modiano 2, je odprta do 15.05 in od 20.05 do 5.06.

Tel. 392-1359257.

## Osmice

**CACOVICH IGOR** je odprl osmico v društvenih prostorih v Lonjerju. Toplo vabljeni!

**FRANC IN TOMAŽ** sta v Mavhinjah odprla osmico. Vljudno vabljeni. Tel. 040-299442.

**NA KONTOVELU** »Kamence« je odprta osmica.

**SILVANO FERLUGA** vabi na osmico pri Piščancih.

**V LONJERJU** št. 255 ima odprto osmico Damjan Glavina. Tel.: 348-8435444.

**V PRAPROTU ŠT. 15** ima odprto osmico Ivan Gabrovec. Toplo vabljeni! Tel. št.: 349-3857943.

**V REPNU PRI VOLNIKU** ima odprto osmico družina Škabar. Toplo vabljeni. Tel. št. 339-4106075.

**V SAMATORCI** št. 50 sta odprla osmico Cvetko in Zmaga Colja. Toplo vabljeni! Tel. 040-229224.

**V ZGONIKU** je odprl osmico Stanko Milič. Tel. 040-229164.

## Loterija 5. maja 2016

Bari	27	66	87	20	3
Cagliari	90	37	13	14	8
Firenze	36	76	4	65	44
Genova	58	30	71	6	63
Milan	3	70	72	42	83
Neapelj	22	84	64	54	37
Palermo	19	1	42	30	23
Rim	4	43	27	85	62
Turin	46	86	54	20	41
Benetke	20	43	82	81	80
Nazionale	58	56	48	42	9

## Super Enalotto št. 54

7	20	25	32	75	90	jolly 12
Nagradni sklad						81.291.166,03 €
Brez dobitnika s 6 točkami						– €
Brez dobitnika s 5+1 točkami						– €
3 dobitniki s 5 točkami						53.318,89 €
630 dobitnikov s 4 točkami						255,93 €
23.567 dobitnikov s 3 točkami						20,73 €
346.823 dobitnikov z 2 točkama						5,00 €

## Superstar

84

Brez dobitnika s 5 točkami						– €
3 dobitniki s 4 točkami						25.593,00 €
97 dobitnikov s 3 točkami						2.073,00 €
1.372 dobitnikov z 2 točkama						100,00 €
8.130 dobitnikov z 1 točko						10,00 €
16.651 dobitnikov z 0 točkami						5,00 €

## Kino

**AMBASCIATORI** - 16.00, 18.40, 21.30

»Captain America: Civil War«.

**ARISTON** - 16.30, 18.45, 21.00 »Sole Alto«.

**CINEMA DEI FABBRI** - 20.30 »Brutti personi show«.

**FELLINI** - 16.20, 20.00, 22.00 »Le confessioni«; 18.10 »Truman - Un vero amico è per sempre«.

**GIOTTO MULTISALA 1** - 16.30, 21.00 »Lo stato contro Fritz Bauer«; 18.45 »La foresta dei sogni«.

**GIOTTO MULTISALA 2** - 16.30, 18.45, 21.15 »Al di là delle montagne«.

**GIOTTO MULTISALA 3** - 16.30, 18.45, 21.00 »Il traditore tipo«.

**KOPER - PLANETTUŠ** - 19.30 »Houston, imamo problem«; 17.30 »Kung Fu Panda 3«; 15.25 »Kung Fu Panda 3 3D«; 18.40 »Lovec: Zimska vojna«; 15.40, 20.00 »Materinski dan«; 18.00 »Mr. Right - Morilec na belem konju«; 16.30, 21.00 »Nadzor z neba«; 17.50, 20.30 »Planet samskih«; 21.20 »Ponoreli Henry«; 15.30 »Prehod«; 15.50 »Ragljač in Zvenko«; 18.20, 21.10 »Stotnik Amerika: Državljska vojna«; 17.20, 20.10, 22.20 »Stotnik Amerika: Državljska vojna 3D«; 16.00 »Zločinski um«.

**KOSOVELOV DOM SEŽANA** - 20.30 »Prehod«.

**NAZIONALE** - 20.30 »Captain America: Civil War«; 18.30, 21.00 »Captain America: Civil War 3D«; 16.40, 18.15, 20.10 »Il libro della giungla«; 18.10, 22.00 »Lo chiamavano Jeeg Robot«; 16.30, 18.30, 20.00, 22.10 »The Dressmaker - Il diavolo è tornato«; 16.40 »Fuga dal pianeta Terra«; 17.00, 19.20, 21.45 »Stonewall«; 16.40 »Robinson Crusoe«; 21.20 »Zona d'ombra«.

**SUPER** - Film prepovedan mladim izpod 18. leta starosti.

**THE SPACE CINEMA** - 16.00, 16.30, 17.40, 18.55, 20.50, 21.20, 21.50 »Captain America: Civil War«; 16.40, 19.00, 21.20 »Il libro della giungla«; 18.35, 21.30 »Captain America: Civil War 3D«; 16.40 »Fuga dal pianeta Terra«; 16.40, 18.40 »Robinson Crusoe«; 16.30, 19.00, 21.30 »The Dressmaker - Il diavolo è tornato«; 19.25, 22.00 »Zona d'ombra«.

**TRŽIČ - KINEMAX** - Dvorana 1: 17.45, 20.30 »Captain America: Civil War«; Dvorana 2: 17.30, 19.50 »The Dressmaker - Il diavolo è tornato«; 22.00 »Captain America: Civil War«; Dvorana 3: 16.50 »Robinson Crusoe«; 18.20, 21.15 »Captain America: Civil War 3D«; Dvorana 4: 18.00, 20.10, 22.15 »Il traditore tipo«; Dvorana 5: 17.15, 19.50 »Sole Alto«; 22.10 »La foresta dei sogni«.

## Mali oglasi

**GOSPA SREDNJIH LET** išče katerokoli delo, tudi kot negovalka starejših oseb. Tel. št.: 342-7438392.

**PRODAM 4 ALUMINIJASTA PLATIŠČA** za avte znamke seat, volkswagen in škoda, s petimi luknjami, za gume



# Majenca

danes, 6. maja

60. Občinska razstava vin VINO pod drevcem  
19. Občinska razstava ekstra-deviškega oljčnega olja

18.00 – Odpri kioskov  
18.30 – Odpri razstave in nagrajevanje fotonatečaja Albert Pečar (Berto Tromba) v cerkvi sv. Martina z glasbeno točko harfistke Elise Manzutto iz razreda prof. Tatiane Donis (Glasbena matica)  
19.00 – Odpri razstave domačih likovnikov in razstave ob stoletnici rojstva Magajna 100 v dvorani SKD Valentin Vodnik z glasbeni točko pianistov Erika Macorja in Kristine Vizintin iz razreda prof. Nede Sancin (Glasbena matica)  
19.30 – Odpri in nagrajevanje 60. Občinske razstave vin VINO pod drevcem na Taborju  
21.00 – Koncert s skupinama Orkestar Elvise Bajramoviča in Eusebio Martinelli & the Gipsy Abarth Orchestra

www.majenca.com

## Šolske vesti

**VEČSTOPENJSKA ŠOLA NABREŽI-NA** vabi na predavanje za starše »Zasvojenosti, nasilje... ne hvala!« v sredo, 11. maja, ob 17.30 na osnovni šoli Virgil Šček, Nabrežina Kamnoloma 85. Predava Miha Kramli.

**ZAKLJUČNI NASTOP 16. GLASBENE REVIJE** Sv. Ciril in Metod se bo odvijal v sredo, 11. maja, ob 17. uri v gledališču Prešeren v Boljuncu. Po nastopu bo sledilo nagrajevanje. Vstop prost, toplo vabljeni!

**POLETNI CENTRI IN PREŠOLA** v slovenskem Dijaškem domu Srečko Kosovel: pričeli so se vpisi otrok, ki obiskujejo jasli, vrtce in šole (do 13 let) s slovenskim učnim jezikom. Info in vpisi v pisarni Dijaškega doma v Trstu (Ul. Ginnastica 72), od pon. do pet. 8.00-16.00, tel. 040-573141, urad@dijaski.it, www.dijaski.it.

**SLOVENSKI DIJAŠKI DOM SREČKO KOSOVEL** sporoča, da se nadaljuje vpisi otrok v jasli od 1. leta dalje za š.l. 2016/17. Info in vpisi v pisarni Dijaškega doma v Trstu (Ul. Ginnastica 72), od pon. do pet. 8.00-16.00, tel. 040-573141, urad@dijaski.it, www.dijaski.it.

## Izleti

**OBČINA DOLINA** za ovrednotenje Naravnega rezervata doline Glinščice, organizira v nedeljo, 8. maja, prvi brezplačni vodeni izlet ciklusa »Pomlad v dolini Glinščice 2016«, v okolici Doline znotraj naravnega rezervata doline Glinščice. Odhod ob 9. uri pri pokopališču v Dolini. Trajanje 3 ure. Za odrasle in družine (otroci od 10. leta starosti, zaradi višinske razlike). Obvezna prijava na tel.: 040-8329231 (pon-pet 10.00-13.00), info@riservalrosandra-glinscica.it

**PREŠERNO SKUPAJ** - kulturna društva vzhodnega Krasa vabijo v nedeljo, 8. maja, na vodni izlet na Komenski Kras z ogledom jam in kavern iz 1. svetovne vojne. Sprehod je nenaporen in traja približno tri ure. Poskrbljeno za pogostitev in družabnost. Odhod avtobusa ob 12.00 iz Bazovice s postanki po vseh vaseh vzhodnega Krasa. Info in vpis na tel. št. 328-9563272 ali 040-226386 (Magda) ali pri odbornikih sodelujočih društev.

**SPDT** organizira v nedeljo, 8. maja, avtobusni izlet, na katerem bomo s prijatelji Pd Integral obiskali Celje. Po vodenem ogledu zanimivosti v mestu, se bomo povzpeli peš tudi na Celjski grad. Priporočamo udobne pohodniške čevlje in palice. Odhod iz Trga Oberdan v Trstu ob 6.45 in izpred bivšega hotela Danev na Opčinah ob 7.00. Prijave na tel. št. 040-220155 (Livio). Info na tel. št. 338-4913458 (Franc).

**PD ROJAN IN KROŽEK KRU.T** vabita na enodnevni izlet v Ziljsko dolino v nedeljo, 12. junija. Info in vpis v Ul. Cicerone 8, II. nad., tel. št. 040-

360072, 040-826661 (g. Kobal) ali 040-417025 (g. Bole).

**SPDT** v sodelovanju z ZŠSDI organizira od ponedeljka, 27. junija, do sobote, 2. julija, že 16. Planinsko šolo na Planini pri Jezeru. Za vse informacije in prijave je na razpolago naslov: mladinski@sprt.org.

## Obvestila

**GOSPODARSKO DRUŠTVO NA KONTOVELU** sklicuje 116. redni občni zbor, ki bo danes, 6. maja, ob 20.30 v drugem sklicanju v prostorih društvene gostilne. Vabljeni!

**OBČINA DOLINA**, ob priliki Majence in 60. občinske razstave vin, prireja izložbo »Vino pod drevcem« na Taborju v dolinskem vaškem jedru, od danes, 6., do torka, 10. maja. Danes, 6. maja, ob 19.30 odpri izložbe in nagrajevanje vin; 7. maja, 18.00-23.00; 8. maja, 18.00-22.00; 9. maja, 19.00-22.00; 10. maja, 18.00-21.00.

**TPPZ P. TOMAŽIČ** sporoča, da bo danes, 6. maja, ob 16.30 odhod avtobusa s Padrič za nastop na Vrhnikih (ob 20. uri).

**OBČINA DOLINA**, ob priliki Majence in 19. občinske razstave ekstredeviškega oljčnega olja, prireja razstavo in degustacijo oljčnega olja v Torkli v dolinskem vaškem jedru od sobote, 7. do torka, 10. maja; 7. maja, 10.00-22.00; 8. maja, 10.00-12.00 in 15.00-22.00; 9. maja, 17.00-22.00; 10. maja, 17.00-19.00. V soboto, 7. maja, ob 18.30 bodo potekala na Kuluži v dolinskem vaškem jedru nagrajevanja 19. občinske razstave ekstredeviškega oljčnega olja, 12. razstave »Olio di Muggia« in 6. pokrajinske razstave oljčnega olja.

**OBČINA ZGONIK** vabi na občinsko proslavo 71. obletnice osvoboditve v soboto, 7. maja: ob 16.30 pohod od kamnoloma pri Repniču do Zgonika po pešpoti Gemina; ob 18.30 osrednja proslava pred občinskim spomenikom padlim v Zgoniku.

**SLOVENSKI KLUB** prireja delavnico kreativnega pisanja s pisateljem Markom Sosičem. Potekala bo ob sobotah (10.00-12.00): 7., 21. in 28. maja ter 4. in 11. junija na sedežu Slovenskega kluba v Trstu, Ul. sv. Frančiška 20. Število udeležencev je omejeno, info in prijave na slovenskiklub@gmail.com.

**JUS KONTOVEL** prireja v nedeljo, 8. maja, pohod po poteh galjotov, ki so se leta 1605 uprli in zbežali. Med pohodom bo prof. Aleksander Panjek predstavil zgodovinsko raziskavo »Krvavi poljub svobode«. Zbirališče na pomolu v Grljanu ob 15.00.

**KRU.T** vabi v sklopu Vseživljenjskih aktivnosti na zaključno srečanje iz ciklusa »Naravna zelišča v našem vsakdanju« z zeliščarko Christel Garasich, v ponedeljek, 9. maja, ob 17. uri na sedežu Kru.ta v Ul. Cicerone 8, II. nad. Zaželjene predhodne prijave, dodatne informacije na Kru.ta, tel. 040-360072, krut.ts@tiscali.it.

**NŠK** sklicuje redni občni zbor, ki bo v ponedeljek, 9. maja, ob 17.30 v prvem

in ob 18.00 v drugem sklicu v Trgovskem domu v Gorici, Korzo Verdi 52. **OBČINSKA KNJIŽNICA NADA PERTOT** v Nabrežini bo zaprta za dopust od ponedeljka, 9. do četrtega, 12. maja.

**MALA GLEDALIŠKA ŠOLA MATEJKE PETERLIN** (gledališki teden za otroke od 7 do 13 let) v organizaciji Radijskega odra in Slovenske prosvete bo potekal na Opčinah v prostorih Marijanišča od 13. do 17. junija. Vpis otrok (osebno) bo 11. maja na sedežu Slovenske prosvete (Ul. Donizetti 3, I. nads.) od 8.30 do 15.00. Poleg svojih otrok se lahko vpiše samo otroka iz še ene družine. Število mest je omejeno. Info na tel. št. 040-370846 (9.00-17.00) ali na www.slovenskaprosve-ta.org.

**SKD RDEČA ZVEZDA** vabi na predavanje o »Suhozidnih gradnjah na Krasu«, ki ga bo vodil Boris Čok (vodnik Krasa in Brkinov, mojster kraške suhe zidne gradnje in poznavalec staroverskih običajev) in bo v sredo, 11. maja, ob 20.30 v društvenih prostorih v Saležu.

**SKD PREŠEREN**, Srenja Boljunc, Mladinski Dom, ANPI Boljunc in SKD Opla organizirajo v četrtek, 12. maja, ob 20.00 v zgornjih prostorih gledališča Prešeren, javno srečanje vaščanov z Orožniki iz Doline na tematično: »Kazniva dejanja s strani lažnivih orožnikov, uslužbencev Enel, Acegas, itd. Kako preprečiti kraje v stanovanjih, krajo identitete, krajo pri bankomat okencih in kreditnih kart.« Z obzirom na pomen in aktualnost tematike ste vljudno vabljeni!

**SKD RDEČA ZVEZDA** vabi starše, da pripeljejo svoje otroke v soboto, 14. maja, ob 18.00 v društvene prostore v Salež na ogled animiranega filma Animals United - Živalska konferenca (2010, sinhroniziran v slovenščino).

**ZSKD** sklicuje 50. redni občni zbor in 8. izredni kongres »Bodočnost je naša« v soboto, 14. maja, ob 15. uri v Prosvetnem domu na Opčinah. Uradnemu delu bo sledila predstavitev Zbornika ZSKD in članic ter tematske delavnice na temo: zborovstvo in glasbena dejavnost, društva 2.0 - nove vsebine in pristopi, blagajniško poslovanje in finance, mediji in učinkovitejša promocija društvenega delovanja ter o jeziku malo drugače. Število udeležencev je omejeno. Prijave in info na info@zskd.eu, 040-635626.

**ZSKD** vabi v nedeljo, 22. maja, na enodnevno delavnico, ki bo v Terski dolini, v odkrivanju slovenskih ustanov in kulturno-naravnih točk. Izlet je namenjen mladim članom oz. odbornikom od 14 do 30 let. Podrobnejše info na info@zskd.eu ali 040-635626.

**AD FORMANDUM** sporoča, da je ponovno možno vpisovanje na tečaj Splošnega kmetijstva, ki bo potekal v Trstu ob ponedeljkih in sredo v večernih urah s predvidenim pričetkom 23. maja. Info na www.adformandum.org, info@adformandum.org, tel. št. 040-566360.

**JK ČUPA** vabi vse otroke, ki bi se radi približali svetu jadriranja, na dan odprtih vrat, ki bo v soboto, 28. maja, in v četrtek, 2. junija. Otroci in starši bodo lahko spoznali jadrnico optimist, jadralsko dejavnost kluba, trenerje in sedež. Oba dni bo zbirališče ob 14. uri na sedežu kluba v Sesijskem zalivu.

**OBČINA DOLINA** obvešča, da je do ponedeljka, 13. junija, potrebno predložiti predhodno prijavo za koriščenje šolskega prevoza za š.l. 2016/17. Obrazci in info so na razpolago na www.sandorligo-dolina.it, na Uradu za izobraževanje in šolske storitve, tel. št. 040-8329280/281, ali na: scuolesolstvo@sandorligo-dolina.it.

**POLETNI CENTER PIKAPOLONICA** od 27. junija do 2. septembra v Bazovici za otroke od 3 do 11 let. Vpis do 16. junija na www.melanieklein.org ali v društvenem uradu v Ul. Cicerone 8 ob ponedeljkih in četrkih, od 14.30 do 18.30 in ob sredo, od 9.00 do 13.00. Info na www.melanieklein.org, info@melanieklein.org, 345-7733569. Število mest omejeno.

**KOMISIJA ZA ODBOJKO PRI ZŠSDI** prireja v sodelovanju z vsemi odbojgarskimi društvi na Tržaškem poletni odbojgarski kamp Volley Mania. Potekal bo od 27. junija do srede 6. julija v večnamenskem športnem centru v Brišičkih. Info na ZŠSDI ali pri trenerjih društev.

**KRU.T** obvešča, da se nadaljuje vpisovanje za skupinsko obmorsko letovanje v Špadičih pri Poreču od 2. do 12. julija. Info in prijave na društvenem sedežu, Ul. Cicerone 8, II.nad. - tel. 040-360072, krut.ts@tiscali.it.

**SKLAD MITJA ČUK** vabi od 4. do 22. julija v celodnevni poletni center (8.00-16.00) »...Nekoč v davnih časih... Once upon a time«: 3 tedni zabave in prijateljstva v svetu pravljic. Utrjevanje angleških besed in preprostih stavkov, branje in interpretacija pravljic, vodene igre in pesnice, ročna dela in risanje, prosta igra in bazen v prostorih občinskega vrtca Mario Silvestri, Naselje sv. Nazarija 73 na Proseku. Namenjen otrokom od 3 do 7 let. Mesta so omejena. Tel. št.: 040-212289 ali urad@skladmc.org.

**PRIMORCI BEREMO 2016** - do 11. novembra vabljeni k branju del slovenskih avtorjev. Sodelujoče knjižnice: Narodna in študijska knjižnica - Trst, Knjižnica D. Feigla - Gorica, Knjižnica P. Tomažiča in tovarišev - Opčine, Občinska knjižnica v Saležu in Knjižnica B. Pahorja na Proseku. Info v knjižnicah ali www.knjiznica.it.

## Prireditve

**FOTOVIDEO TRST80** vabi na ogled razstave 110 let Bohinjske proge, ki jo je pripravila Branka Sulli-Sulčić. Na ogled je do danes, 6. maja, na mladinskem oddelku Goriške knjižnice Franceta Bevka v Novi Gorici.

**OBČINA ZGONIK**, v sodelovanju s SKD Rdeča zvezda vabi, ob 71-letnici osvoboditve, na ogled dokumentarnega filma »Italijanci!« o poitalijančevanju slovenskih priimkov med obdobjem fašizma v Italiji, ki bo v prostorih SKD Rdeča zvezda v Saležu danes, 6. maja, ob 20.30. Uvodne misli bo podal zgodovinar Piero Purini. Prisotna bosta tudi režiserja Miro Tasso in Michele Favaretto.

**SLAVISTIČNO DRUŠTVO TRST-GORICA-VIDEM** prireja danes, 6. maja, s sodelovanjem SD Koper, SD Nova Gorica, DSI in Slovenskega kluba »26. primorske slovenistične dneve«. Danes, 6. maja: celodnevni simpozij na temo »Slovenska ženska literarna ustvarjalnost na Primorskem od začetka 20. stoletja do sodobnosti«. Vabljeni v dvorano ZKB, Ul. Ricreatorio 2 na Opčinah.

**SKD TABOR** - Prosvetni dom - Opčine vabi na ponovitev predstave »Klinika za živčne čudeže« v soboto, 7. maja, ob 20.30. Režija Giorgio (Jure) Amodeo.

**DRUŠTVO ROJANSKI MARIJIN DOM** vabi na prireditve »Zapleši in zapoj!«. Razvedrilni spored bosta oblikovali plesna in pevška skupina »Borjač« iz Sežane in »Gartrož« iz Nove Gorice. V nedeljo, 8. maja, ob 17. uri v Marijinem domu v Rojanu, Ul. Cordaroli 29.

**KULTURNI DOM PROSEK KONTOVEL** vabi na ogled gledališke predstave Peter Pan - na zemlji, ki bo v nedeljo, 8. maja, ob 18. uri v Kulturnem domu na Proseku. Izvaja srednješolska skupina Škamperle in Sv. Ivan v režiji Barbare Gropajc in Bože Hrvatič.

**DSI** vabi v ponedeljek, 9. maja, na odprtje fotografske razstave Cirila Velkavrhna na temo »Ciril in Metod v cerkvah na slovenskem etničnem ozemlju«. Govoril bo umetnostni zgodovinar Milček Komel. Peterlinova dvorana, ob 20.30.

**SLORI**, ZŠSDI, Večstopenjska šola s slovensko-italijanskim dvojezičnim poukom in ISK v Špetru vabijo na debatno srečanje »Večjezično okolje šolskih in zunajšolskih dejavnosti v Benečiji« v torek, 10. maja, ob 17. uri v dvorani Inštituta za slovensko kulturo v Špetru, Ul. Alpe Adria 67/b.

**MLADIKA**, Založništvo tržaškega tiska in TS360 vabijo na kavo s knjigo v sredo, 11. maja, ob 10.00. Predstavil se bo 3. mednarodni sejem kuharskih knjig Kulinarifest.

**ZAPLEŠIMO SKUPAJ**: plesna predstava baletnih skupin SKD F. Prešeren, SKD I. Gruden, društvo Sežana in ŠKUD 15. februar Komen bo v soboto, 14. maja, ob 19. uri v občinskem gledališču F. Prešeren v Boljuncu.

**22. REVIJA KRAŠKIH PIHALNIH GODB** bo v nedeljo, 15. maja, ob 16. uri na Titovem trgu v Postojni v organizaciji JSKD in ZSKD. Nastopili bodo Postojnska godba 1808 (dir. Luka Loštrec), Godbeno društvo Viktor Parma iz Trebč (dir. Danjel Grizonič) ter Pihalni orkester Ilirska Bistrica (dir. Simon Tomažič). V primeru slabega vremena bo koncert v Kulturnem domu v Postojni. Koncert spada v niz dogodkov v okviru Tedna ljubiteljske kulture.

**GODBENO DRUŠTVO PROSEK** vabi na Pomladanski koncert, ki bo v nedeljo, 15. maja, ob 18. uri v Kulturnem domu na Proseku. Sodelujeta Moški pevski Zbor Vasilij Mirk in Ženski pevski Zbor Prosek Kontovel.

**RAZSTAVA »GLINŠČICA - BISER NAŠIH KRAJEV«** Branke Sulčić je na ogled do 15. maja v gostilni nasproti cerkve, Proseška ul. 35 - Opčine, vsak dan 9.00-15.00 in 18.00-23.00 (razen ob torkih).

**RAZSTAVA** z novimi slikami Nivee Milešić »Ne samo baker« je na ogled v gostilni v Zgoniku do 15. maja.

**KRU.T IN NŠK** vabita v sklopu Vseživljenjskih aktivnosti na zaključno srečanje bralnega krožka »Skupaj ob knjigi«, v ponedeljek, 16. maja, ob 18. uri v čitalnici NŠK v Ul. sv. Frančiška 20. Info na sedežu krožka v Ul. Cicerone 8, tel. 040-360072 ali pri Narodni in študijski knjižnici.

**RAZSTAVA »KRAS«** Majde Pertotti je na ogled v Samatorci 21.

## Prispevki

V spomin na Milana Miliča darujejo Marija, Livio in Igor 70,00 evrov za SKD Rdeča zvezda.

V spomin na Stanka Budina daruje Ivanka Tavčar (Repen) 20,00 evrov za Sklad Mitja Čuk.

Namesto cvetja na grob Stanka Budina darujejo Damjan, Igor, Livio, Egon, Jožko, Roberto, Franko, Rado, Gigi in Alex z družinami 60,00 evrov za AŠK Kras.

V spomin na Stanka Budina darujeta Jožica in Stanko 25,00 evrov za AŠK Kras.

V spomin na Evgena Dobrilo in Stanka Budina daruje Marija Milič (Zgonik 12) 50,00 evrov za AŠK Kras.

Ob praznovanju zavetnika sv. Florjana daruje Silvoja Lisjak 25,00 evrov za SKD Grad - Bani in 25,00 evrov za Jus Bani.

6.5.2015

6.5.2016

## Bruna Persic por. Pavletič



Minilo je leto dni od kar si mirno zaspala, v naših srcih boš vedno ostala.

Tvoji najdražji  
Pogrebno podjetje Alabarda



STALNO GLEDALIŠČE FJK - Festival TSPlés 2.0

# Preigravanje z digitalno umetnostjo in hip hopom

Z neobičajno predstavo Pixel je gostovala skupina Käfig

TRST - Kaj lahko nastane iz srečanja med digitalno scenografsko umetnostjo in plesom hip hop? Poetična plesna predstava. To dokazuje francoska skupina Käfig s koreografijo Pixel, ki jo je ustvaril Mourad Merzouki. Drugi ustvarjalni pol neverjetnega plesnega spektakla sestavljata Claire Bardainne in Adrien Mondot, uveljavljena mojstra računalniške grafične umetnosti.

Želela sta se poigrati in v sodelovanju s koreografom Merzoukijem pripraviti digitalni scenski okvir za krajšo plesno predstavo. Februarja 2013 so predstavili 20-minutno predstavo Pixel (Pixel), v kateri je nastopalo 11 amaterskih plesalcev. Hip hop je namreč razširjena plesna zvrst, ki se je razbohotila po pločnikih velikih mest. Nato se je preselila na gledališke odre. Tudi po zaslugi uspešnih predstav, kot je bila krajša verzija svojstvene predstave Pixel. Zaradi velikega uspeha so avtorji Pixel predelali v celovečerno plesno predstavo in z njo poželi še večje odobravanje. Tako s strani strokovnjakov kot gledalcev. Poetični rezultat posrečenega »ustvarjalnega sodelovanja med digitalno umetnostjo in sodobnim uličnim plesom« (kot so zapisali avtorji) je skupina Käfig prikazala tudi v Trstu. Stalno gledališče FJK je namreč Pixel uvrstilo v letošnji festival TSPlés 2.0 (TSDanza 2.0). S to povsem neobičajno plesno predstavo, ki je lepo zaokrožila zvrstno pestro sestavljen program, se je festival tudi zaključil.

Pixel sodi med tiste uprizoritve, za katere sta zasnova in priprava odločilni za uspeh. Dvojica Bardainne-Mondot je pripravila duhovit scenografski okvir, v katerem je koreograf Merzouki umestil izvajanje plesalcev. Za glasbo je poskrbel Armand Amar. Ustvarjalce je vodil izziv, da



bi v umetnem svetu zaživila konkretnost človeškega giba. Kar je umetno ustvarjeno in kar je realno, naj bi se spojila v unikum. Poigravanje obojega je lahkotno, iluzorno. In po mnenju avtorjev sta iskanje in ustvarjanje iluzij značilna tako za digitalno grafično umetnost kot tudi za hip hop. Rezultat potrjuje njihovo mnenje.

Povzeti poezijo, tudi v digitalno-plesni preobleki, je težko. Pravzaprav nemožeče. Ni prave zgodbe. Mladi plesalci, ki jih odlikuje izjemna spretnost, se vključujejo v neverjetne zamisli digitalnih »čarodejev«. Umetno ustvarjena scena je večkrat kar popelje in z njimi povleče tudi gledalce. Med 11 člani mlade skupine (nastala je leta 1996) sta tudi kotalkar in kontorcionistka, ki sta se vključevala v koreografijo. Vendar pa je celotno odrsko dogajanje tako vodeno, da je umetno scena, okvir, v središču katerega je plesalec

človek s svojimi emocijami, zaznavami. Predstava je lahkotna, igriva, produkcija pa zelo zahtevna. Nastala je na pobudo centra Centre Coréographique National de Créteil et du Val-de-Marne – skupine Käfig v sodelovanju z Maison des Arts de Créteil, Espace Albert Camus-Bron s podporo skupine Adrien M / Claire B. Zasnova odrske uprizoritve je izjemna, odlična pa je tudi izvedba. V krajših zapisih navadno članov poimenuje ne omenjamo, vendar si (vsaj) to nedvomno zasluži. V tržaškem gledališču Rossetti so plesali: Rémi Autechaud (RMS), Kader Belmoktar, Marc Brillant, Elodie Chan, Aurélien Chareyron, Yvener Guillaume, Amélie Jousseau, Ludovic Lacroix, Xuan Le, Steven Valade in Médésséganvi Yetongnon (Swing). Z avtorji so občinstvu ponudili poetičen premor v današnjem vsakdanjku. (bip)

LJUBLJANA - Predstavitev knjige

## Maja Haderlap s pesniško zbirko Dolgo prehajanje



Z leve Štefan Vevar, Saša Pavček, Maja Haderlap in Zdravko Duša

ROŠA

LJUBLJANA - Včeraj so v knjigarni Konzorcij v Ljubljani predstavili pesniško zbirko Dolgo prehajanje pesnice Maje Haderlap. Avtorica v svojem zadnjem delu predstavlja 60 pesmi, ki jih je poslovenil Štefan Vevar in so v zbirki Poezija izšle pri Cankarjevi založbi. Dogodek, ki sta se ga udeležila tako avtorica kot tudi prevajalec, je povezoval urednik pesniške zbirke Zdravko Duša, pesmi pa je interpretirala dramska igralka Saša Pavček. Zdravko Duša je v uvodu predstavil delo, ki je pod naslovom Langer transit leta 2014 izšlo v nemškem jeziku pri založbi Wallstein. Poudaril je, da je vse od prve izdaje potekalo tudi intenzivno delo na področju prevoda v slovenski jezik.

»V delu smo pričali nekakšnim metamorfozam, različnim oblikam prehajanja: deklice v žensko, iz prostora v prostor, zgodovinskim prehajanjem, predvsem pa prehajanju iz jezika v jezik,« je bil v nadaljevanju slikovit Duša. Saša Pavček je zatem številnemu občinstvu predstavila dve pesmi, med katerima je bila slednja posvečena mestu Trst in problematiki večkulturnosti. »V tem prostoru, v katerem sem sama odraščala in v tej določeni koroški tesnobi imaš dve možnosti: da se predaš malodušju ali pa se odpreš prehajanju. Pri meni gre za nekakšno notranjo topografijo prehajanja,« je problematiko meja, notranjih in zunanjih, predstavila Maja Haderlap. Zdravko Duša je v nadaljevanju predstavil navezavo avtoričinih posameznih pesmi z mitom Karantanije in kraljem Matjažem. V nadaljevanju je izpostavil besede Dušana Pirjevca, ki naj bi pred 40 leti opozarjal, da bomo slej kot prej vstopili v globalno svetovno situacijo. Duša je ob tem avtorici zastavil vprašanje glede bojazni o izgubi lastnega jezika. Zanimalo ga je, kdaj nastopi meja, ko človek s tem, da govori drugi jezik izgubi lastno substanco. »Jezik mora biti del življenja. Nemščina je tako kot slovenščina del mene. Za mene je jezik živ organizem,« je po krajšem premisleku odgovorila Maja Haderlap in za tem še dodala: »Nekoč naju je v mestu nekdo v nemškem jeziku ogovoril in materi zastavil vprašanje, zakaj v javnosti uporablja slovenski jezik. Mati mu je odgovorila, da v kolikor bi on pozabil svoj jezik, bi lahko samo še lajal.«

O zadregah in težavah pri prevajanju je govoril Štefan Vevar. Med drugim je izpostavil lirizem in visoki slog nemškega jezika, ki zaznamuje zadnje pesniško delo Maje Haderlap. Pri tem je še opozoril, da je avtorica v literarni prostor vstopila prav kot pesnica. Do sedaj je objavila pesniško zbirko Žalke pesmi (1983), Bajalice (1987, nagrada Prešernovega sklada) in Pesmi/Gedichte (1998). (roša)

SEDMA UMETNOST - Po uspešnem videmskem Far East Film Festivalu

## Kungfu in korejska vojna

Sammo Hung prejel nagrado za življenjsko delo, nagrajeni japonski in južnokorejski filmi

VIDEM - V Vidmu se je preteklo soboto končal Far East Film Festival, največji tovrstni evropski dogodek, posvečen azijskim kinematografijam. V devetih dneh so organizatorji (CEC – Centro Espresioni Cinematografiche) ob predvajanju 77 filmov v gledališču Teatro Nuovo Giovanni da Udine in v kinodvorani Visionario zabeležili 60.000 obiskov.

Na predzadnji večer festivala je bila na odru gledališča na vrsti slovesna podelitev zlate murve – priznanja za življenjsko delo – Sammu Hungu. Hongkončan se je v svoji dolgi karieri kot režiser, koreograf in igrlec zapisal v zgodovino hongkonških filmov, osredotočenih na borilnih veščinah, točneje na kungfuj. Med srečanjem z občinstvom je razodel, da se namerava v prihodnosti posvetiti odkrivanju novih talentov z željo, da bi se ohranila tradicija tovrstnih filmov. Ne bo se omejil na Hong Kong, pač pa načrtuje, da bi prepotoval vso celinsko Kitajsko in obiskal najboljše šole borilnih športov. Talentom, ki jih bo odkril, želi dati možnost, da svojo tehniko z njim še bolj izpopolnijo in da postanejo nove zvezde kungfu filmov.

Prireditve je v soboto zaokrožila podelitev nagrad občinstva. Nagrado MYmovies Award, za katero so gledalci glasovali preko te znane spletne strani, posvečene filmom, je prejel japonski film Bakuman, ki na zelo dinamičen način prikazuje, kako skupina mladoletnih tekmovalno in vročično ustvarja manga stripe. Gledalcem je film dal vtis, da se sami nahajajo na papirju, med škripanjem peres, svinčnikov in madeži črnila.

Nagrada Black Dragon, za katero so glasovali tisti udeleženci festivala, ki so imeli posebne akreditacije z rezerviranim sedežem v gledališču, je šla japonski drami Mohican Comes Home. Film se z lahkotno ironijo dotika težkih tematik bolezni in smrti v družini. Delegacija ustvarjalcev tega filma je stopila na oder in prejela še na-



Sammo Hung z zlato murvo PJ

grado občinstva za tretje mesto. Drugouvrščeni film, južnokorejski znanstveno-fantastični Sori: Voice from the Heart, je gledalce osvojil s prisrčno zgodbo pametnega vohunskega satelita, ki nalašč pade na Zemljo, da bi našel deklico, ki je po njegovi »krivdi« v bombardiranju izgubila družino in hišo.

S prvim mestom pa je publika nagradila južnokorejsko vojno dramo A Melody to Remember. Film se dogaja v letu 1952, med korejsko vojno. V njem se poročnik posveti sirotišnici, v kateri postavi na noge pevski zbor. S tem vrača upanje še posebej dvema bratcema. Film na podlagi resnične zgodbe oriše kaos vojne, v ospredju pa učinkovito portretira vsakega izmed čudovitih junakov.

Peter Jevnikar

slovensko stalno gledališče SEZONA 2015/16

Slovensko stalno gledališče in UL – AGRFT

**MOJ DEVETSTO**

Avtorski projekt Patrizie Jurinčič

DANES - petek, 6. maja, ob 20.30 v Mali dvorani SSG z italijanskimi nadnapisi ponovitev se nadaljujejo do 22. maja

Blagajna SSG: +39 040 2452616 (od pon. do pet. 10.00-15.00) www.teaterssg.com

glasba@primorski.eu piše Rajko Dolhar **NA VES GLAS**

PRISLUHNI HITU!

### The Hope Six Demolition Project

PJ Harvey

Folk rok, kantavtorica  
Island Records, 2016

Ocena: ★★★★★☆☆☆☆

Angleška glasbenica Polly Jean Harvey je prejšnji mesec izdala novo ploščo z naslovom The Hope Six Demolition Project. Na nov album pevke iz Dorseta so njeni oboževalci čakali dolgih pet let. Prejšnji, Let England Shake, je namreč izšel leta 2011.

Za izid novega albuma je vladalo veliko pričakovanje, saj nas je PJ Harvey s svojim glasbenim eksperimentiranjem že večkrat presenetila 47-letna angleška glasbenica je v svoji skoraj 25-letni glasbeni karieri izdala enajst plošč, veliko pa je tudi sodelovala pri drugih glasbenih projektih z marsikaterim znanim glasbenikom – naj omenimo le liderja ameriške skupine Queens of the Stone Age Joshua Hommea in avstralskega glasbenika Nicka Cavea. S svojo eksperimentalno žilco se je Harvey že zdavnaj odločila, da ne bo sledila komercialnim trendom današnje glasbene scene, njen sloves pa je vseeno pa je vsi način zdramiti angleško ljudstvo. Takrat je bila v ospredju kritika vojnoma v Afganistanu in Iraku. Angleška pevka je dokaj kritična tudi v novem ploščku The Hope Six Demolition Project. Album sestavlja enajst komadov, traja pa malo več kot štirideset minut. Ploščo je PJ posnela na poseben način, in sicer v sklopu neke vrste javnih glasbenih vaj, ki so bile odprte publiki. Njeno nezadovoljstvo zaznamo tokrat v komadih, kakršen je Dollar, Dollar, v kateri PJ opisuje otroke, ki beračijo pred brezbriznimi turisti. Zanimiva je tudi poskočna alternativa pop pesem The Community Of Hope, ostra kritika pretiranemu potrošništvu. V skladbi The Wheel se PJ dotakne tudi perečega vprašanja priseljencev in postavi pod vprašaj različne politične strategije evropskih držav. Iz glabenege vidika je album raznolik, poln raznorodnih instrumentov, pri snemanju je namreč sodelovalo kar nekaj izvrstnih glasbenikov. Nova plošča pa vsekakor ni na nivoju prejšnje Let England Shake. Kar sami presodite ...



21:00:12 - 6. maja 1976

# 40-LETNICA POTRESA

V FURLANIJU JULIJSKI KRAJINI

Primorski  
dnevnik



OD TRSTA DO GUMINA - Še isti večer na prizorišču tragedije, ki je prizadela našo deželo

## »Šele po prvem svitu smo videli, kolikšna je katastrofa«

Vojmir Tavčar

Minilo je že 40 let, vendar tisti večer 6. maja je še vtisnjen v spominu. V sobi, kjer je bilo takrat uredništvo prve in zadnje strani (italijanski in mednarodni dogodki), sem bil sam. Kolegi se še niso vrnili (kot vsi časopisi v Italiji je tudi Primorski dnevnik takrat zaključeval redakcijo ob 1.30 in večina prispevkov je bila napisana v dokaj poznih večernih urah), razbiral sem agencijske novice in pripravljaj gradivo, kar sem začutil, da se je poslojpe streslo. »Danes pa so pognali Alberta zelo zgodaj (to je bila znamka takratnega rotacijskega tiskarskega stroja), najbrž tiskajo kaj posebnega,« sem pomislil sam pri sebi. Da ni bil pognan stroj in da je šlo za potres me je prešinilo nekaj trenutkov pozneje. Skupina Slovenskega amaterskega gledališča, ki je takrat vadila v Cankarjevi dvorani v 4. nadstropju, se je hrupno pognala po stopnicah proti vhodu. Očitno so dve nadstropji više (uredništvo je bilo tudi takrat v 2.) občutili potresni sunek veliko močnejše.

Medtem so se vrnili v redakcijo kolegi, teleprinterji so odtipkali prve novice o potresnem sunku, ki naj bi imel epicenter v Furlaniji. Začelo se je mrzlično iskanje novic, toda sadovi so bili zelo skromni. Telefonske linije s Furlanijo so odpovedale, nemogoče je bilo sploh doumeti, kolikšen je bil obseg katastrofe. Vedeli smo samo, da je bil sunek res močan (po sedanjih izračunih je bila njegova moč 6,5 stopnje po Richtertju), saj so ga občutili tudi drugje v Italiji, v krajih ki so bili oddaljeni več sto kilometrov od Furlanije.

Po dogovoru z urednikom Jožetom Korenom smo zato sklenili, da grem takoj na teren. Pridružil sem se ekipi agencije Alpe Adria, ki je takrat poročala iz Italije za TV Koper-Capodistria. Sedel sem v njihov službeni kombi fiat 131 in krenil v Furlanijo s kolegom Sergijem Premrujem, s tonskim tehnikom in snemalcem agencije. Napotili smo se najprej v Tricesimo, ker sta tam stanovala Premrujev tast in tašča in smo računali, da bomo lahko dobili kakšno novico, predvsem pa da bomo lahko uporabili njihov telefon (v tistih časih je delovalo samo fiksno telefonsko omrežje, mobilnih telefonov ni omenjala niti znanstvena fantastika).

Vožnja do Tricesima mi ni ostala v spominu in tudi ne vem, ali je bil promet na avtocesti gost. Spominjam se le, da smo pri Tricesimu naleteli na prve ruševine. Z obiskom pri znancih nismo zvedeli veliko. Bili so nepoškodovani, dokaj prestrašeni in sklenili so, da bodo noč prespali v avtomobilu, čeprav njihov dom ni bil poškodovan. Telefon je tudi pri njih odpovedal, tako da z uredništvom nismo mogli priti v stik, da bi lahko posredovali nekaj prvih skopih vtisov.

5.500 kvadratnih kilometrov prizadetega območja  
989 smrtnih žrtev  
100.000 izseljenih  
18.000 porušenih objektov  
75.000 poškodovanih objektov  
4.500 milijard lir škode (18,5 milijard evrov)  
45 do tal porušenih občin  
40 hudo poškodovanih občin  
52 poškodovanih občin (tri v goriški pokrajini)



NADALJEVANJE NA NASLEDNJI STRANI

MARJO MAGAJNA



## NADALJEVANJE S PREJŠNJE STRANI

Odpeljali smo se proti Guminu. Posledice potresa so bile takoj po Tricesimu že veliko bolj vidne. Ruševine povsod, ponekod so jih ljudje že odkopavali, morda so bile že mobilizirane tudi prve vojaške enote, ki so posredovale na prizadetem območju. Zaradi blokove delitve sveta je v tistih letih »železna zavesa« še delila Evropo na dva dela in v FJK na meji z Jugoslavijo je bilo koncentriranih več kot 70 odstotkov italijanske vojske, ki bi morala zadržati morebitno ofenzivo sil Varšavskega pakta, ker so strategiji atlantskega zaveznitva računali, da jugoslovanske sile ne bi več kot nekaj ur zadržale prodiranja sovjetskih napadalcev.

Jasno je bilo, da je potres sprostil svojo rušilno moč na dokaj obsežnem območju. Z občutili smo drhtenje tal vsakič, ko smo se ustavili, da bi posneli posledice ujme, vendar med nekoliko brezciljno vožnjo v jasni in topli pomladanski noči nismo povsem dojeli posledic potresa. Šele po prvem svitu smo videli, kolikšna je katastrofa. Danilo se je že, ko smo privozili v do tal porušeni Gumin, na tleh smo takrat videli prva trupla.

Sorazmerno zgodaj smo se vrnili v Trst. Kolegom Alpe Adrie se je mudilo, saj so morali posneti film odpeljati v Koper, kjer so ga razvili, pripravili so poročila in nato v montaži sestavili prispevke za televizijski dnevnik. Jaz sem si po neprespani noči privoščil nekaj ur počitka, preden sem se vrnil v uredništvo, da bi napisal svoje vtise.

V naslednjih dneh smo bili s kolegi stalno na prizadetem območju, vsak je obiskal eno od področij. Delo je bilo utrudljivo, saj smo se morali odpeljati v videmsko pokrajino, zbrati novice, govoriti s prizadetimi ljudmi in reševalci, nato pa se zvečer vrniti v redakcijo, da smo napisali svoje prispevke, ker telefonske zveze še niso bile vzpostavljene, predvsem pa ni bilo nobenega prostora, kjer bi se novinar lahko za trenutek zbral in napisal svoje poročilo. Kaos na prizadetem območju je bil zlasti v prvih dneh zelo velik, ker ni bilo učinkovite koordinacije posegov. Na eni strani so prestrašeni ljudje zapuščali domove in iskali zatočišče pri sorodnikih, prostovoljci, ki so prišli v znatnem številu, da bi pomagali prebivalstvu, so zlasti v prvih dneh prispevali k zmedbi, saj so se odpravljali na teren nekoliko na slepo in brez jasnih navodil, pa tudi brez ustrezne opreme. Razmere so se uredile, ko sta krmilo posegov prevzela izredni komisar Giuseppe Zamberletti in deželna vlada, ki sta se oprla na krajevne upravitelje. Neposredna angažiranost teh upraviteljev je bila adut, ki je odločilno prispeval k uspešni popotresni sanaciji. Tudi daljnovidnosti teh upraviteljev je treba pripisati odločitve, da imajo pri sanacijskih ukrepih prednost proizvodni obrati, saj je tudi to dalo prizadetemu prebivalstvu dovolj moči in nakazalo perspektivo, ki je vodila v uspešno sanacijo in nato v razvoj območja.

Kot prva noč je še živo v spominu tudi 15. september, ko je potres znova udaril z veliko rušilno močjo, zahteval nekaj dodatnih žrtev, predvsem pa uničil tudi nekaj domov, ki so jih ljudje med poletjem vsaj za silo sanirali.

Z doma sem šel precej zgodaj in bil sem namenjen v neko beneško vas, morda v Čenebulo. Med potjo, ko sem se vzpenjal po sorazmerno ozki poti, so pritegnile mojo pozornost skale, ki so se po prvem potresu prikotalile z brega in obstale v začasnem ravnovesju.

Ustavil sem avto in izstopil, da jih posnanem. Nisem zapravil veliko časa, vrnil sem se v avto, moj renault z značilnim mehkim francoskim vzmetenjem pa je močno zanihal. Jasno mi je bilo, da je šlo za potresni sunek, šele potem sem ugotovil, kolikšno rušilno moč je sprostil (po sedanjih izračunih 6,3 stopnje po Richterju).

Po sunku 15. septembra je Zamberletti v dogovoru z deželo in z upravitelji prizadetih občin, sklenil, da izseli prebivalstvo. Na prizadetem območju naj bi ostali samo tisti, ki so bili soudeleženi v obnavljanju in sanaciji podjetij in tisti, ki so imeli dovolj varno streho nad glavo.

V ta namen je Zamberletti zasegel hotele in prazna stanovanja v letoviških krajih (predvsem Gradež, Lignano in Bibbione), lastnikom stanovanj pa zagotovil najemnino in povračilo morebitne škode. Tržačani, ki so bili lastniki stanovanj zlasti v Gradežu, se niso izkazali s svojo velikodušnostjo, saj so v sprevidih večkrat bučno protestirali proti odločitvi izrednega komisarja. (vt)

## BENEČIJA - Z obnavljanjem vasi do narodnostne in ekonomske perspektive

# Za obnovo si je zelo prizadevala tudi Slovenija



Levo, prizadeti potresenci iz Beneške Slovenije, spodaj montažne hiše, ki jih je prispevala in v občini Bardo zgradila Republika Slovenija

MAGAJNA

Poročanje o posledicah potresa je bila zame tudi priložnost, da sem поблиže spoznal Benečijo in Režijo. Do takrat sem se poklicno ukvarjal predvsem z italijansko politiko in z vprašanji, ki so ob politični imeli tudi socialno razsežnost kot na primer problem narkomanije in pojav terorizma. Dogajanje v Benečiji je sledila predvsem Nadja Kriščak, ki je bila povezana z Benečani tudi kot kulturna delavka.

Potres leta 1976 je hudo prizadel Benečijo in Režijo. Vasi, ki so živahneje zaživele samo poleti, ko so se emigranti vračali v rodni kraj, so bile dobesedno razrušene, le redke hiše so bile še vselej. Ob pogledu na tisto razdejanje se je zdelo skoraj čudežno dejstvo, da ujma ni odnesla nobenega človeškega življenja. Morda je prispevalo tudi dejstvo, da ob potresu emigrantov ni bilo doma.

Mislím, da je zaradi opustošenja, ki ga je povzročil potres, takrat Benečija res tvegala, da izumre in da se njene vasi povsem izpraznejo. Toda ljudje, ki so kljub stoletnemu raznarodovanju ohranili domač jezik in ostali navezani na svoje vasi, čeprav jih je toliko moralo na tuje, ker jim je domača zemlja odmerjala pretanke rezine kruha, so v tistih zahtevnih trenutkih našli dovolj življenjske moči, da so si zavihali rokave in z obnavljanjem svoji vasi zagotovili sebi in svojim otrokom neko narodnostno in tudi ekonomsko perspektivo.

Zasluga za ta preporod gre nedvomno beneškim župnikom, resničnim čedermacem, ki so v težkih razmerah veliko prispevali, da so ljudje ohranili domačo govorico in narodno zavest in jim z revijo Dom omogočili, da so brali slovensko besedo. Veliko zaslugo pa je treba priznati tudi Zvezi beneških izseljencev, ki je povezovala emigrante zlasti v Švici in v Belgiji. Pri obnavljanju domačih krajev so izseljenci izkoristili tudi mednarodne povezave, ki so jih navezali v zdomstvu.

Veliko zaslugo za preporod Benečije pa ima tudi Slovenska kulturno gospodarska zveza, ki je od svojega nastanka vselej ohranila vez z videmsko pokrajino in kljub težavam gradila kadre in podpirala tamkajšnje kulturne delavce in žarišča slovenske zavesti kot so društvo Trinko, Študijski center Nedža in vse od prvih povojnih časov tednik Matajur, ki se je nato preimenoval v Novi Matajur. Zasluga SKGZ je tudi, da je od samega zametka podprla izobraževalni projekt Pavla Petričiga, ki je zrasel in uveljavljeno in cenjeno dvojezično šolo v Špetru.

Našteti bi moral še veliko drugih beneških kulturnih in družbenih delavcev, ki so v letih po potresu prispevali k preporodu, vendar tega ne bom storil, ker bi tvegala, da koga pozabim. Zato naj gre priznanje vsem, ki so se takrat angažirali.

Odločilnega pomena za preporod Benečije pa je bila po mojem mnenju predvsem pomoč takratne matične Slovenije. Republika Slovenija, ki



je danes marsikdaj gluha za probleme Slovencev izven njenih meja, se je takrat res angažirala, da bi pomagala najbolj izpostavljenemu in ogroženemu delu slovenskega nacionalnega telesa, da zaleli rane in preživi. Slovenija je tedaj poskrbela, da so že med prvo jesenjo v beneških vaseh dobili stanovanjske prikolice, ki so prebivalcem omogočile, da so preživel zimo v nekoliko bolj znosnih razmerah. V občini Bardo je zgradila vrsto protipotresnih montažnih hiš, predvsem pa so na terenu delovale ekipe Zavoda za raziskovanje materialov in konstrukcije (ZRMK), ki so s svojo izredno strokovnostjo zastavile program za sanacijo hiš, ki so ga izoblikovali med odpravljanjem posledic potresov v Posočju, kjer so bile hiše po strukturi in uporabljenih gradbenih materialih podobne beneškim, in dodala z raziskovanjem v domačih laboratorijih. Strokovnjaki ZRMK so poskrbeli za sanacijo vzorčnih hiš, ki so bile nato vzorec za delo domačim gradbenim podjetjem, s preventivnim vgrajevanjem kovinskih vezi pa so na manj poškodovanih hišah preprečili, da bi se škoda povečala.

Strokovni pristop ZRMK je bil velika novost tudi za furlanska podjetja in gradbene strokovnjake, ki se do tedaj še niso spoprijeli s problemi protipotresnih gradenj. Strokovni posrednik in povezovalnik teh svetov pa je bil beneški arhitekt in obmejni intelektualca Valentin Simoniti.

S svojo prisotnostjo in s svojim strokovnim delom so izvedenci iz Slovenije prispevali, da se je krepila tudi samozavest Benečanov, ker so čutili, da niso več sami, ampak sestavni del slovenskega nacionalnega telesa.

Med poročanjem o sanaciji Benečije sem se večkrat srečal s strokovnjaki ZRMK. Enega od njih sem tudi prosil, da bi za Primorski dnevnik osvetlil problematiko potresa. Odzval se je

vabilu in z nekaj prispevki preprosto, vsakemu bralcu razumljivo opisal potres, njegove posledice pa tudi različne učinke glede na sestavo tal. Nehote pa sem ga zapletel tudi v polovični diplomatski incident. Med dolgim intervjujem o dogajanju na prizadetem območju slovenski inženir ni prikril kritik zaradi začetne dezorganizacije italijanskega posredovanja. Zaradi tega je bil odpoklican v Ljubljano, njegovo mesto na terenu je prevzel drugi kolega.

Vojmir Tavčar

## ALI STE VEDELI?

Prve dni po potresu 6. maja so bile razmere za vse težke, tudi za novinarje, ki so poročali o dogajanju na prizadetem območju. Težko, oziroma skoraj nemogoče je bilo vzdrževati stike z uredništvom, nemogoče pošiljati svoje članke po telefonu. Pa tudi prehranjevanje ni bilo enostavno, saj so bile trgovine zaprte in tudi lokali niso obratovali. Mislim, da sem se tudi zaradi tega ustavljal na trgu v Fojdi, ko sem opazil, da je bar odprt. Še preden sem prišel do lokala pa me je ustavljal starejši moški, še vidno razburjen zaradi potresa in jezen na ves svet, še posebej pa na Italijane.

Obžaloval je dan, ko se je Furlanija pridružila Italiji, predvsem pa je preklinjal garibaldince (pripadnike Garibaldijevih prostovoljcev), ki so se borili, da bi furlanska zemlja postala del italijanske države. Z zadovoljstvom je pripovedoval, kako je prihodu Italije nasprotoval tudi njegov ded, ki je svo-

## BENEČIJA

## So

## trž

Majski večerni seji t v prostorih glavnem sun stekli na plan čele prihajati nek prizadel ko me je po SKGZ Boris mladinski od dal, da je v B terem ga je te no.

Nasledn Opčinah form to mobilov. Sp ceta zraven še bil še kdo. Pr Irme Krausov no in drugim takoj odpelja šenja so se g Fojde naprej. Karnajsko do so iz strmih b Viškorše je bi ke toliko je b ti skale, s stra bobita poboč sunkov, kajti sla.

V Viško turo Blasutto Barda, kjer d potrebni pom domačina Vi dico, ki sta s niku pod raz ganizirati pr prvi, ki smo p videli žalostn mačinov, me ključju ni bilo ko je ostarele je ob potresn material razn stolico vred » bil pri tem p drugih za da sploh ni zave

Tistega tnih zgodb, Barda v tolaž gubil življenj streho nad gl bile in se glob posledice kat brez težav, k znašlo še ved

Takoj je nostna akcija

jo protiitalijan ribaldincem. S dnu vodnjaka, Morda mu je s ki jo je vse zelim bobnenj voz s tisočerin je zapisal Gio približati, kak

Dober te moče obiska Francesco Cos dar je Cossiga bi imel jasno s to je svoje vtis nari. Med dog min, je bilo tu sem prebivalst



JA - Takoj po potresu je na Tržaškem in Goriškem stekla kapilarna akcija zbiranja pomoči

# Solidarnost je pomembno zbližala tržaške, goriške in beneške Slovence

potresni sunek sem doživel na tržaškega Mladinskega krožka Dijaškega doma, ko smo obku v hipu vsi, kar nas je bilo, no. V urah, ki so sledile, so zale fragmentarne vesti, da je su-Furlanijo. Odbila je že polnoč, telefonu dosegel predsednik Race-Žarko (sam sem vodil bor organizacije) in mi pove-enečiji hudo razdejanje, o ka-telefonsko obvestil Viljem Čer-

njega jutra se je navsezgodaj na mirala kolona treh ali štirih avtomobilov, pomnim se, da so bili poleg Ra-e Dario Cupin, Egon Kraus, Jo-Mario Magajna, gotovo pa je rtljažnike smo kar iz trgovine ve napolnili z raznovrstno hra-ni stvarmi za prvo pomoč ter ali v Benečijo. Prizori opusto-grozljivo stopnjevali nekje od v Nemaš pa smo ob vходу v plino naleteli na velike skale, ki oregov priletele na cestišče. Do la voznja vse bolj tvegana, vsa-nilo treba s ceste odstranjeva-nom pa smo motrili strma hri-ja. Bali smo se novih močnih tla so se po malem ves čas tre-

ri nas je pričakal župnik Ar-p in nam dejal, naj gremo do la so po njegovi oceni najbolj noči. V Bardu sta nas pričakala ljem Černo in Dino Del Me-i za vaščane, zbrane na trav-rušeno vasjo, prizadevala or-vo pomoč. Dejansko smo bili prišli v Bardu in ob razdejanju to in prestrašeno množico do-d katerimi le po srečnem na- mrtvih ali težko ranjenih. Ta-ega očeta Dina Del Medica, ki em sunku sedel pred televizijo, rušene hiše nekako čudežno s popospremil« na plano, ne da bi poškodovan. Tako kot veliko lj časa ni prišel k sebi in se dal, kaj se je zgodilo.

jutra smo slišali veliko žalos- vendar je bilo domačinom iz bo, da nihče izmed njih ni iz-ia, čeprav so bili skoraj vsi ob avo. Rastovorili smo avtomo-poko pretreseni ob pogledu na castrofe takoj vrnili v Trst, ne ajti medtem se je na cestišču skal.

stekla širokopotezna solidar- Skupaj z Benečani je bil usta-



Beneške ženske

MAGAJNA

novljen Odbor za pomoč potresencem, ki je bil potem aktiven še več let, saj je bilo jasno, da bo ob materialni za Benečijo in Rezijsko potrebna tudi kulturna rekonstrukcija. Množično so se mobilizirala kulturna in športna društva na Tržaškem in Goriškem, na sedežih se je več tednov zbirala vsakovrstna pomoč. Naši ljudje so reagirali z velikim občutkom solidarnosti, pomoč je prihajala tako v denarju kot v obliki raznovrstnega materiala, zlasti so, večji hitre pomoči, učinkovito reagirali taborniki in skavti. Pomemben zbirni center je bil v tržaškem Dijaškem domu, od koder so potem več tednov vozile kolone dostavnih vozil v Benečijo. Zaradi zahtevne logistike in težav pri razdeljevanju pomoči na terenu je Marko Petrigh, eden od voditeljev Zveze beneških izseljencev, začasno spreminil svojo domačijo v Ahtenu v skladišče. Založništvo tržaškega tiska, tedanja matična hiša Primorskega dnevnika, je dala na razpolago svoje raznašalske kombije, velik nesebičen doprinos pa je nudilo osebje raznih oddelkov. Naj za vse omenim Zorka Tavčarja, ki je po končanem delovnem nočnem turnusu po cele dneve peljal pomoč v Benečijo, ne da bi spal po več dni.

Solidarnostna akcija ob potresu je močno povezala veliko naših ljudi z Benečijo in Rezijsko. Mladi tedanje generacije smo za Slovence videmske pokrajine komajda kaj vedeli, nekaj smo znali iz knjig in zgodovine. Potres in vse, kar mu je sledilo, pa je marsikomu tudi fizično približal ta širok obmejni teritorij, v katerem živi pomemben del naše narodne skupnosti. Ustvarile so se trdne medčloveške vezi, ki trajajo

še danes. Tako lahko zanesljivo trdimo, da je bilo popotresno dogajanje kulturni preporod ne le za Slovence videmske pokrajine, temveč je tudi tržaškim in goriškim Slovincem prineslo utrditev zavesti, da smo vsi, ne glede na drugačne zgodovinske okoliščine, del iste zgodbe.

Dušan Udovič



Nekateri udeleženci širokopotezne akcije pomoči iz Trsta in Gorice s kombijem ZTT

MAGAJNA

sko jezo znesel nad nekim ga-še danes njegove kosti ležijo na mi je zaupal z zadovoljstvom. bilo v uteho, da bi prebolel stitem povzročal »orcolat« z gro-njem in tresenjem tal. (»Železni kolesi se je znova premaknil,« argio Bocca, ko je skušal bralcu to je dojemal potresne sunke.)

\*\*\*

den po potresu je prizadeto ob- takratni notranji minister sigga. Oglel je bil naporen, ven-obiskal tudi odročne kraje, da veliko o razmerah na terenu. Na-je strnil med srečanjem z novi-rodki, ki so se mu vtisnili v spo-di srečanje z Rezijani. »Srečal vo staroruskega izvora,« je vid-

no presenečen zaupal novinarjem. Ni mi znano, s kom se je takratni notranji minister srečal v Rezijski, očitno pa je šlo za predhodnike tistih nacionalistov, ki še danes krčevito odklanjajo slovensko stvarnost, predvsem pa brez vsakršne strokovne utemeljitve zanikajo, da rezijanščina sodi v slovensko jezikovno območje, kar sta dokazala Milko Maticetov in Pavle Merku, in ponavljajo izmišljotino o staroruskem poreklu.

\*\*\*

V času potresa, ko je bil svet še razdeljen na dva bloka, je bila vsa Videmska pokrajina za italijansko vojsko in zvezo NATO strateško pomembno območje. O tem je pričala prisotnost dobrega dela italijanske vojske v naši deželi in v Venetu, pričalo je dejstvo, da je bila v tistem času še dejavna tajna organizacija Stay Behind, ki je bila v Ita-

liji poimenovana Gladio, o tem so pričale neštete table tudi v odročnih obmejnih krajih, ki so prepovedovale fotografiranje, čeprav je bilo nekaj mesecev prej s podpisom Osimske pogodbe mejno vprašanje med Italijo in neuvrščeno Jugoslavijo dokončno rešeno in sodelovanje med sosednjima državama dobro, kar je med drugimi dopuščalo nemoteno poročanje agencije Alpe Adria, pa čeprav je njene prispevke objavljala TV Koper – Capodistria. V deželnem merilu so tem poročilom zelo sledili, Alpe Adria je bila sprejeta kot neke vrste čezmejna televizijska agencija.

Med potresom so bile ekipe Alpe Adrie stalno na terenu. Nekdanji odgovorni urednik agencije in pozneje tudi Primorskega dnevnika Bogo Samsa mi je tako pripovedoval, da so želeli posneti prizadeto območje s helikopterja, da bi lahko tudi s sliko iz zraka dokazali obseg katastrofe. Zato se je Samsa obrnil na izrednega komisarja Zamber-

lettija, ki je bil do novinarjev odprt in je odredil, naj z vojaškim helikopterjem ekipi agencije omogočijo snemanje prizadetega območja.

Prizorišča katastrofe pa snemalcem tržaške agencije ni nikoli uspelo posneti s helikopterja. Izredni komisar Zamberletti ni imel pomislekov, krajevno vojaško poveljstvo pa veliko. Zato se je izmikalo, se sklicevalo na težave in na ovire, dokler se agencija ni odpovedala snemanju. S posnetki ne bi bili razkrili nobene vojaške tajnosti, vojska pa takrat še ni bila v duhu Osima.

\*\*\*

Obnova videmske pokrajine, ki jo je potres leta 1976 tako katastrofalno prizadel, velja še danes v Italiji za eksemplarično, saj so si obnovljena območja pred nedavnim ogledali upravitelji LAquila in sosednjih občin, ki

jih je prizadel potres leta 2009 in kjer je obnavljanje, ki ga je v imenu Berlusconijske vlade vodil Guido Bertolaso, v veliki zamudi, in kjer nova naselja, takoiimenovane new town, že kažejo zaskrbljujoče znake dotrajanosti.

Kljub temu, da je obnavljanje v videmski pokrajini potekalo dobro in so protipotresne gradnje dokazale svojo učinkovitost, ker so brez škode prestale poznejše potresne sunke, je prav na začetku delo omadeževal sicer omejen primer korupcije. Ko so v postavljeni zasilna naselja montažnih barak, ki naj bi bile do obnove hiš začasno bivališče prebivalcev, sta bila zaradi prejemanja podkupnin aretirana takratni župan občine Maiano Girolamo Bandera in osebni tajnik izrednega komisarja Zamberlettija Giuseppe Balbo. Oba sta bila v prvi stopnji obsojena na sedem let zaporne kazni, Zamberletti pa je skoraj brez posledic preživel afero in politični vihar, ki ga je izzvala. (vt)



PRIČEVANJA - Ivo Marušič, nekdanji alpinec v Guminu

# »Ko sem se vrnil domov, nisem bil več isti človek«

V njegovih enoti je pod ruševinami kasarne umrlo 33 vojakov

Ivo Marušič iz Slivnega ne bo pozabil tistega šestega maja 1976. Če je še živ in zdrav, se mora zahvaliti sosledici naključnih okoliščin. Potres je doživel sredi Gumina, kjer je bilo na stotine žrtev, mesto, ki leži na veliki naplavini, pa je bilo med najhuje prizadetimi v Furlaniji, skoraj do tal porušeno. Ivo je takrat služil vojaški rok pri alpski enoti gorskega topništva. Pod ruševinami je tiste noči umrlo 33 vojakov iz njegove kasarne. Še po tolikih letih je v njegovih očeh zaznati odtonek vznemirjenja, ko pripoveduje o tragediji, sredi katere se je znašel.

»Bil sem dodeljen drugi bateriji topničarske enote v kasarni Goi, od domačih sem poznal še Danila Cenciga iz Podbonesca in Mikija Kodriča iz Gorice. Pozneje sem zvedel, da je pred mano tam služil med alpinci tudi Ace Mermolja. Ker sem pred odhodom k vojakom igral odbojko pri Krasu v C ligi, sem bil v brigadni odbojkarški ekipi. Trenirali smo bodisi tam kot v Kluži, nakar naj bi odšli v Bocen, a tega nismo dočakali. 7. maja zjutraj bi moral nastopiti osemdnevno stražarsko nalogo v smodnišnici, zato sem imel večer prej prost izhod iz kasarne. S prijatelji smo šli v kino v Gumin, a film nam ni bil všeč, zato smo zapustili kinodvorano in se odpravili v picerijo. Prijateljsem sem dejal, da moram telefonirati in sem se zadržal v kabini pred picerijo. Ko sem odložil slušalko je zabobnelo ...«

Bili so kot večnost dolgi trenutki. Ivotovi trije prijatelji so še v piceriji igrali na flipper in se spraševali, kaj se dogaja. V hipu se se znašli pod obokom pred lokalom, bil je somrak in luči so že bile prižgane. »Minilo je nekaj trenutkov, nakar so pravokotne neonske luči na

ulici začele poskakovati, bobnenje pa je bilo vse močnejše. Ni bilo časa za razmislek. Ulice v Guminu so ozke, na levi pa smo na razdalji kakih 70 metrov videli manjši trg in stekli smo v tisto smer. Medtem so se začele sesuvati zgradbe, ena, dve, tri, potem pa prava katastrofa. Iz stavb, ki so se rušile, se je dvignil velik oblak prahu, dosegli smo trg in preden se je prah razkadiril je zavlada popolna tema, saj je bila ura že krepko čez deveto. Ko je bobnenje ponehalo, je zavlada grobna tišina.«

Potem se je začelo vpitje z vseh strani. Fantje so klicali drug drugega in ugotovili, da so vsi trije živi. »Na trgu sem imel parkiran fiat 850, ki je bil poškodovan. Pozneje smo zvedeli, da je bilo v premeru nekaj sto metrov okoli trga več stotin mrtvih. Iz avta sem vzel svetilko, ki je bila ena izmed prvih, prižganih v tisti strašni temi. Potem so začeli prihajati še drugi ljudje, med njimi je bilo več ranjencev, ki so komaj hodili. Naredili smo nekakšna improvizirana nosila in začeli ranjence počasi nositi iz smeri katedrale proti športnemu igrišču. Razdejanje je bilo popolno, težko je opisati občutke tistega trenutka, vse se je dogajalo v skoraj popolni temi. Še vedno so se tla tresla in obča-



Ivo Marušič danes in kot mlad alpinec; zgoraj porušena kasarna, v kateri bi ga presenetil potres, če ne bi bil v kinu ...

sno je zagrmelo. Okrog dveh ponoči smo srečali goriškega vojaka z oddelka celere, ki nam je povedal, da je od Čente proti severu vse porušeno. Še naprej smo iskali in nosili ranjence, nakar smo naleteli na častnika, ki nas je usmeril k naši kasarni. Tam je bilo pod ruševinami 33 mrtvih in preko 90 težko ranjenih. Pomislil sem, kaj bi se mi lahko zgodilo, če se ne bi odločil, da grem v kino ...«

V Guminu je Ivo kot prostovoljec ostal do septembra, potem je bil premeščen v videmsko kasarno, kjer je skupaj s petimi drugimi alpinci kot prostovoljec skrbel za šotorišče, kjer



je bilo nastanjenih od 400 do 450 ljudi. »Skrbeli smo praktično za vse, v šotorišču si moral biti tako kuhar kot neke vrste socialni asistent. Veliko mi je pri tem pomagala taborniška izkušnja. V Vidmu so vsi vedeli, kdo smo, "sono quelli di Gemona", so govorili. Dejstvo je, da med hojo po ulicah nikoli nismo gledali v tla, vedno smo se ozirali kvišku in bili pripravljeni, da se kaj zgodi.«

Ivo je v Vidmu dočkal še drugi, septembrski potresni sunek.

»Treslo je v bistvu ves čas, čez poletje so našli kar štirideset tresljajev, ki so presegli peto stopnjo Mercallijeve lestvice. Potem je prišel septembrski močni sunek, ki je dokončno opravil delo in ljudje so bili dotolčeni do kraja. Ko smo se vračali v Gumin, smo naleteli na velik obup«, se spominja Ivo. »Bilo je zgodaj zjutraj, okrog štirih, počasi se je svitalo, in spet smo slišali v daljavi bobnenje. Bila je jata vojaških helikopterjev, ki je v bojnem razporedu prihajala iz Aviana. Zalebdeli so nad našo kasarno nekaj "chinookov" se je spustilo na športno igrišče, drugi so se razkropili. To je bil prav tak prizor, kot sem ga videl v filmu Apocalypse now, kar streslo me je.«

Ivo je bil za pogumno prostovoljsko delo odlikovan. Izkušnja potresa pa ga je globoko zaznamovala, bolj kot za strah je šlo za šok. Z žalostjo v očeh se spominja na umrle tovariše, ki so jim v kasarni postavili spominsko ploščo. Ko je po zaključenem vojaškem roku prišel domov, ni bil več isti človek.

Dušan Udovič

Luciano Pelizzo:

Oče je bil jezen, ker sem ga zbudil

Dogodkov iz leta 1976 se živo spominja tudi družbeni delavec Luciano Pelizzo, »naturaliziran« Podgorec, po rodu pa Benečan. »Ko je 6. maja prvič zatreslo, sem bil doma s svojo bodočo ženo. Prestrašena sva stekla ven, nato sem se odpravil na dom svojih staršev v Podgoro. Očeta sem našel v postelji. Mirno je spal, še zmenil se ni za potres! Bil je celo jezen name, ker sem ga zbudil. Ostali smo se tako prestrašili, da smo en teden spali v šotoru na dvorišču, on pa, kot da se ni nič zgodilo,« pravi naš sogovornik. Njegova družina se je iz zaselka Tistran v občini Ahten v Podgoro preselila leta 1960, nekaj sorodnikov pa je leta 1976 še vedno živelo v Benečiji. »Nona in stric sta bila k sreči 6. maja v drugem stanovanju v bližini Vidma. Tudi tam so močno občutili potres, telefonske povezave pa niso bile prekinjene, zato sta nas lahko poklicala in nam sporočila, da je vse v redu. Družinski hiši v Tistranu in Kančelirjih smo obiskali nekaj dni kasneje: obe sta bili razdejani, saj je šlo za stari kamniti stavbi. V naslednjih mesecih smo skušali postopno rešiti iz podrtij, kar se je rešiti dalo; bilo je nevarno, saj so se tla stalno tresla,« se spominja Pelizzo, po katerem je sprva kazalo, da bodo morali hišo v Tistranu do tal porušiti, potem pa so se stvari zasukale drugače. »Jugoslavija je takrat priskočila na pomoč tudi z ekipo arhitektov in drugih strokovnjakov. Ko sem to izvedel, sem stopil v stik z njimi in jih zaprosil, naj si pridejo ogledat hišo. Pripravili so načrt in nam svetovali, kako naj jo utrdimo, tako da nam je ni bilo treba porušiti. Še zdaj stoji. Stare mamine hiše v Kančelirjih pa ni več, saj so zaselek na podlagi mnenja geologov ponovno zgradili okrog 300 metrov stran. Za izgradnjo je poskrbela švicarska vlada, ki je sprva nameravala



PRIČEVANJA - Goričani in Tržačani ob 21. uri

# Ko se je treslo ...

obnoviti le bližnji zaselek Subit, nato pa je zgradila montažne hiše še za prebivalce Kančelirjev. Zaslugo za to ima tudi moj stric, ki je takrat živel v Švici in je poznal enega izmed članov pristojne komisije,« zaključuje Luciano Pelizzo.

Vida Goršek Krapež:

V porodnišnici s popadki ...

Potres je gospo Vido Goršek Krapež presenetil v Burlu. Zaradi predčasni popadkov se je namreč že 5. maja odpravila v tržaško porodnišnico. »Termin poroda je bil šele 10. junija zato so skušali zdravniki na vse načine umiriti zgodnje popadke, da bi lahko porod počakal še kak teden,« se tistih dni živo spominja gospa Vida. Tistega 6. maja je ob 21. uri ležala v porodni sobi, na trebuhu je imela privezan kardiokogram, ki služi spremljanju otrokovih srčnih utripov oz. krčenja maternice, v žili na roki pa infuzijo.

»Ko je začelo tresti, sem bila v sobi čisto sama. Grozno je bilo, tako sem se prestrašila. Zdelo se mi je, kakor da je v spodnjem nadstropju garažna hiša in da so se naenkrat začeli premikati kar tovrnjaki, tako je bučalo.« Postelja na kolesih, na kateri je ležala, jo je ubrala naravnost v zid. Pozvonila je v upanju, da bo prišla mimo medicinska sestra, pa se nihče ni pojavil. Gospa Vida je zato kar sama iz nastavka snela infuzijo in v bolniški halji odhitela na hodnik. Tam so vsi noreli in kričali, da je potres. Prišla je do



recepције, kjer so jo pomirili in jo opremili v 4. nadstropje. »Celo noč je še zibalo. Sila neprijeten občutek. Naslednji dan sem še ležala vsa omočena in pretresena. 8. maja pa sta se rodili Marija in Petra (na sliki).« Mož, ki je malo pred potresom zapustil Burlu, se zanj še zmenil ni. V avtomobilu ga namreč ni občutil, zato je samo presenečeno buljil v ljudi, ki so po Ul. Giulia bežali iz stanovanj kar v pizamah.

Edi Pellegrin:

Prvi radiomaterji na prizorišču potresa so bili Goričani

Ob vsakem potresu in drugih naravnih katastrofah opravljajo izredno pomembno vlogo radiomaterji, ki vzpostavijo zasilno komunikacijsko omrežje, ko telefoni odpovedo. »Radiomaterji smo vseskozi pripravljeni nuditi pomoč; ko je prišlo do potresa v LAquila, so štirje člani naše goriške sekcije takoj odpotovali v Abruce. Pomembno vlogo so goriški radiomaterji opravili tudi v Furlaniji leta 1976; takrat je bil naš pokojni član Gianni Lavarian prvi radiomater, ki se je odpravil na prizorišče potresa. S svojo radijsko napravo je takoj vzpostavil zvezo z reševalci in koordiniral njihove prve posege. Kmalu za njim so šli v Furlanijo še drugi Goričani. Eden izmed njih je dobil vlogo, da na avtocesti čaka na tovrnjake s pomočjo in druga reševalna vozila ter da jih nato napoti v kraje, kjer je bil njihov prihod najbolj potreben,« se svojih ra-



dioamaterskih prijateljev in mentorjev spominja 67-letni Edi Pellegrin z Vrha.

»Maja 1976 sem potres doživel doma. Takrat smo stanovali v Tržaški ulici v Gorici. Televizor smo imeli na mizici s kolesi; kar naenkrat se je začel premikati po stanovanju, mi pa smo stekli iz hiše. Ko je septembra spet streslo, sem bil zaradi dela v Ulici San Francesco v Trstu; vsi skupaj smo zbežali iz poslopja prestrašeni do kosti,« se spominja Pellegrin, ki ga je tudi izkušnja potresa spodbudila, da se je približal radioamaterstvu. Licenca je pridobil leta 1980. Pred štirimi leti je postal predsednik goriške radioamaterske sekcije, ki šteje približno osemdeset članov. Med njimi je tudi več goriških Slovencev.

Edi Bukavec:

Šipe so se tresle

»Kaj so to, ruski tanki?« Dolgoletni tajnik Kmečke zveze Edi Bukavec se je šaljivo tako spomnil trenutka, ko je potres stresel furlansko zemljo. Bukavec je bil tisti večer v domači topli gredi pri Proseku, kjer sta z ženo pobirala nagele. Kar naenkrat so se začele tresti šipe, obema pa sploh ni bilo jasno, kaj se dogaja. Šele kasneje sta izvedela, da je deželo prizadel hud potres, ki je razdejal Furlanijo. Bukavec tistega večera vsekakor ne bo pozabil. Vse je bilo »grozno« je dejal in dodal, da so se pošteno ustrašili.

Sicer so se pri Kmečki zvezi naslednji dan s tajnikom Lucijanom Volkom spraševali, kaj narediti. Odločili so se, da gredo obiskat prizadeta območja v Be-

nečiji, vodila pa jih je Živa Gruden. V Benečiji oziroma Terski dolini so bili dva dni in nato skušali pomagati na vsak način, tudi s primernim pritiskom na politike in druge pristojne dejavnike. Potres je zelo hudo prizadel tudi kmete in še zlasti živinorejce, saj so se hlevi vsuli in je bilo vprašanje, kje namestiti živali in krmo, je še povedal Bukavec.

Dr. Miran Dolhar:

Iz Vidma v Polikliniko

»Tistega 6. maja smo bili z družino na večerji pri moji sestri Vidi v trinadstropni stanovanjski hiši v periferiji Vidma. Najprej smo zaslišali hrup, podoben tistemu, ki ga povzroči vlak. Po neumnosti smo šli pogledat na teraso, čeprav smo vedeli, da v bližini ni železniške proge. Minuto kasneje se je začel stanovanjski pod tresti kot na barki, lestenci so cingljali ...in tresenje je kar trajalo. Ko so se tla umirila, smo šli na cesto, sedli v avto in poslušali radio, da bi razumeli, kaj, kje, kako se je zgodilo. Prve bolj konkretne informacije o jakosti in dimenzijah potresa je dal Radio Koper. Potem se je začelo šviganje rešilcev in gasilcev. Družini sta ostali v avtu, v svakom pa sva se odločila, da greva ponuditi pomoč: on v svojo vojašnico, jaz v bližnjo Polikliniko. »Tukaj je zaenkrat situacija pod kontrolo, stopi na prvi rešilec in pojdi z njimi,« so mi svetovali kolegi. Do približno 6. zjutraj smo se nato vrteli z rešilcem v okolici Vidma, predvsem v smeri Gumina. Mi nismo pobirali mrtvih, ampak pomagali nekaterim ponesrečencem in prepeljali nekaj ranjencev v bolnišnico.

Nekaj dni kasneje sva se s tržaškim kolegom odpeljala v Gumin. Ponudila sva pomoč, ampak glavno je bilo že narejeno. Poslali so nas le do nekega vodovoda, da preveriva, ali je iz sanitarnega vidika uporaben.«







# Goriška

Ulica Garibaldi 9  
tel. 0481 356320  
faks 0481 356329  
gorica@primorski.eu



**Primorski**  
dnevnik

GORICA - Zdravstveno podjetje za Posočje in južno Furlanijo

## Do junija bodo zaposlili 73 zdravstvenih delavcev

Zdravstveno podjetje za Posočje in južno Furlanijo se pripravlja na zaposlitev 73 zdravstvenih delavcev. Sklep o kadrovskih okrepitvah je vodstvo sprejelo v sredo; nove medicinske sestre, zdravstveni tehniki, socio-zdravstveni sodelavci, fizioterapevti in negovalci bodo službo predvidoma nastopili junija.

»Časopisi večkrat pišejo o pomankanju osebja v zdravstvu in težavah, ki so s tem povezane. Tokrat pa se pripravljamo na nove zaposlitve, s katerimi bomo okrepili število zdravstvenih delavcev na nekaterih oddelkih, kjer jih je premalo, in hkrati začeli nuditi dodatne storitve, kot predvideva deželna reforma,« je povedal direktor zdravstvenega podjetja za Posočje in južno Furlanijo Giovanni Pilati, ki je nov načrt zaposlitev predstavil skupaj z vršilcem dolžnosti zdravstvenega direktorja Giannijem Cavallinijem in vodjo službe za človeške vire Eleno Cussigh.

Zdravstveno podjetje za Posočje in južno Furlanijo ima vključno z upravnim osebjem okrog 3.270 uslužbencev. »Konec leta 2014, ko se je goriško zdravstveno podjetje združilo z južno Furlanskim, smo imeli 2.309 zdravstvenih

Goriška bolnišnica

BUMBACA



delavcev. Konec lanskega leta se je njihovo število znižalo na 2.253, torej za 56 enot. V letošnjem letu smo jih že nadomestili 42 - danes jih torej imamo 2.295 -, na včerajšnji seji pa smo sprejeli sklep o zaposlitvi dodatnih 73 ljudi, ki bodo porazdeljeni med štirimi bolnišnicami v Gorici, Trziču, Palmanovi in Latisani. Medicinskih sester, zdravstvenih tehnikov in drugih delavcev, ki so v stiku z bolniki, bo od junija skup-

no 2.368, torej 115 več kot ob koncu lanskega leta,« je poudaril Pilati in pristavil, da je čim prejšnja zaposlitev novih delavcev nujno potrebna tudi zaradi poletnih dopustov.

»Osebe bomo zaposlili z enoletno pogodbo, saj dežela ravnokar pripravlja javni razpis. Ko bodo objavljene nove lestvice, bomo lahko začeli iz njih črpati osebe in ga zaposlovati za nedoločen čas,« je povedala Elena Cus-

sigh. Z novim osebjem bodo najprej zaposlili vrzeli na urgentnih oddelkih v Palmanovi in Latisani, ki sta kadrovsko najbolj podhranjena, postopno pa bodo prišli na vrsto tudi tržiška in goriška urgencia ter drugi oddelki, npr. t.i. RSA. »Trideset ljudi bomo namenili področju rehabilitacije in okrepitvi zdravstvenih storitev izven bolnišnic, kot predvideva zdravstvena reforma,« je zaključil Pilati. (ale)

### Policisti zaključujejo obsežno preiskavo v zvezi z drogami

Novogoričane je včeraj okoli 17. ure popoldan vznemiril prizor pred sodiščem: z utripajočimi lučmi se je tja pripeljal več policijskih avtov in šest policijskih kombijev »maric«. Poleg policistov so okolico novogoriškega sodišča v času prihoda varovali še oboroženi in zamaskirani pripadniki specialne policijske enote. Na novogoriško okrožno sodišče je policija po številu vozil sodeč očitno pripeljala več osumlencev, prisotnost pripadnikov specialne policijske enote pa je dajala slutiti, da gre za večjo preiskavo. Na novogoriški policijski upravi smo včeraj popoldan o dogodku dobili naslednje pojasnilo: kriminalisti policijske uprave Nova Gorica zaključujejo obsežno kriminalistično preiskavo s področja prepovedanih drog. »V postopku je več osumlencev z območja Nove Gorice, Ljubljane in Novega mesta. V okviru tega je bilo izvedenih več hišnih preiskav in drugih preiskovalnih dejanj ter pridržanih več osumlencev, ki bodo v nadaljevanju postopka privedeni k dežurnemu preiskovalnemu sodniku Okrožnega sodišča v Novi Gorici.« Na policiji so še dodali, da aktivnosti še vedno potekajo, zato bodo vse podrobnosti preiskave predstavljene na novinarski konferenci, ki bo predvidoma v začetku prihodnjega tedna. (km)



NAJDI NAS NA FACEBOOKU  
**PrimorskiD**

ODPRTI  
OBJEKTI

Pobudniki:

isa isontina  
ambiente

facciamolo  
con amore  
RIDUZIONE, RIUSO, RICICLO  
www.facciamoloconamore.it  
facciamolo con amore  
CAMPAGNA PER LA RIDUZIONE DEI RIFIUTI  
E LA PROMOZIONE DELLA RACCOLTA DIFFERENZIATA

provincia di gorizia  
provincia di gorizia  
pakajina gorizia  
CARE  
2014+

# Compost Day

v Moraru se prebuja narava

**V SOBOTO IN NEDELJO, 7. in 8. MAJA**

**ogled objektov kompostarne  
in sortiranja odpadkov**

BREZPLAČNI vodeni ogledi od 10. do 16. Ure z odhodi vsakih 30 minut

Za dodatne informacije pokličite brezplačno telefonsko številko 800844344 | isontinambiente.it



GORICA - Od 18. maja enostavnejši dostop do spleta

# Novo Wi-Fi omrežje

»Čaka nas prava revolucija. Okrepili bomo signal in razširili Wi-Fi omrežje; uporabniki se bodo morali na novo registrirati, geslo bodo morali vnesti samo prvič, saj bo potem povezava z omrežjem avtomatična.« Goriški župan Ettore Romoli je navdušen nad novo pridobitvijo, ki bo stopila v veljavo v sredo, 18. maja, ob 10. uri. Takrat bodo občinski tehničniki vzpostavili novo brezžično spletno omrežje Wi-Fi, ki bo nadomestilo današnje omrežje Guglielmo.

»Danes imamo Wi-Fi omrežje s hitrostjo signala en mega, po novem bo hitrost kar dvajset mega. To pomeni, da bo povezava veliko hitrejša,« pojasnjuje občinski svetnik Fabrizio Oreti in poudarja, da je z današnjim omrežjem ob vsakem obisku spleta treba vnesti geslo. »Po novem bo povezava na Wi-Fi avtomatična, podobno kot se dogaja doma. Ko se vrne-



Tablični računalnik

BUMBACA

mo domov, se naši pametni telefoni in tablični računalniki sami povežejo z domačim signalom; ravno tako se bo dogajalo po mestu. Vsak uporabnik bo imel dnevno na razpolago 500 mega bitov prometa,« napoveduje Oreti in razlaga, da ima goriška občina največje brezžično omrežje Wi-

Fi v deželi, po novem bo imela še najhitrejšo povezavo. »In vse bo za uporabnike brezplačno,« pristavlja župan.

Brezžično omrežje Guglielmo je goriška občina vzpostavila leta 2011. »Po prvem letu se je nabralo 15.000 uporabnikov; ob koncu lanskega leta jih je bilo 91.000,« še razlaga Oreti. Po njegovih besedah so nekateri morda samo enkrat vstopili v omrežje, drugi so ga redno uporabljali kljub težavam pri povezavi. »Zdaj bo vse skupaj delovalo veliko boljše; po 18. maju se bodo morali uporabniki še enkrat vpisati in izbrati novo geslo, zatem bodo lahko brez omejitev in dodatnih preglavic uporabljali mestni Wi-Fi,« poudarja Fabrizio Oreti, medtem ko župan Ettore Romoli napoveduje, da želijo prihodnje leto omrežje razširiti še na periferijo, saj je doslej Wi-Fi osredotočen na mestno središče.

TRŽIČ - Tudi slovenske višje srednje šole na festivalu Scienza Under 18

# Znanost v videospotih

Na tehničnem polu so se posvetili podnebnim spremembam in migracijam, licejci pa sadilni akciji



Dijaki tehničnega pola v Trzinu

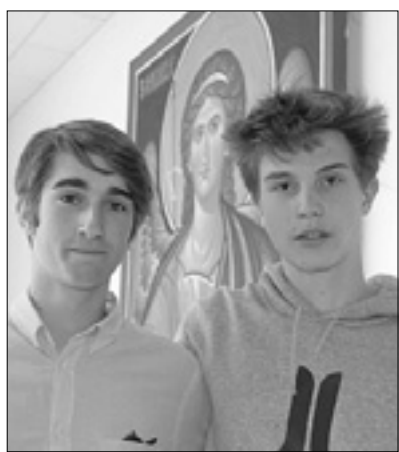
FOTO M.Č.

V okviru sedme izvedbe festivala znanosti Scienza Under 18 so večeraj v Trzinu predstavili projekt o podnebnih spremembah »Clima Cop21«, ki ga goriška pokrajina izvaja skupaj z različnimi šolami. Med njimi so tudi slovenske višje srednje šole iz licejskega pola Trubar-Gregorčič in iz tehničnega pola Cankar-Zois-Vega. Predstavitelj opravljene akcije je vodila podpredsednica pokrajine Mara Černic, ki je pojasnila, da so vse šole sodelovale s kratkimi videospoti. Na licejskem polu so izdelali štiri videospote. Trije so posvečeni sadilni akciji v šolskem botaničnem vrtu, med katero so eno izmed dreves posadili v spomin na dijakinjo Živo Srebrnič. Videospote so pripravili Jan Devetak, Danijel Bukovec, Alexander Faganel in Demetra Jarc.

»Na tehničnem polu smo videospot posvetili podnebnim spremembam in migracijam,« sta nam povedali Valentina Terpin in Pia Muzina ter pojasnili, da so pri projektu sodelovali dijaki prvih razredov zavodov Jurij Vega in Žiga Zois. V zaključnem delu videa dijaki tehničnega pola opozarjajo gledalce, da lahko tudi z vsakodnevnimi gestami pripomorejo k znižanju stopnje onesnaževanja.

Projekt se bo nadaljeval na goriškem festivalu zgodovine eStoria, v okviru katerega goriška pokrajina prireja srečanje, ki bo posvečeno ravno podnebnim spremembam. Osrednji gost bo klimatolog Luca Mercalli.

Trziški festival znanosti se bo nadaljeval še danes in jutri. Med današnjim dopoldnevom bodo v galeriji sodobne umetnosti svoje elabore razstavili tudi učenci osnovne šole Oton Župančič in nižje srednje šole Ivan Trinko iz Gorice.



Jan Devetak in Alexander Faganel



Valentina Terpin in Pia Muzina

GORICA - Policisti ovdali tri mladeniče zaradi posesti mamil

# Rojstni dan brez »trave«

Iz Slovenije so se v Italijo pripeljali s 26 grami marihuane - Zanjso odšteli 200 evrov

Marihuano so kupili za rojstnodnevno zabavo, vendar so jim račune prekrizali policisti, ki so jim drogo zasegli in jih ovdali sodišču. Policisti so v prejšnjih dneh ob državni meji med Italijo in Slovenijo ustavili za pregled avtomobil tipa Lancia Y, v katerem so se peljali trije dvajsetletniki, ki stanejo na Trziškem. Komaj so mladeniči odprli okno avtomobila, je iz njega zadisalo po »travi«. Policisti so se odločili za pregled vozila in pod zadnjim sedežem našli nekaj plastičnih zavojčkov, v katerih je bilo skupno 26 gramov marihuane. Trije mladeniči so priznali, da so jo kupili v Sloveniji, zanjso plačali približno 200 evrov. Povedali so tudi, da je bila droga namenjena »poživitvi« rojstnodnevne zabave enega izmed treh. Policisti so jih ovdali sodišču in drogo zasegli; rojstni dan bodo trije mladeniči morali praznovati brez opojnih substanc.



Zasežena marihuana

GORICA - Gledališka skupina O'Klapa

# »Mijauzikl«

V nedeljo, 8. maja, bo v centru Bratuž premiera igre Obuti Maček



Gledališka skupina O'Klapa

Goriška gledališka skupina O'Klapa bo v nedeljo, 8. maja, v okviru niza predstav *Iskrivi smeh na ustih vseh* v Kulturnem centru Lojze Bratuž premierno uprizorila »družinski mijauzikl« *Obuti Maček*. Na odru bo, prežeta s petjem in plesom, zaživela igra Andreja Rozmana Roze, ki jo je uglasbil Patrick Quaggiato, režirala pa mlada Sanja Vogrič ob zanesljivem mentorju Franku Žerjalu.

Duhovito besedilo je režiserka čisto slučajno odkrila v knjigi *Brvi čez morje*. Navdušila se je nad tekstom in igro predstavila še drugim mladim, ki jim je v veselje nastopanje na gledaliških deskah. Tako se je spet obnovila in pomladila gledališka skupina O'Klapa, ki deluje od leta 2010 pod okriljem skupnosti družin Sončnica in je žela že veliko uspehov. Z lutkovno predstavo Štirje fantje muzikantje, ki so jo mladi člani ponovili kar 27. krat, so obiskali vrtce, šole in društva na Goriškem, Tržaškem, v Benečiji, Sloveniji in Avstriji. Javni sklad RS za kulturne dejavnosti je spomladi leta 2012 igro izbral za regijsko zaključno srečanje otroških gledaliških skupin Severne Primorske v Tolminu. V Mavhinjah je »lutkovni bisercček« na Zamejskem festivalu amaterskih skupin leta 2013 prejel prvo nagrado v mladinski kategoriji in še posebno nagrado za »talentirano pripovedovalko« Sanjo Vogrič. Igro je posnel tudi deželni sedež italijanske televizije s slovenskim programom RAI. Vmes so navdušeni

igralci, ki se zbirajo v domu Franca Močnika ob cerkvi Svetega Ivana v Gorici, pripravili še druga miklavževanja. Zelo uspešno je bilo miklavževanje v obliki senčnega gledališča z naslovom *Trije dobri možje in Ljubezen*, ki so jo velikokrat ponovili po šolah, vrtcih in društvih. Prijeli so priznanje JSKD za območje Nova Gorica in srebrno plaketko na srečanju lutkovnih gledaliških skupin Slovenije na Jesenicah junija 2014.

Tokrat so se mladi igralci podali v čisto nekaj novega. *Obuti Maček* ni »običajna« gledališka igra, pisatelj jo sam imenuje »družinski mijauzikl«. Dokaj klasična zgodba je predstavljena na način, ki izziva občinstvo. Predstavo si lahko ogleda vsa družina: otroci lahko spremljajo pravljico in gledajo bogate kostume; kdor pa se bo bolj pozorno osredotočil na besedilo, bo opazil, da je duhovito, alternativno. Značajni junakov niso klasično pravljčni, predvsem ni pravičnih sodnikov, odločnih junakov, olitanih princezk, modrih kraljev, elegantnih kraljic... Igro dopolnjujejo izvorni glasbeni dodatki skladatelja Patricka Quaggiata, v katerih se prepletajo različni ritmi, od rumbe do swinga. Igralce je pri petju spremljala profesorica Franca Žgavec, za koreografijo je poskrbela Sanja Vogrič. Sceno je domiselno poslikala mlada Karin Vižintin, ki je priskočila na pomoč tudi za fotografiranje. Kulturni center Lojze Bratuž, ki je soorganizator predstave, je poskrbel za najem kostumov v skladišču SNG Opera in balet Ljubljana. Zanje je odgovornost prevzela Daniela Klanjšček, šivilja Maria Ferfoglija Ferletič pa je sešila različne kostume in scenske dodatke. Za rekvizite skrbi Mojca Terčič, tehnični mojster je kot vedno Niko Klanjšček ob pomoči Chiare Bergnach, izvorno sceno sta izdelala Marjan Vogrič in Mario Klanjšček. Koordinator projekta in vodja skupine je že od samega nastanka Katerina Ferletič.

V igri nastopa petnajst mladih: osem je igralcev, štirje skrbijo za premikanje scene, trije za tehnično pomoč. Igralci prihajajo iz Gorice in njene okolice. Najmlajši obiskujejo prvi razred nižje srednje šole, najstarejši četrti razred višje. Skupina je raznolika, vsekakor pa zelo navdušena, aktivna in delavna. Vsakdo igri prispeva svoj talent: igralski, plesni, pevski, likovni, glasbeni... Skupina verjame v ta načrt in ga želi na najlepši način speljati do konca. Nastopajoči komaj čakajo premiero in upajo, da jim bo uspešno navdušiti gledalce, ki jih v čim večjem številu pričakujejo v nedeljo, 8. maja, ob 18. uri v Kulturnem centru Lojze Bratuž.



NOVA GORICA - Podjetja pozitivno razpoložena

# Pričakujejo rast

»Na podlagi analize ankete *Gospodarska pričakovanja 2016-2017*, ki jo vsako leto izvaja Analitika GZS, izhaja, da so podjetja iz severne Primorske pozitivno razpoložena, podobno kot tista iz celotne Slovenije,« pojasnjuje Nevenka Volk Rožič, direktorica območne zbornice za severno Primorsko Gospodarske zbornice Slovenije. Polovica podjetij na omenjenem območju po njenih besedah pričakuje rast prodaje nad pet odstotkov, od tega 40 odstotkov podjetij pričakuje rast med petimi in dvajsetimi odstotki, 12 odstotkov podjetij pa kar več kot 20-odstotno rast.

Rast prodaje na tujem trgu pričakuje 38 odstotkov podjetij, kar je za sedem odstotnih točk manj kot v povprečju v Sloveniji. Na domačem trgu rast pričakuje štiri deset odstotkov podjetij, kar je za osem odstotkov več od slovenskega povprečja. EBITDA (poslovni izid pred obrestmi, davki in amortizacijo) naj bi močneje porasla v skoraj tretjini podjetij, upadla naj bi le pri štirih odstotkih. »V Goriški regiji je tako večji delež družb, kjer naj bi EBITDA ostala na ravni plus oziroma minus pet odstotkov,« pojasnjuje Volk Rožičeva.

V letošnjem letu naj bi neto dobiček porasel v tretjini družb na severnem Primorskem, slovensko povprečje naj bi bilo nekoliko višje, 44-odstotno. Dobra polovica podjetij pričakuje podobno raven neto dobička. Devetnajst odstotkov podjetij z Goriške bo v večji meri povečevalo zaloge, slovensko povprečje bo nekoliko nižje, 14-odstotno. Kar 62 odstotkov družb na Goriškem načrtuje investicije, slovensko povprečje bo predvidoma manjše, 40-odstotno. »Investicije na Goriškem se pričakujejo predvsem v opredmetena sredstva, takšne načrte ima skoraj 60 odstotkov podjetij. Investicije v neopredmetena sredstva se bodo povečala podobno kot v Sloveniji, načrtuje jih 18 odstotkov podjetij,« pojasnjuje Volk Rožičeva. Bodo pa Goriška pod-

NEVENKA  
VOLK ROŽIČ

FOTO K.M.

jetja predvidoma previdnejša pri zaposlovanju. »Bolj naj bi zaposlovalo 15 odstotkov podjetij, odpuščalo naj bi jih 8 odstotkov,« pojasnjuje direktorica. Številke za Slovenijo so v tem segmentu podobne: zaposlovalo naj bi 18, odpuščalo pa 7 odstotkov podjetij.

V Novi Gorici se 30. maja obeta tradicionalno srečanje gospodarstvenikov Pri-

morske, letošnje bo 21 zapovrstjo. Potekalo bo v konferenčnem centru novogoriške Perle. Tema letošnjega osrednjega dogodka GZS območne zbornice za severno Primorsko bo Inovacije - regijska priložnost za globalno prepoznavnost. V prvem delu, v okviru gospodarskega foruma, bodo predstavniki gospodarske zbornice s sogovorniki iskali možnosti in priložnosti za izboljšanje poslovnega okolja, ki bodo spodbujale razvojne in izvozne aktivnosti gospodarstva. »Po- leg Zdravka Počivalška, ministra za gospodarski razvoj in tehnologijo in Rainerja Pto- ka, predstavnika BVMW (The German Association for Small and Medium-sized Businesses) bodo na okrogli mizi sodelovali župani ter direktorji podjetij iz severnoprimorske regije. Pogovor bo povezoval Goran Novkovič, izvršni direktor GZS,« napoveduje Volk Rožičeva. (km)

TRŽIČ - V Ulici Ponchielli

## Vlomili v tovornjak in dva avtomobila



Sledi tatinskega pohoda BONAVENTURA

Po Trziču se spet potikajo tatovi, ki vlamljajo v avtomobile. V prejšnjih dneh so vlomili v tri vozila, ki so bila parkirana v Ulici Ponchielli. Steklo so razbili na avtomobilu znamke Bmw, na terenskem vozilu tipa SsangYong rexton in na tovornjaku. Lastnik tako rextona kot tovornjaka je domačin; ko se je včeraj zjutraj odpravil na delo, je našel na neprijetno presenečenje. Tatovi so iz rextona ukradli nekaj predmetov brez večje vrednosti, iz tovornjaka so pobrali zaboj z raznim orodjem, ki je vredno skoraj petsto evrov. K omenjeni škodi je treba pristi- šteti še denar, ki bo potreben za name- stitev novih šip. Konec marca so ta- tovi vlomili v avtomobil, ki je bil parkiran v Ulici Rosario. Iz njega so po- brali par čevljev, očala, nekaj oblačil in didaktične pripomočke, ki jih lastnica avtomobila - vzgojiteljica v jaslih - upo- rablja na svojem delu.

VRH - Karolina Cernic v videospotu

## V vlogi mamice

Zaposlena je na televiziji Winga, letos bo snemala dva filma



Karolina Cernic  
v reklamnem  
videspotu

Če je kdo izmed naših bralcev te dni spremljal kakšno italijansko televizijsko od- dajo, je med oglasi morda našel na znan obraz. V novem videospotu znamke mlečnih izdelkov Granarolo namreč nastopa Karolina Cernic, 31-letna goriška voditeljica, na- povedovalka in igralka, ki se je tokrat preiz- kusila v vlogi mamice.

»To ni moj prvi videospot. Pred časom sem že snemala enega za Grundig, ki pa je bil namenjen tujini. Drugače se udeležujem vseh avdicij, na katere me pošilja moja agentka. Po eni izmed teh sem lani denimo sodelovala z gledališčema v Bocnu in Trentu v okviru abon- majske kampanje,« pravi Karolina Cernic. Ved- no nasmejana Vrhovka živi v Milanu - zapo- slena je na televiziji Winga -, v domače kraje

pa se pogosto in rada vrača, saj je že več let na- povedovalka na festivalu Amidei, na festivalu èStoria in na drugih prireditvah. Zanimajo ju tudi svet filma; po nastopu v uspešnem celove- čercu *Zoran moj nečak idiot* jo na tem področju že čakajo nove izkušnje. »Za zdaj lah- ko povem, da bom letos snemala dva filma. Se- veda upam, da jih bo še več,« pravi naša so- govornica. Lepa priložnost je bil v tem pogle- du tudi videospot, ki ga je snemala za znam- ko Granarolo. »Režiral ga je Luca Lucini, ki ga najbrž med bralci marsikdo pozna po filmih *Tre metri sopra il cielo*, *La donna della mia vita*, *Oggi sposi in Nemiche per la pelle*. Takoj sva se ujela, tako da upam v nadaljnje sodelo- vanje, morda tudi na velikem platnu,« zaključuje Karolina Cernic. (ale)

GORICA - Predsednik Giuseppe Longo

## »Hiša filma je za naše mesto pravo bogastvo«



V mediateki Ugo Casiraghi

BUMBACA

»Hiša filma na Travniku je kraj srečevanja in kulturno središče, ki ga obiskuje vse več ljudi, saj ponuja vrsto storitev. Upam si trditi, da je za naše mesto pravo bogastvo,« je prepričan Giuseppe Longo, predsednik združenja *Palazzo del Cinema - Hiša filma* in hkrati direktor družbe Transmedia, ki je eden izmed njegovih ustanovnih članov. »Goriški Kinemax je od začetka letošnjega leta že obiskalo skoraj 30.000 gledalcev, kar je odličen re- zultat. Menim, da je to tudi posledica vse- ga ostalega, kar se v Hiši filma dogaja,« pravi Longo.

Mediateka Ugo Casiraghi, ki jo upravlja združenje Hiša filma (njegovi ustanovni člani so Pokrajina Gorica, Ki- noatelj, Univerza v Vidmu, društvo Sergio Amidei in že omenjena Transmedia), ima danes okrog 3.533 članov in 516 aktiv- nih uporabnikov. V lanskem letu so na- šteli 12.512 izposoj; med uporabniki, ki prihajajo tako iz Italije kot iz Slovenije - mediateka posluje dvojezično - je največ univerzitetnih študentov, sledijo usluž- benci, učitelji in profesorji, višješolci, osebe s samostojnimi poklici, upokojen- ci in mladi, ki še niso dokončali obveznega šolanja. »Ob izposoji filmov in knjig upra- vlja mediateka tudi več arhivskih fondov. To gradivo bomo digitalizirali, saj si želi-

mo, da bi bil ta vizualni arhiv na voljo vsem,« poudarja Longo.

Predsednik izpostavlja vlogo film- skih laboratorijev univerzitetne smeri Dams, ki delujejo v Hiši filma, velik po- men pa pripisuje tudi raznim dogodkom v prireditvi Kinoateljstva in društva Amidei, ki je organizator istoimenskega festivala. »Nekoč je univerzitetna smer Dams ime- la v Hiši filma tudi predavanja; danes le- ta potekajo v palači v Ulici Santa Chiara, kljub temu pa Hišo filma obiskuje veliko mladih in otrok. Veselimo se tudi sode- lovanj z drugimi ustanovami. Letos bomo denimo prvič sodelovali s festivalom èStoria,« pravi Longo in pristavlja: »Zelo pomembna je seveda tudi filmska pro- dukcija. Pravkar se je zaključilo snemanje filma *Zgodbe iz kostanjevih gozdov* slo- venskega režiserja Gregorja Božiča, pri ka- terem je Transmedia koproducent.«

Letošnje leto bo za Transmedia in Hišo filma še posebej živahno. »Prvega ju- lija bo Transmedia praznovala 25. oble- tnico ustanovitve, decembra pa bo mini- lo 20 let od odprtja obnovljenega kina na Travniku. 15 let bo letos dopolnil tržiški Kinemax, medtem ko bo festival za na- grado Amidei praznoval 35 let. Vse te obletnice bomo seveda primerno obele- žili,« napoveduje Longo. (ale)

NOVA GORICA - Razstava v mestni galeriji

## Breda Sturm s ciklom belih slik

Majski termin v Mestni galeriji Nova Gorica namenjajo slikarski raz- stavi in najnovejšemu abstraktnemu ci- klu belih slik Brede Sturm. Razstava z naslovom obrni nov list bo odprta da- nes ob 20. uri, umetnico bo predstavil umetnostni zgodovinar Milček Komelj. Z najnovejšim ciklom v svojem si- karskem dnevniku umetnica obrača nov list, pravi Komelj. Zazrta v izrazne možnosti beline se je oprijela reliefne- ga slikarstva z belo barvo na beli osnovi, ki ga za pogled oživlja le svetloba.

»Monokromatske slike so svoje la- stno veselje, v katerem se lovimo in iz- gublamo, zato morda potrebujemo neko orientacijo. Med zvokom, zapi- som in sliko nastane prostor iskanja rit- ma, se pravi nekega vzorca, iskanja rit- ma skozi odnose detajla do celote, eno- te do neskončnosti ... Monokromatske podobe se utelešajo na platnu kot zna- kovna polja v mešanici barve, teksture in misli. Prek elementov Morsejeve abecede in Braillove pisave se razkrivajo nove dimenzije in transformacije tak- tilnega, slušnega in vidnega, in nam po- kažejo pot iz labirinta,« je o svojem de- lu dejala Breda Sturm, ki je leta 2010 z odliko zaključila podiplomski študij na Akademiji za likovno umetnost in obli- kovanje Univerze v Ljubljani in prid- o-



Eno izmed del Brede Sturm FOTO K.M.

bila naziv magistrica umetnosti. Leta 2003 je diplomirala na Fakulteti za ar- hitekturo Univerze v Ljubljani. Je sa- mozaposlena v kulturi in deluje na po- dročju ilustracij, opreme in oblikovanja knjig, notranje opreme in arhitekture. Študijsko se je izpopolnjevala v Italiji, Španiji in na The Art Students League of New York v ZDA. Leta 2007 je pre- jela štipendijo društva slovenskih li- kovnih ustvarjalcev za mlade perspe- ktivne avtorje na področju ilustracije. Od leta 2010 je članica Društva likov- nih umetnikov Ljubljana. Živi in dela v Ljubljani.

Razstava bo v novogoriški mestni galeriji odprta do 27. maja. (km)

Zaposlili bodo 150 ljudi

Družba Nidec Asi je podpisala 125 mi- lijonov evrov pogodbo z ruskim pod- jetjem REM, ki predvideva dobavo 244 električnih motorjev. Namenjeni bodo podjetju Transneft, ki se ukvarja s črpanjem in dobavo petroleja. Da bi bili kos novemu naročilu, bodo v pri- hodnjih dveh letih v tržiški tovarni Ni- dec Asi zaposlili 150 delavcev.

Mozaiki v Vipolžah

Do 15. maja je v Vili Vipolže v Brdih na ogled razstava tridimenzionalnih mo- zaikov z naslovom Nepravilne oblike, ki so jo pripravili obrtniki iz združenja iz- delovalcev mozaikov iz območja Spi- limberga. V Furlaniji-Juljski krajini je nekaj manj kot sto aktivnih podjetij, ki delujejo na področju izdelave mozaikov in zaposlujejo približno tristo delavcev. To so obrtniki z bogatimi izkušnjami, ki izvažajo svoja dela in stvaritve po vsem svetu. Med najbolj zastopanimi trgi so ZDA, Daljni vzhod ter Evropa s Fran- cijo in Nemčijo na čelu. Razstava mo- zaikov, ki je nastala v sodelovanju z ob- čino Brda, napoveduje drugo prireditev Art&Mosaico (Mojstri Obrtniki Um- etniki), ki bo potekala v Spilimbergu od 20. do 22. maja pod umetniškim vod- stvom Giulia Candussia. Prireditve je poklon mozaični umetnosti v vseh njenih oblikah in uživa podporo obče- ne Spilimbergo, združenja podjetij Confartigianato Imprese, združenja Ascom iz Pordenone, šole za izdelovalce mozaikov iz Furlanije ter Avtonomne dežele Furlanije-Juljske krajine. (km)



## Nevidna mesta

V Gorici in delno tudi v Novi Gorici bo med 25. in 29. majem potekal drugi festival multimedialne urbane umetnosti Invisible cities, ki ga prireja združenje 47/04. V festivalu bo uvedla postavitev umetniške instalacije, ki bo od danes na ogled v pokriti tržnici v Ulici Boccaccio; ravno tako danes - ob 21. uri - bo v bivšem lokalu Lanterna d'Oro v goriškem grajskem naselju srečanje med nekaterimi izmed umetnikov, ki se bodo udeležili festivala.

## Razstava v Frnaži

V novogoriški galeriji Frnaža na Erjavčevi 4 bo danes ob 18. uri odprta razstava slik, skulptur in keramik z naslovom con t'atto. Razstavljali bodo Adriano Velussi, Anna Lucia Clausero, Annamaria Fabbroni, Bruna Albertin, Bruno Martellani, Giuseppe Sceck, Grazia Russo, Ivan Skubin, Lina Cattunar, Marcella Marin, Marta Malni, Silvia Wehrenfennig in Vilma Canton. Kulturni program ob odprtju bo oblikovala vokalno-instrumentalna skupina Sanje. Razstava bo na ogled do 27. maja po urniku galerije, ki je od ponedeljka do petka odprta med 9. in 15. uro. (km)

## Ostržek v Gorici

V Kulturnem domu v Gorici bo jutri ob 15.30 in zatem še ob 17.30 lutkovna predstava za otroke »Pinnocchio«, ki jo bo uprizorilo lutkovno gledališče Teatro Umbro dei Burattin. Predstavo prirejajo v okviru festivala »Komigo baby 2016 - Mama, očka... gremo v gledališče!« s pokroviteljstvom goriške občine.

## Odprta kuhna

Odprta kuhna v četrti sezoni prvič prihaja tudi v Novo Gorico. Na Bevkovem trgu bo 25. maja med 10. in 21. uro moč uživati v vrhunskih domačih in mednarodnih jedeh. Mojstri za ulično prehrano, strokovnjaki za vino in pivo ter turistične kmetije in bistroje bodo združili moči s priznanimi kulinaricnimi mojstri iz najboljših restavracij in gostiln z vseh koncev Slovenije. »Odprta kuhna« je edinstvena kulinarčna tržnica, ki je pred štirimi leti pomenila novost na ljubljanski kulinarčni sceni. Postala je prava ljubljanska stalnica in vsak sončen petek od zgodnje pomladi vse do pozne jeseni med svoje stojnice privabi na tisoče ljubiteljev dobre hrane in sproščenega druženja. Odprta kuhna se je nato preselila tudi v nekatere druge večje slovenske kraje. (km)

## Kot v srednjem veku

Na goriškem gradu bo v nedeljo, 8. maja, med 15. uro in 18.30 prireditve »Al declinar dell'evio medio«, med katero bodo prikazali, kako so Goričani živeli v srednjem veku. Prebrali bodo nekaj odlomkov iz knjige, ki jo je Paolo Santonino napisal v 15. stoletju, za glasbo bo poskrbela skupina Dramsam.

## Lekarne

**DEŽURNA LEKARNA V GORICI**  
BALDINI, Korzo Verdi 57, tel. 0481-531879.

**DEŽURNA LEKARNA V TRŽIČU**  
ALLA SALUTE, Ul. Cosulich 117, tel. 0481-711315.

**DEŽURNA LEKARNA V MORARU**  
LAZZARI, Ul. Francesco Petrarca 15, tel. 0481-80335.

**DEŽURNA LEKARNA V ŠKOCJANU**  
RAMPINO, Trg Venezia 15, tel. 0481-76039.

## Gledališče

**»KOMIGO 2016« V GORICI:** v Kulturnem domu v tork, 10. maja, ob 20.30 koncert Vlada Kreslina »Če bi midva se kdaj srečala«; informacije in vpisovanje v tajništvo Kulturnega doma v Gorici, tel. 0481-33288, info@kulturnidom.it.; vstopnice pri blagajni Kulturnega doma, www.kulturnidom.it.

**V OBČINSKEM GLEDALIŠČU V KRMINU:** v soboto, 7. maja, ob 20. uri do brodelni muzikal »La famiglia Adams«, nastopa gledališka skupina Ol-trespario, prireja klub Napoli Calcio, izkupiček večera bodo namenili krminskim nunam.

**V SLOVENSKEM NARODNEM GLEDALIŠČU** v Novi Gorici: danes, 6. maja, ob 20. uri »Ženitev«; v soboto, 7. maja, ob 13.30 »Antonton« ter ob 18. uri »Bobni v noči«; informacije po tel. 003865-3352247, blagajna@sng-ng.si.

## Kino

### DANES V GORICI

**KINEMAX** Dvorana 1: 16.00 - 18.40 - 21.20 »Captain America: Civil War«. Dvorana 2: 16.40 »Robinson Crusoe«; 18.10 »The Dressmaker - Il diavolo è tornato«; 20.10 - 22.15 »Sole alto«. Dvorana 3: 17.40 - 19.50 - 22.00 »Al di là delle montagne«.

### DANES V TRŽIČU

**KINEMAX** Dvorana 1: 17.45 - 20.30 »Captain America: Civil War«. Dvorana 2: 17.30 - 19.50 »The Dressmaker - Il diavolo è tornato«; 22.00 »Captain America: Civil War«. Dvorana 3: 16.50 »Robinson Crusoe«; 18.20 - 21.15 »Captain America: Civil War« (digital 3D). Dvorana 4: 18.00 - 20.10 - 22.15 »Il traditore tipo«. Dvorana 5: 17.15 - 19.50 »Sole alto«; 20.10 »La foresta dei sogni«.

### DANES V NOVI GORICI

**V KULTURNEM DOMU** 18.00 »Robinson Crusoe« (Filmski vrtljak); 20.15 »Marijina zgodba« (Filmski teden Evrope, vstop prost).

## Razstave

**FOTOVIDEO TRST80** vabi na ogled razstave »110 let Bohinjske proge«, ki jo je pripravila Branka Sulli-Sulčić; do 6. maja v Goriški knjižnici Franceta Bevka v Novi Gorici.

**V AJDOVŠČINI:** v Pilonovi galeriji, Prešernova ul. 3, bo danes, 6. maja, ob 19. uri odprtje razstave »Janez Vlchy - Obviseli pogovori«; na ogled do 5. junija od torka do petka 9.00-18.00, ob sobotah in nedeljah 15.00-18.00 ob ponedeljkih in praznikih zaprt; informacije po tel. 00386-53689177.

**V GRADIŠČU:** v galeriji Spazzapan v palači Torriani (Ul. Ciotti 51) bo danes, 6. maja, ob 18. uri odprtje razstave »Mario Palli - Ossimori«; na ogled bo do 3. julija ob sredah, četrtkih in petkih 15.00-19.00, ob sobotah in nedeljah 10.00-19.00; informacije po tel. 0481-960816, www.galleriaspazzapan.it.

## Koncerti

**GLASBA Z VRTOV SV. FRANČIŠKA:** v tork, 10. maja, ob 20. uri v cerkvi Frančiškanskega samostana na Kostanjevici pri Novi Gorici koncert vokalne skupine Vikra; vstop prost.

## Šolske vesti

**AD FORMANDUM** sporoča, da je ponovno možno vpisovanje na tečaj splošnega kmetijstva, ki bo potekal v Gorici ob torkih in četrtkih v večernih urah s predvidenim pričetkom 24. maja; informacije www.adformandum.org, info@adformandum.org, tel. 0481-81826.

**SLORI** razpisuje nagradni natečaj za zaključna dela študentov druge in tre-

tje bolonjske stopnje, diplome štiri-letnih študijskih programov, magistrije in doktorate. Natečaj je namenjen študentom, ki so v času natečaja opravili diplomski oz. podiplomski študij na družboslovnih področjih, s katerimi se ukvarja SLORI. Prijavni obrazci na sedežu SLORI v Trstu (Ul. Beccaria 6); informacije po tel. 040-636663, info@slori.org, www.slori.org. Rok za oddajo je ponedeljek, 13. junija 2016, na sedežu inštituta ali po pošti (s priporočenim pismom, oddanim do vključno 13. junija 2016).

**TEČAJ ROBOTIKE** organizira Dijaški dom Gorica v sodelovanju z e-Hišo v Novi Gorici. Potekala bosta dva tečaja in sicer: za učence in učenke od 7. do 10. leta v tednu od 13. do 17. junija, za učence in učenke od 11. do 14. leta od 20. do 24. junija. Tečaja, ki sta vključena v programe poletnih kampov Dijaškega doma, bosta potekala v e-Hiši v Novi Gorici; informacije in vpisovanje do zasedbe mest po tel. 0481-533495 v popoldanskih urah.

**UNIVERZA ZA TRETJE ŽIVLJENJSKO OBDOBJE (UTE)** iz Gorice obvešča, da potekajo dnevi odprtih vrat do konca akademskega leta, ki bo v petek, 13. maja; informacije na tajništvu v Ul. Baiamonti 22 v Gorici, tel. 0481-532101.

**V MLADINSKEM DOMU** je v teku vpisovanje k pošolskem pouku za l. 2016/17. še danes, 6. maja, bodo potekala »Odpirna vrata« z brezplačnim poukom (ki se za nove gojence podaljša do konca šolskega leta); informacije in vpisi do 31. maja po tel. 0481-280857 ali 366-6861441, 331-6936603, mladinskidom@libero.it, www.mladinskidom.it.

## Izleti

**DRUŠTVO SLOVENSkih UPOKOJENCEV** za Goriško vabi člane na 6-dnevno potovanje od 12. do 17. septembra v »Nemčijo - 25 let po padcu zidu« za ogled Berlina in drugih pomembnih mest; informacije in vpisi na društvenem sedežu na Korzu Verdi 51/int. v Gorici ob sredah od 10. do 11. ure. Obvezna sta osebni veljavni dokument in davčna številka.

**SPDG** vabi k udeležbi na pobudi Sabotinske družne poti v nedeljo, 8. maja, ki bo tokrat peljal v Iški Vintgar pod Krimom. Kekčeva družina bo opravila pohod skozi najbolj zanimive točke soteske, za odrasle je predviden vzpon na vrh Krma (2 uri in pol vzpona). Zaradi organizacije prevoza je obvezna prijava po tel. 347-6220522, fanika@spdg.eu (Fanika) in mitja@spdg.eu (Mitja).

**PROMOTURISMO FVG** prireja vodene ogledne mesta Gorica v sobotah, 21. in 28. maja, 11. junija, 9., 23. in 30. julija, 13., 20. in 27. avgusta ter 3., 10., 17. in 24. septembra ob 15.30 s startom pred sedežem PromoTurismoFVG na Korzu Italia 9 v Gorici; nujna navjava po tel. 0481-535764, info.gorizia@promoturismo.fvg.it.

## Obvestila

**ALCI** obvešča, da bo v soboto, 7. maja, v Tumovi dvorani v KB Centru od 15. do 18. ure srečanje Družinskih postavitev; prijave info@silviamiclavez.com, tel. 334-7735334.

**ZSKD** vabi v nedeljo, 22. maja, na enodnevno delavnico, ki bo v Terski dolini, v odkrivanju slovenskih ustanov in kulturno-naravnih točk. Izlet je namenjen mladim članom oziroma odbornikom od 14. do 30. leta starosti; informacije na gorica@zskd.eu, 0481-531495.

**AŠKD KREMENJAK** sklicuje občni zbor volilnega značaja v četrtek, 26. maja 2016, ob 7. uri v prvem in v petek, 27. maja 2016, ob 20.30 v drugem sklicu na sedežu društva v Prvomajski ulici, 20 v Jamljah.

**ZVEZA SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE** iz Gorice sklicuje občni zbor volilnega značaja v tork, 10. ma-

ja 2016, v prvem sklicu ob 12. uri, v drugem ob 20.30 v komorni dvorani Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici. Dnevni red: tajniško in blagajniško poročilo, odobritev obračuna za leto 2015 in odobritev proračuna za leto 2016, predsedniško poročilo, pozdravi in posegi članic, pozdravi in posegi nevlčanjenih skupin in posameznikov, poročilo nadzornega odbora in razrešnica odboru; izvolitev predsednika občnega zbora, volitve predsednika ZSKP, volitve nadzornega odbora, razno.

**MESEC ODPRTIH VRAT AŠZ DOM GORICA** v mesecu maju z brezplačnimi vadbami: minibasket za letnike 2004-05-06-07 (torek in sredo 16.45-18.30, petek 16.45-18.15), mikrobasket za letnike 2008-09 (ponedeljek in četrtek 16.30-17.30), Cheerleading za osnovnošolke (ponedeljek in četrtek 17.30-19.00); informacije pri AŠZ Dom (David Ambrožič, tel. 0481-33288, 329-2718115, domgorica@gmail.com).

**NARODNA IN ŠTUDIJSKA KNJIŽNICA** sklicuje redni občni zbor, ki bo v ponedeljek, 9. maja 2016, ob 17.30 v prvem in ob 18. uri v drugem sklicu v Trgovskem domu na Korzu Verdi 52 v Gorici.

**KMETIJSKI IN OBRTNI SEJEM** bo potekal v bližini gostilne Franc v Sovodnjah, Prvomajska 86, med 8. in 13. uro 7. in 21. maja, 4. in 18. junija, 2. julija, 6. in 20. avgusta, 3. in 17. septembra, 1., 15. in 29. oktobra, 12. novembra; informacije po tel. 333-4318338, 388-1703122, andrea.bin@libero.it

**GORIŠKI PRITRKOVALCI** prirejajo v Doberdolu v nedeljo, 8. maja, »5. nedeljo pritrkovanja« v sodelovanju s furlanskim društvom Campanili aperiti: od 15.30 do 19.30 bo zvonik cerkve Sv. Martina odprt; od 16.30 do 17. ure bo domači župnik pripravil kratko zgodovino cerkve, zvonika in zvonov; od 16.30 do 17.00 bo prikaz ročnega zvonjenja.

**ZVEZA SLOVENSkih KULTURNIH DRUŠTEV** sklicuje 50. redni občni zbor in 8. izredni kongres »Bodočnost je naša« v soboto, 14. maja 2016, ob 15. uri v Prosvetnem domu na Opčinah. Uradnemu delu bo sledila predstavitev Zbornika ZSKD in članic ter tematske delavnice na temo: zborstvo in glasbena dejavnost, društva 2.0 - nove vsebine in pristopi, blagajniško poslovanje in finance, mediji in učinkovitejša promocija društvenega delovanja ter o jeziku malo drugače. Število udeležencev je omejeno; prijave in informacije info@zskd.eu, 040-635626.

**KRUT** obvešča, da se nadaljuje vpisovanje za skupinsko obmorsko letovanje v Špadičih pri Poreču od 2. do 12. julija; informacije in prijave na društvenem sedežu v Trstu, Ul. Cicero 8, 2. nad., tel. 040-360072, krut.ts@tiscali.it.

## Prireditve

**»SREČANJE POD LIPAMI«** v Kulturnem centru Lojze Bratuž v Gorici: v četrtek, 12. maja, ob 20.30 bo srečanje na temo »Iran-Izrael: privilegirani ali sovražni odnos?«, spregovorila bo goriška Slovenka Nežka Figel, ki je magistrski študij varnosti in diplomacije opravila v Tel Avivu, večer bo povezoval Renato Podbersič. Prireja Ta Kulturni center Lojze Bratuž in Krožek Anton Gregorčič.

**SREČANJA O JOŽEFU TOMINCU:** v sredo, 11. maja, ob 18. uri bo v palači Attems Petzenstein v Gorici o Tomincu umetnostni predavala Maria Masau Dan, direktorica tržaškega muzeja. V tork, 17. maja, ob 17. uri bo v Pokrajinskih muzejih v goriškem grajskem naselju srečanje na temo portretiranja buržuazije, govorila bo direktorica Pokrajinskih muzejev Raffaella Sgubin, ob zaključku bo voden ogled Tomincovih del. V četrtek, 26. maja, ob 18. uri bo v palači Attems Petzenstein v Gorici srečanje vodil umetnostni zgodovinar Daniele D'Anza.

**V KULTURNEM DOMU V GORICI** bo v ponedeljek, 9. maja, ob 18. uri predstavitev knjige »Scipio Slataper - Moj Kras - Il mio Carso«, izvirnik in slovenski prevod Marka Kravosa. Na srečanju bodo sodelovali Marko Kravos, Roberto Dedenaro, Luca Zorzenon in Aurelio Slataper.

**V NOVI GORICI:** v knjižnici Franceta Bevka na Trgu Edvarda Kardelja 4 bo v sklopu »Radovednih ponedeljkov« v ponedeljek, 9. maja, ob 18. predavanje in delavnica Silve Požlep »Upravljanje sanj in astrala: priročnik za budne sanjalce in zdravo spanje«; www.ng.sik.si.

**V PODTURNU** v Gorici: ob 10-letnici odprtja župnijske dvorane »Incontro-Srečanje« bo danes, 6. maja, ob 17.30 odprtje razstave Franca Duga »Così è del tempo vissuto ...«, razstavo bosta predstavila Giancarlo Pualetto in Sergio Tavano (na ogled bo do 15. maja 10.00-12.00, 15.00-18.00).

**AŠKD KREMENJAK** prireja v petek, 13. maja, ob 20. uri v večnamenskem centru v Jamljah, Prvomajska 20, zaključni nastop skupine Zumba Kids in gojencev diatonične harmonike. Gost večera bo otroški pevski zbor F.B. Sedej iz Števerjana pod vodstvom Martine Hlede.

**KULTURNO DRUŠTVO OTON ŽUPANČIČ** iz Štandreža prireja danes, 6. maja, ob 20. uri v domu Andreja Budala na Pilošču v Štandrežu srečanje z Jožetom Šušmeljem o akcijah, ki so potekale leta 1947, da bi bile meje postavljene po etnični prisotnosti. Prisotna bosta tudi arhitekta Jože Cej in Diego Kuzmin, debatiralo se bo tudi o napisu, ki je stal na hiši ob cerkvi in ki bi ga radi obnovili.

**KULTURNI CENTER TULLIO CRALI** v sodelovanju z XIII International Guitar Competition prireja v soboto, 7. maja, ob 18. uri v palači De Grazia v Ul. Oberdan v Gorici predstavitev publikacije »La Grande Guerra visuta dai Goriziani dal 1916 fino alla ricostruzione«, ki jo je uredila Liliana Mlakar, z zaključnim delom Rosarie De Vitis »Gli scrittori e la guerra«. Dogodku bo sledilo v nedeljo, 8. maja, ob 17. uri odprtje razstave slik, ki so obogatile publikacijo, članov centra Crali Brune Albertin, Roberte Bighetti, Bruna Civrana, Annamaria Fabbroni, Thee Grusovin, Bruna Martellani, Emilije Mask, Grazie Russo, Carmele Rusjan, Giuseppe Scea, Caterine Trevisan Mulitsch in Adriana Velussija (na ogled bo do 15. maja); www.centroculturaletulliocrali.it.

**KATOLIŠKA KNJIGARNA** na Travniku v Gorici prireja v četrtek, 12. maja, ob 10. uri srečanje »Na kavi s knjigo«; gost bo zgodovinar Branko Marušič, ki bo v pogovoru s profesorico Marijo Češčut predstavil svojo knjigo »Doktor Karel Lavrič (1818-1876) in njegova doba«.

**DIJAŠKI DOM** prireja v Kulturnem domu v Gorici, Ul. Brass 20, v petek, 27. maja, ob 18. uri muzikal »Matilda vsemogočna« (režija, Andreja Benedetič); informacije www.dijaskidom.it.

## Mali oglasi

**NUDIM INŠTRUKCIJE** ali pomoč pri učenju angleščine za osnovnošolce ter srednje in višješolce na Goriškem; informacije po tel. 331-1216877.

## Pogrebi

**DANES V LOČNIKU:** 9.30, Nestore Usai (iz goriške splošne bolnišnice ob 9.20) v cerkvi, sledila bo upepelitev; 12.00, Franco Zoff (iz goriške splošne bolnišnice ob 11.50) v cerkvi in na pokopališču.

**DANES V PIERISU:** 15.00, Clementina Brumat por. Cosolo (iz hiše žalosti v Ul. Roma 10 ob 14.55) v cerkvi in na pokopališču.

**DANES V TURJAKU:** 11.00, Alberta Tortolo vd. Sgubin (iz tržiške bolnišnice ob 10.40) v cerkvi, sledila bo upepelitev.



ŽARIŠČE

## Deželna komisija, avtonomija in dediščina

JULIJAN ČAVDEK



Slovenska narodna skupnost v Furlaniji Julijski krajini razpolaga na različnih nivojih javne uprave z organi, ki ji omogočajo pomembno predstavnost. Od delovanja teh teles izhaja bolj ali manj pomemben vpliv na oblikovanje dokumentov s strani institucionalnih organov Dežele FJK, Pokrajini Trst, Gorica in Videm ter nekaterih občin.

Če ta telesa naštejemo, lahko ugotovimo, da imamo na deželni ravni zbor izvoljenih predstavnikov slovenske narodne skupnosti v FJK in posvetovalno deželno komisijo. Obe telesi sta predvideni na podlagi deželnega zakona št. 26 iz leta 2007. Deželni svet FJK pa ima obvezo, da vsaj enkrat v teku zakonodajne dobe skliče vse predstavnike civilne družbe. Na Goriškem delujeta pokrajinska in občinska konzulta za Slovence. Deželni zakon 26/2014 pa predvideva tudi Skupščino slovenskih predstavnikov, ki naj bi jo sestavljali župani (ali njihovi predstavniki) občin, kjer se izvaja zaščitni zakon 32/2001. Na šolskem skrbništvu deluje deželna šolska komisija za slovenske šole. Na ravni države pa imamo Paritetni odbor in vladno omizje. Verjetno bo še kakšno podobno posvetovalno telo, našeta pa so izrecno predvidena po zakonu oziroma na podlagi statutih javnih uprav.

Vsaka ima svojo pomembno vlogo. Uspešnost oziroma politična in institucionalna teža telesa pa je se-

veda odvisna od vodenja s strani predsednikov in od sodelovanja izvoljenih članov oziroma komisarjev.

Posvetovalna deželna komisija za Slovence, ki jo ureja čl. 8 deželnega zakona 26/2007 ima kar nekaj pomembnih svetovalnih pristojnosti na različnih področjih, ki zadevajo slovensko narodno skupnost v FJK. Nasledila je prejšnjo posvetovalno komisijo za kulturne in umetniške pobude slovenske narodne skupnosti, ki jo je ustanovil leta 1991 deželni zakon št. 46. Kot je že iz samega imena razvidno, ima sedanja posvetovalna komisija veliko širše pristojnosti in posledično tudi večjo politično ter institucionalno težo. Razlika je morda tudi v tem, da je stara komisija imela predsednika, ki ga je pooblastil pristojni deželni odbornik za kulturo, sedanjo komisijo pa vodijo neposredno odborniki. Zadnji poverjeni predsednik je bil Mario Lavrenčič, ki ga je pooblastil odbornik Roberto Antonaz. Novo posvetovalno deželno komisijo pa so vodili deželni odborniki Roberto Molinaro, Elio De Anna in sedaj Gianini Torrenti.

Sestava posvetovalne deželne komisije je dokaj plastičen prikaz slovenske narodne skupnosti v FJK. V njej sedijo predstavniki obeh krovnih organizacij SSO in SKGZ, predstavnik deželne šolske komisije in trije izvoljeni upravljalci, ki so izraz Slovenke skupnosti, slovenske komponente v Demokratiški stranki in levi-

čarskih strank. Vsi člani komisije pa so tudi izraz treh pokrajin, v katerih predstavljajo Slovenci avtohtono prebivalstvo. V tem smislu je narodno predstavnost primerno in celovito, tako da si je težko zamišljati kakšne dopolnilne dodatke, kot se v zadnjih časih pogosto sliši iz določenih političnih krogov.

Pristojnosti deželne komisije so sicer posvetovalne in torej niso obvezujoče do deželne uprave, deželnega sveta in ostalih subjektov, ki morajo oziroma lahko vprašajo za mnenje. V tem smislu bi bilo koristno razmišljati, kako posvetovalni deželni komisiji omogočiti večje delovanje in tudi večjo avtonomijo pri obravnavanju določenih tem. Med drugim je v samem čl. 8 deželnega zakona 26/2007, v točki d) drugega odstavka zapisano, da naj bi komisija avtonomno izoblikovala opazke in predloge glede na namene, ki so naštet v 1. členu deželnega zakona 26/2007. In ravno avtonomija bi bila pomembno priznanje za slovensko narodno skupnost v FJK kot vsestransko deželno dediščino. Nasprotno pa bi bilo zelo tvegano, da bi bila deželna komisija politično obtežena in bi se posledično razvodenela vloga, zaradi katere jo je deželni zakonodajalec predvidel v deželnem zaščitnem zakonu. Dodatno garancijo, da deželna komisija deluje z določeno avtonomijo, pa je seveda prisotnost krovnih organizacij in njuno usklajeno nastopanje.

## IZOLA - V Simonov zaliv se vrnejo jeseni Mozaike iz rimske vile bodo restavriral v Ljubljani

IZOLA - Na arheološkem najdišču rimske vile v izolskem Simonovem zalivu so včeraj dvignili zadnjega od treh mozaikov, ki jih je ogrožala talna voda. Vsak del 83 kvadratnih metrov mozaika so ustrezno shranili in ga poslali v restavratorski center v Ljubljani. Tam bodo mozaik utrdili in očistili ter ga jeseni vrnili na prvotno lokacijo.

Sodelavci Inštituta za arheologijo in dediščino Fakultete za humanistične študije (FHŠ) Primorske univerze so aprila zaključili z delom v južnem delu rimske vile v Simonovem zalivu in v celoti odkrili črno-beli mozaik z geometrijskim okrasom. Mozaik je bil položen v 83 kvadratnih metrov velikem prostoru ob hodniku, ki je vodil do pristanišča te obmorske vile. Ta in še dva mozaika v južnem delu vile je ogrožala talna voda. Kot je pojasnila Martina Lesar Kikelj, je odločitvi za dvig mozaika namesto njegovega hranjenja in situ botrovalo več dejavnikov.

Medtem ko mozaiki na severni strani ležijo na apnenčastih tleh, so mozaiki na južni strani na flišnih tleh. »V 2000 letih se je mozaik posedel za približno pol metra,« je pojasnila. V tem času se je gladina morja dvignila za poldrugi

meter, tu pa je po njenih besedah še vpliv plimovanja. Vse skupaj je pripomoglo, da je med mozaične kocke in osnovo, na katero je postavljen, prišla zemlja.

Kot je pojasnila vodja projekta in dekanja FHŠ Irena Lazar, bodo mozaike v Ljubljani utrdili, očistili in postavili na nove podlage, medtem pa bodo v Simonovem zalivu pripravili podlago za njihovo ponovno postavitev. Mozaike bodo tudi opremili z nadstreškom in pripravili drenažo, ki bo dodatno ščitila podlago. Mozaiki se bodo v Izolo vrnili jeseni, ko naj bi v celoti zaživel arheološki kompleks. Do zaključka projekta Arheologija za vse v decembru bodo postavili tudi center za obiskovalce.

Lazarjeva je spomnila, da so mozaiki, ki so jih odkrili v zadnjih desetletjih, ostali pokriti, saj ni bilo dovolj sredstev za njihovo primerno postavitev. Odkar je inštitut za arheologijo in dediščino pred desetletjem prevzel upravljanje najdišča, so prek različnih projektov začeli iskati sredstva, da bi najdišče oblikovali v arheološki park. Obmorska vila še ni v celoti raziskana, po do zdaj zbranih podatkih pa kaže, da je njen stanovanjski del obsegal vsaj 3000 kvadratnih metrov.

Tako je (morda) ...



piše Ivan Fischer

### Statistike imajo prav

Da je moška življenjska doba krajša od ženske, je obče znano, o tem pričajo vse statistike. Sami pa se o tem lahko prepričamo, če odpremo časopis na strani osmrtnic: "Umrla je Marija Tainta vd. XY", "Zadnji pozdrav ljubljani Pepci XX vd. MM" in tako naprej, skratka, le s težavo bomo našli osmrtnico "Mickey por. Takointako". Se pravi, da so njihovi možje že nekaj časa pod rušo. Sedaj pa so svoj piskerček pri-

maknile še televizije, oziroma televizijska reklama, namenjena seveda komu, če ne bolehnemu "močnejšemu" spolu. Tako lahko vidimo moškega srednjih let, ki očitno zaradi težav s prostato ustaja 3-, 4-krat na noč, dokler mu žena ne preskrbi čarobne tablete, s katerimi reši svoj problem (magari, pravim jaz) in se izogne nadležnim operacijskim posegom. Potem je možakar, ki ni vedel, da ima visoki holesterol in namesto, da bi šel k zdravniku, se odloči za čarobni jogurt, ki mu reši žile (so pa toliko pošteni, da dodajo, da sam jogurt mogoče ni dovolj in da se kaže odločiti za zdravo življenje). In potem so tu najrazličnejše tablete in razni pripomočki zoper bolečine (obliži, obveze itd.), ki so povečini namenjeni moškim. Edino polje, kjer so, kot kaže, možki in ženske enakovredni (vsaj če sodimo po TV reklamah), so razne paste za zobne proteze. Kaže, da jih potrebujemo tako dekleta kot fantje...

ODPRTA TRIBUNA

## O potujčevanju slovenskih imen in njihovem vračanju v izvorno obliko

MILAN GREGORIČ



Nedavno tega je Vrhovno sodišče razveljavilo sodbi Okrožnega in Višjega sodišča v Ljubljani, ki sta univerzitetnega profesorja Boštjana M. Turka spoznali za krivega razžalivce, ko je v Reporterju pred leti očital akademiku dr. Jožetu Pirjevcu renegatstvo, ker naj bi slednji z nepotrebno zamudo poslovenil svoje poitalijančeno ime. Utemeljivte sklepa Vrhovnega sodišča ne poznam podrobno kot tudi ne okoliščin okrog spremembe Pirjevčevega imena, vendar neodvisno od tega menim, da je bil očitek renegatstva Pirjevcu krivičen in žaljiv predvsem iz sledečih razlogov. Kot prvo je Pirjevce posvetil glavno svojega znanstvenega dela proučevanju zgodovine Primorske in dosledno nastopal v obrambo pravic slovenskih rojakov v Italiji. Bil je med ustanovitelji slovenske univerze ob morju (UP) in ko je začel prejemati njene prve dopise, je v PN vzkliknil »Vivat, crescat, floreat!« in dodal, »da ima občutek, da sodeluje pri velikem projektu, morda največjem v svojem življenju«. Kot pedagog in mentor je vzgojil množico mladih diplomantov, magistrstov in doktorjev, ki nadaljujejo s tradicijo proučevanja primorske in širše slovenske zgodovine. Drugič, poitalijančevanje slovenskih osebnih imen in priimkov na Primorskem je težka in mučna zgodba. Fašizem je to opravil nasilno in temeljito in nisi imel izbire. V Videmski pokrajini pa se je raznarodovalni pritisk začel ce-

lo že dobrega pol stoletja prej, ko se je to obrobje slovenstva na plebiscitu izreklo za Italijo. Raznarodovanje se je potem nadaljevalo tudi še po drugi svetovni vojni. Npr., ko so italijanske oblasti izvajale silovite pritiskne na tisoče Slovencev (in Hrvatov), ki so s povojnim eksodusom, ob Italijanih, zapustili svoja ognjišča, naj ponovno prevzamejo poitalijančena imena iz časa fašizma. V ekzistenčni stiski, ko so bili povsem odvisni od italijanskih oblasti pri iskanju stanovanj in služb, je večina klonila in živijo po svetu s poitalijančenimi priimki in imeni. Ali pa dogajanja v Videmski pokrajini, kjer je tajna paravojaška organizacija (okrog 7.000 mož) pod pretvezo boja proti komunizmu še desetletja po vojni neprestano nadzorovala, zasledovala, klevetala in ustrahovala vse živo, kar je spominjalo na slovenstvo. Kot to lahko preberemo v knjigi Temna leta Benečije. In, tretjič, je Italija po drugi svetovni vojni pod pritiskom javnosti z muko sicer pristala na vračanje poitalijančenih imen v izvorno slovensko obliko, vendar je z birokratskimi ovirami postopek ljudem tako zagrenila, da se je zato marsikdo premislil. Že brez tega namreč sprememba imena potegne za seboj tudi spremembo ostalih osebnih dokumentov in listin (osebna izkaznica, zdravstveni in prometni dokumenti, bančni računi idr.), kar je precejšnja nevšečnost in tudi nekaj sta-

ne. Zato so mnogi tudi zaradi tega s postopkom odlašali, ali pa se ga sploh niso lotili. Med njimi je tudi veliko pokončnih, spoštovanih in uglednih zamejskih osebnosti, kot npr. avtorja že omenjene knjige Temna leta Benečije, beneška Čedrmaca g. Božo Zuanella (izvirno slovensko verjetno Žvanut) in msgr. Marino Qualizza (izvirno Hvalica), ki sta bila dolga leta predmet politično montiranega sodnega pregona zaradi srhljivih odkritij v navedeni knjigi. Ravno kar je bilo tudi podeljeno državno priznanje Medalja za zasluge za ohranjanje slovenstva zamejskemu rojaku g. Giorgiu Banchigu (izvirno verjetno Jurij Bankič) itn. Zato mora človek biti zadržan pri presojanju tega pojva, saj nimamo pravice od ljudi zahtevati nekaj, česar niso zmogli ali si niso upali. Končno ima tudi množica pripadnikov italijanske skupnosti poitalijančena slovanska imena, torej tudi nekaj slovanskih korenin, kot imamo npr. v Istri tudi kak poslovenjen italijanski priimek (Kavalič, Piciga, Toškan idr.), a vseh teh ljudi zato še ne moremo šteti za renegate. Vsak tak primer potujčenih imen je posebna zgodba in jo ne kaže kar tako v naprej obsojati. Kajti človek tudi zase ne ve, kako bi se obnašal, če bi se npr. znašel pod navedenimi pritiski, da spremeni svoje ime, ali pred neprijetnimi okoliščinami njegove ponovne vrnitve v izvorno obliko.

## SLOVENIJA Snegolom: Najmanj 20 milijonov škode

MARIBOR - Škoda na kmetijskih površinah v severovzhodnem delu Slovenije, ki jo je povzročila pozeba prejšnjega tedna, po prvih ocenah znaša vsaj 20 milijonov evrov. Kot je povedal direktor Kmetijsko-gozdarske zbornice Slovenije Branko Ravnik, je bila v Podravju in Pomurju škoda zaradi snegoloma in pozebe še veliko večja kot v ostalih delih države. Po prvih ocenah je poškodovanih od 50 do 80 odstotkov jablan, prizadetost vinogradov, ki je odvisna od sorte in lege, pa v povprečju znaša okoli 60 odstotkov. Precej škode je tudi v gozdovih in na poljih, zlasti pri zgodnjih setvah krompirja, buč in koruze.

### Repentabor vabi

SEŽANA - Razvojno združenje Repentabor in vaška skupnost Voglje vabita na prireditve ob obletnici konca 2. svetovne vojne jutri ob 18. uri N'Klanec v Vogljah. Pripravili bodo kulturni program in razglasili najboljša vina letnika 015 na območju Repentabra.

## RAI TRI BIS - Drevi TDD predstavlja Fabia Boninija o potresu

TRST - Tudi nocojšnja oddaja TDD predstavlja, ki bo na sporedu takoj po slovenskem televizijskem dnevniku RAI, okoli 20.50, bo posvečena 40-letnici potresa v Furlaniji in Benečiji. Če je bil prejšnji petek gost oddaje ravnatelj Zveze slovenskih izseljencev Furlanije Julijske krajine Slovenci po svetu Renzo Matteligi, bo tokrat v studiu kulturni delavec z Les inž. Fabio Bonini, ki je bil v času potresa in popotresne obnove garmiški župan.

Z njim se bo pogovarjal Fabio Gergolet, medtem ko bo za režijo poskrbela Deva Pincin.

V središču pozornosti bodo uspešna metoda popotresne obnove, ki se uveljavila v naši deželi, gospodarske in politične posledice potresa v Benečiji, podiranje psiholoških in birokratskih meja med Italijo in Jugoslavijo v času reševalnih akcij in obnove.

Ponovitev oddaje bo prihodnja sredo pred slovenskim TV Dnevnikom, nekaj po 20. uri.





## Zaušnica Daniilu Kvjatu

LONDON - Nedeljski nastop ruskega voznika Red Bulla Daniila Kvjata na VN F1 v Sočiju, kjer se je Rus kar dvakrat zaletel v Vettla, je razjezil njegove delodajalce, ki so se odločili, da mu odvzamejo sedež v bolidu in ga preselijo v rezervno moštvo Toro Rosso. V obratni smeri se bo preselil mladi Max Verstappen. »Mi smo v edinstvenem položaju, imamo fleksibilnost, saj ima Red Bull dolgotrajne pogodbe s štirimi tekmovalci, ki jih lahko selimo iz enega v drugo moštvo,« je dejal direktor ekipe Red Bulla Chris Horner.



## Trojke pokopale Atlanto

CLEVELAND - Moštvo severnoameriške košarkarske lige NBA Cleveland Cavaliers je še drugič premagalo Atlanto Hawks in zdaj v medsebojnih obračunih drugega kroga končnice vzhodne konference vodi z 2:0. Cleveland je bil tokrat boljši s 123:98, glavni točk pa si je zagotovil z metom z razdalje, saj je že v prvem polčasu Atlanto nasul 18 trojk (skupno 25) in pred odmorom povedel s 74:38. Prvi ostrostrelec z razdalje je bil JR Smith s skupno sedmimi trojkami, kar deset igralcev Clevelanda pa je tokrat zabeležilo uspešen met za tri točke.

## NOGOMET

# Evropska liga: španskega finala ne bo

Španskega finala v evropski ligi ne bo. V finalu bosta zaigrala branilka naslova Sevilla in Liverpool. Andaluzijci so s skupnim izidom 5:3, sinoči je bilo 3:1, ugnali Šahtar iz Donjecka, Liverpool pa je s skupno 3:1, včeraj 3:0, izločil Villarreal. Finale bo 18. maja v Baslu. Dvboj Liverpoola in Villarreal se je začel zelo spodbudno za domače, saj so povedli že v sedmi minuti, ko je kapetan gostov Bruno Soriano dosegel avtogol po podaji Roberta Firmina in tako izničil prednost svoje ekipe. Liverpool je povedel s pomočjo avtogola Soriana. Nato pa sta oiko na i postavila Sturridge e Lallana. Nekoliko težje delo je imela Sevilla, ki je povedla z Gameirom. Ukrajinski gostje so v prvem polčasu izenačili z Eduardom. Že v 2. minuti drugega polčasa so Španci znova povedli z Gameirom. Za tretji gol je poskrbel Mariano.

## Žbogar bo izpustil SP

IZOLA - Najboljši slovenski jadralec Vasilij Žbogar, ki je lani novembra osvojil prvo odličje na svetovnih prvenstvih, ko je bil v Takapuni na Novi Zelandiji tretji v razredu finn, ne bo branil odličja na SP, ki se bo v nedeljo začelo v Gaeti v Italiji.

## Morda odločilni derbi

LJUBLJANA - Nogometna Slovenija je že v nestrpnem pričakovanju jutrišnjega derbija, ki bi lahko odločil letošnje prvenstvo. Na Stožicah se bosta ob 20.15 pomerila prvouvrščena Olimpija in drugouvrščeni Maribor.

## Kitajci v ruski ligi?

UFA - Ruska hokejska liga KHL, ki velja za drugo najmočnejšo na svetu, bo v prihodnji sezoni najverjetneje dobila novega člana, in sicer kitajsko ekipo Red Star Kunlun. **ODBOJKA - Superlega**, finale (druga tekma): Perugia - Modena 2:3 (0:2). Tretja tekma bo v nedeljo ob 17.30.

## KOLESTARSTVO - Start 99. kolesarske dirke Po Italiji

# »Giro« spet malo »naš«

Devetindevetdeseta izvedba kolesarske dirke Po Italiji, Gira d'Italia, se bo začela danes v mestu Apeldoorn, devetdeset kilometrov vzhodno od Amsterdama, na Nizozemskem. To bo že dvanajsta izvedba Gira s startom v tujini. Kar dvakrat, leta 2002 in 2010, se je dirka že pričela na Nizozemskem. Prva etapa, dolga le 9,8 kilometrov, bo na kronometer. Sledili bosta dve ravninski etapi za sprinterje. V ponedeljek bo prost dan in roza karavana se bo premaknila na jug Italije, kjer bo naslednjega dne znova šla na pot iz kalabrijskega mesta Catanzaro. Sledile bodo ravninske in gričevnate etape. V nedeljo, 15. maja, bo na sporedu druga etapa na kronometer po toškanski pokrajini Chianti. V petek, 20. maja, bo nam najbližja. Kolesarji bodo startali iz Palmanove in po 161 kilometrih ter štirimi gorskimi cilji v Beneški Sloveniji prispeli v Čedad. Naslednjega dne bo na sporedu ena izmed najbolj zahtevnih etapah s šestimi gorskimi cilji in s 5.400 metrov skupne razlike v višini. Cilj bo v Corvari. V nedeljo, 22. maja, bo gorski kronometer v južnotirolskem Sieser Alm (Alpe di Siusi). Po dnevu počitka bodo na vrsti odločilne etape. Zadnje tri bodo v Piemontu. Od teh se bo ena zaključila v Franciji.

Giro se bo končal v nedeljo, 29. maja, z ravninsko etapo, dolgo 150 kilometrov, iz Cunea v Turin.

## Favoriti so ...

Nesporni letošnji favorit je Vincenzo Nibali, ki je že slavil na roza dirki leta 2013. Sicilijanec, ki mu pravijo morski pes iz ožine (Mesinske seveda), je letošnjo sezono pričel dobro, saj je zmagal na dirki po Omanu. Nato pa je imel nekaj težav in ni dosegel vidnih rezultatov.

Kdo bi mu lahko prekrizal račune? Na seznamu sodelujočih ni veliko zvenelih imen. Chris Froome, Alberto Contador, Nairo Quintana in Fabio Aru so se odločili za Tour de France. Na Giro bo tako nastopilo nekaj dobrih kolesarjev, ven-

Vincenzo Nibali  
(letnik 1984)  
se je rodil v Messini  
na Siciliji

ANSA



kratkih etapnih dirk in le eno tritedensko, Vuelto leta 2009.

V sprintih naj bi se komolec ob komolcu borili Marcel Kittel, Arnaud Demare, Diego Ulissi, Caleb Ewan, Elia Viviani, Sasha Modolo in Giacomo Nizzolo, lanski zmagovalc po točkah v sprintih. Glavna favorita v etapah na kronometer pa sta Fabian Cancellara in Tom Dumoulin.

## Slovenske ambicije

Tudi letos bo med kolesarji na Giro slišati slovensko besedo. Nastop so potrdili štirje Slovenci: Matej Mohorič, Primož

Roglič, Luka Mezgec in Grega Bole. Prva dva bosta imela zgolj vlogo pomočnika. Tudi Mezgec bo moral v prvi vrsti pomagati predvsem Caleb Ewansu v sprintih, vendar mu bo morda tudi uspelo presesteti vseh, kot pred dvema letoma v Trstu. Bole bi moral biti glavni adut ekipe Nippo-Vini fantini v sprintih, vendar ni še popolnoma narej po hudem padcu na dirki Amstel Gold Race.

## Številke ...

Letošnji Giro bo dolg **3.463,1** kilometrov. Na sporedu bo **21** etap. Od

teh trije na kronometer, sedem za sprinterje, sedem gričevnatih in štiri razizto gorskih etap.

Na startu bodo **4** bivši zmagovalci Gira: Vincenzo Nibali (2013), Ryder Hesjedal (2012), Michele Scarponi (2011) in Damiano Cunego (2004). Na startu bosta tudi **2** bivša zmagovalca lonjerske dirke: Manuele Boaro, leta 2008 in Enrico Battaglin, leta 2011.

Turin bo že **39.** gostil cilj ene etape, a komaj drugič se bo Giro zaključil v piemontski prestolnici. Prvič je bilo leta 1982.

Edvin Bevč

## HOKEJ NA LEDU - V Moskvi in St. Peterburgu elitno svetovno prvenstvo

# Ruski lov na zlato kolajno

Sicer na nobenem domačem tekmovanju po letu 1991 se »zbornaji komandi« ekipe še ni uspelo prebiti do svetovne lovorike

MOSKVA - Potem ko so svoje naloge opravili hokejisti v drugoligaški svetovni konkurenci - Slovenci zelo uspešno zvrnitvijo med najboljši -, zdaj čaka tekmovanje za svetovne naslove še elitnih 16 ekip, ki se bodo pomerile na letošnjem hokejskem SP, ki se v Rusiji začne danes. Rusi so seveda vselej favoriti za najvišja mesta. Lani so v Pragi v finalu sicer pregoreli in jih je Kanada odpravila kar s 6:1, toda na domačem ledu bo ruska zasedba seveda zelo močna, motivirana in bo iskala le pot do zlata medalje. Na tej poti bodo sicer morali Rusi premagati še eno zgodovinsko oviro. Na nobenem domačem tekmovanju po letu 1991, ko so nehali tekmovati pod okriljem Sovjetske zveze, se tej ekipi še ni uspelo prebiti do zlata.

Nov športni spektakel v Rusiji, ki se pripravlja na nogometno svetovno prvenstvo čez dve leti, bo za nekaj časa, tako upajo v tej državi, z vrha športnih tem odnesel neprijetna vprašanja o dopiškinih škandalih in vsaj za dva tona v ospredje postavil boje na ledu. Rusi računajo, da bodo oni ena od dveh reprezentanc, ki bosta 22. maja v Moskvi igrali v velikem finalu - za tekme pa bi morda kot priložnost za maščevanje najraje imeli kar Kanadčane, ki so jih lani v Pragi izprašili v boju za zlato.

Ruska naloga bo imela še eno maščevalno noto: popraviti vtis po domačih olimpijskih igrah v Sočiju, kjer so Rusi tudi pričakovali veliko, dobili pa nič oziroma so izpadli že v četrtfinalu. Pritisk na domače hokejiste pa bo še večji, ker v tej državi politika in šport hodita z roki in roki, kar se posebej velja za hokej, saj je ruski predsednik Vladimir Putin zelo naklonjen temu športu in ga podrobno, tudi z lastno ude-

ležbo na pomembnih tekmah, spremlja. Na letošnjem SP bo 16 ekip razdeljenih v dve predtekmovni skupini. V moskovski, ki se bo borila v novi dvorani Ledena palača z 12.000 sedeži, so poleg gostiteljev še Švedska, Češka, Švica, Latvija, Norveška, Danska in Kazahstan. Skupina B bo igrala v St. Peterburgu, v dvorani Jubilejni, ki lahko sprejme 6000 navijačev, tam pa bodo branilka lovorike Kanada, Finska, ZDA, Slovaška, Belorusija, Francija, Nemčija in Madžarska. Za tiste reprezentance, ki ne bodo krojile vrha - v četrtfinalu na izpadanje se bodo po sedmih odigranih krogih uvrstile po štiri najboljše iz vsake skupine -, je pred začetkom eno pomembnejših vprašanj tudi, kdo bo izpadel. Vsaj za Slovenijo pa že kakšen teden to ni več pomembno. Zaradi dveh gostiteljev naslednje leto (Nemčija in Francija) se namreč lahko zgodi, da iz predtekmovne skupine B ne bo izpadel nihče, če bosta na zadnjem mestu Francija ali Nemčija, ker po pravilih krovne zveze IIHF gostitelj naslednjega SP ne sme izpasti. To pomeni, da z letošnjega drugoligaškega SP drugo mesto morda ne bo vodilo naprej (v skupini z Nemčijo in Francijo je sicer glavni kandidat za izpad Madžarska, ki med elito nastopa še drugič po letu 2009). Po zmagi v Katovicah za Slovenijo to sicer ni več težava, v čakalnici pa bodo do konca predtekmovanja oz. do 19. maja italijanski hokejisti.

Letošnje prvenstvo se bo začelo danes, že prvi dan pa bosta na sporedu dva zanimiva obračuna: že popoldne v St. Peterburgu severnoameriški derbi med Kanado in ZDA, zvečer v Moskvi pa uvodna tekma za domače, tekme pa bodo Čehi. (sta)



Rusi so zadnje zlato odličje osvojili na SP 2014 v Minsku

**Na startu bosta tudi dva nekdanja zmagovalca lonjerske dirke ZSŠDI: Manuele Boaro, leta 2008 in Enrico Battaglin, ki je zmagal leta 2011.**

dar ni na papirju nikogar, ki bi lahko resno ogrožal siciljskega kolesarja.

Zbiratelj stav uvrščajo med možne favorite predvsem Španca Mikel Landa Meana, ki je lani zasedel na Giro tretje mesto, in Kolumbijca Rigoberta Urana, ki je bil dvakrat drugi, leta 2013 in 2014. Dovolj izkušen za dobro uvrstitev ima tudi Poljak Rafael Majka, ki je bil lani tretji na Vuelti, leta 2014 pa je bil najboljši v gorskih ciljih na Touru. Nekaj možnosti ima tudi Kolumbijec Esteban Chaves, ki je lani dosegel dve zmagi na Vuelti in končno peto mesto na španski dirki. Vidno vlogo naj bi imel tudi Alejandro Valverde, ki bo kljub svojim šestintridesetim letom, prvič nastopil na Giro. Španec je v svoji karieri zmagal več



**NAŠ POGOVOR - Trenerka Biserka Cesar**

# »AK Bor se vse bolj uveljavlja tudi na meddeželni ravni«

Atletika pri tržaškem AK Bor doživlja preporod. Trenerka in učiteljica na osnovni šoli Biserka Cesar, doma iz Trebč, pravi, »da se pri Boru vsi trudimo. Rezultati pa počasi prihajajo na dan.« Bor je pred kratkim tudi organiziral zahtevno tekmovanje v mnogoboju v Gorici.

»Zimski del sezone se je začel januarja z dvoranskimi tekmovanji. Poletni del sezone, oziroma tekme na zunanji atletski stezi, so se začele aprila. Prvo deželno oziroma meddeželno tekmo smo organizirali pred kratkim na goriškem stadionu. Deželna atletska zveza se je pred par leti odločila, ker ni imela denarja, da zausp organizacijo tekmovanj klubom. Letos smo se pri Boru odločili, da poskusimo. Deželnega prvenstva v mnogoboju že dolgo ni bilo v naši deželi. Zadnja leta so ga organizirali v Modeni ali na Tridentinskem. Ker se je letos naša atletinja Meta Sterni odločila, da se bo specializirala v mnogoboju, smo se potrudili in organizirali tekmovanje v Gorici,« je uvodoma povedala Cesarjeva.

## Zakaj ste se odločili za Gorico?

V Trstu ni bilo mogoče organizirati tekme, saj atletski stadion Draghicchio na Kolonji ni homologiran za tovrstne tekme. Na Kolonji lahko tekmuje le do kategorije kadetov. Povrh tega je v zelo slabem stanju, saj so na atletski stezi stalni gostje divji prašiči.

## Koliko ljudi je sodelovalo pri organizaciji tekmovanja?

Vsi člani AK Bor in nekatere naše nekdanje atletinje. Pomagali so nam tudi drugi trenerji. Vsi smo bili na koncu zadovoljni.

## Atletski klub Bor je zadnja leta zelo dejaven.

Pred kratkim smo organizirali tekaški kros za slovenske nižje srednje šole na Tržaškem. V sredo, 11. maja, organiziramo na Kolonji atletsko šolsko tekmovanje za slovenske nižje srednje šole na Tržaškem. Tekli bodo na 60 metrov, metali bodo vorteks in skakali v daljino. Vsaka šola bo lahko obenem prijavila štafeto ekipo. Septembra bomo organizirali še zaključno atletsko pokrajinsko tekmovanje.

## V zadnjih sezonah ste k AK Bor privedli precej mladih atletov.

V zadnjih sezonah se nam je pridružilo precej mladih. Ko smo znova začeli z atletskim delovanjem - to je bilo pred šestimi leti -, smo imeli sedem atletov. Zdaj nas je nad šestdeset, kar je že solidna številka. Najmlajši obiskujejo tretji, četrti in peti razred osnovnih šol. Ta skupina - gre za neko uvajanje v atletiko - vodi enkrat tedensko na Stadionu 1. maja in enkrat na Kolonji. Pod taktirko trenerke Silve Meulie spoznavajo vse atletske discipline. Pomaga ji Sara Grgič, ki je končala trenerski tečaj in še vedno trenira atletiko pri tržaškem klubu Cus.

## Kaj pa starejši?

Nato imamo skupino dečkov in deklic, ki obiskujejo nižjo srednjo šolo. Treniramo jih jaz. Treniramo trikrat tedensko na Kolonji. Kadete in kadetinke (letniki 1999 in 2000), ki trenirajo štirikrat tedensko, vodi Nastja Gherlani. S to skupino trenira tudi nekaj starejših, ki so se odločili, da ne bodo tekmovali. Ožjo skupino mlajših mladink trenira Vojko Cesar. Meta Sterni, Lara Betocchi, Tina Busan in Veronika Škerlavaj trenirajo vsak dan.

## Sternijeva se je odločila za mnogoboj. Kaj pa druge?

Meta je bila do lanske sezone bolj osredotočena na skok v daljino. Letos je prestopila starostno kategorijo (od kadetov med mlajše mladinke) in se je odločila za mnogoboj. Tina in Veronika sta se odločili za skok s palico, Lara pa za met diska in tek na dolge proge. Odločila se je za obe disciplini in drugo leto bo izbrala eno.

Te punce, ki obiskujejo višjo srednjo šolo, trenirajo petkrat tedensko s točno določenim programom. Trener Cesar jim je individualiziral vadbeni program.

## Ali morajo biti mlade atletinje že pozorne na športno prehrano, počitek itd.?

Počasi se soočajo tudi s tem, saj morajo biti pozorne na določeno število obrokov, ure spanja, počitek. Vse to namreč spada k športnemu življenju.

## Katere bodo vaše najpomembnejše tekme v prihodnjih mesecih?

Konec maja bo pri Bocnu državno prvenstvo v mnogoboju. Meta Sterni je preseгла normo (3600 točk). V Gorici jih je zbrala 4150. Lahko bi jih dosegla še

**»Pozorne morajo biti na določeno število obrokov, ure spanja, počitek. Vse to namreč spada k športnemu življenju.«**

več. Uvrstila se je na tretje mesto. Sternijeva se lahko na mladinskem državnem prvenstvu uvrsti med najboljših šest. Meta bi se lahko celo borila za nastop na svetovnem mladinskem prvenstvu. Njena paradna disciplina je bil skok v daljino. Meta je ogromno napredovala v vseh drugih disciplinah. Največ težav pa ji še povzročata skok v višino. Tam lahko še veliko napreduje.

## Zakaj pa sta se Tina Busan in Veronika Škerlavaj odločili za skok s palico?

Obe sta se zaljubili v to disciplino. Spominjam se, da sem tudi jaz začela svojo atletsko kariero s skokom s palico. In šele nato sem se odločila za met diska. Skok s palico je izjemno tehnična disciplina, ki

Biserka Cesar in njen oče Vojko na šolskem tekmovanju v krosu na Opčinah

FOTODAMJ@N



zahteva veliko vadbe.

## Kaj pa Lara Betocchi?

Lara tekmuje dve različni disciplini. Letos trenira met diska in dolge proge. Pri disku je pomembno, da si visok, da imaš dolge roke in si eksploziven.

## In mlajši?

Mlajši bodo konec tedna tekmovali v San Vitu al Tagliamento. Nato pa na Tribižu, kjer bo tekmovanje mednarodnega značaja. Pokrajinsko tržaško prvenstvo bo junija na Kolonji.

## Katera atletska disciplina je najbolj po godu najmlajšim?

Morda skok s palico, saj v tej disciplini dejansko simulirajo letenje.

## Kdaj pa otroke usmerjate k posameznim disciplinam?

Počasi usmerjanje sledi v kategoriji kadetov in kadetinj, v nižji srednji šoli. Takrat otroci zožijo spekter disciplin. V kategoriji mlajših mladincev pa izbirajo. Disciplino zberejo posamezniki. Mi pa jim svetujemo.

## AK Bor ima v mnogoboju tradicijo.

Gorazd Pučnik je bil dvakrat mladinski državni prvak. Izpolnil je tudi normo za nastop na mladinskem evropskem prvenstvu, ampak se je žal takrat poškodoval. S to disciplino se je ukvarjal tudi moj oče, Vojko Cesar. Državna prvakinja v metu diska pa je bila Irena Tavčar.

## Ali imate številčno dovolj močan trenerski kader?

Otrok je vedno več. Trenerjev žal nas ni veliko. Potrebovali bi še koga.

## Ali se mladi atleti ukvarjajo tudi z

## drugimi športi?

Za manjšino je atletika drugi šport, saj se ukvarjajo še z drugimi športi. Največ imamo jadrincev. Večina pa trenira samo atletiko. Nekoč smo imeli »drugih športnikov« več.

## Kolikšen je osip v prehodu v starejše kategorije?

Doslej osip ni bil tako hud. Zanimivo je, da imamo v starejših skupinah 18 deklet in le dva fanta. V mlajših kategorijah pa je razlika pol-pol.

## Najbolj boleč je prehod v ...

Ko prestopiš v kategorijo mladink. V tisti kategoriji ostanejo le najbolj perspektivni. Trenirajo dvakrat dnevno.

## Ali vi še tekmuje?

Vsako toliko vržem disk. Tudi čez štiriideset metrov. Norma za nastop na državnem prvenstvu je 43 metrov. Če bi trenirala, bi se uvrstila na DP. Bila sem štirikrat državna mladinska prvakinja v metu diska. V članski konkurenci sem bila v najboljšem primeru šesta.

## Kako je z italijanskim atletskim gibanjem?

Zelo slabo. V nekaterih disciplinah celo katastrofalno. Čast italijanske atletike žal rešujejo le posamezniki. Iz naše dežele na primer Alessia Trost. Tudi v Sloveniji ni stanje boljše. Čeprav na mladinskih tekmovanjih v Sloveniji so Slovenci iz matične domovine boljši od nas.

## Zakaj pa v Italiji taka kriza?

Premalo so posvečali pozornosti mladinskemu gibanju.

Jan Grgič

## NOGOMET

# Čezmejno prvenstvo U15 letos ISM Gradisci

V Gradišču so v sredo zvečer igrali finale čezmejnega goriškega nogometnega prvenstva v kategoriji under 15. V finalu sta se pomerili ISM Gradisca in Bilje črni. Nogometaši iz Gradišča so slavili zmago z 2:1, potem ko je bil izid po prvem delu izenačen 1:1. V čezmejnem prvenstvu sta nastopili tudi ekipi Juventine in Sovodenj.

# V Štandrežu turnir U10

V Štandrežu se je začel 15. madnarodni Pomladanski pokal za cicibane (U10), ki ga organizira AŠD Juventina v sodelovanju z ZŠSDI. Po že ustaljeni formuli, na turnirju sodeluje 12 ekip, ki se bodo na in ob igrišču srečevale v 7-ih tekmovalnih krogih na 42-ih tekmah vse do sobote, 21. maja.



# ŠOLSKI ŠPORT - Danes v Trstu

## Vrača se Žogarija 2016

Na trgu Sv. Antona v Trstu bo danes zjutraj četrtič zapored na sporedu prireditev Žogarija. Gre za projekt, pri katerem sodelujejo Občina Trst, Zavod Mediasport iz Ljubljane in ZŠSDI. Prireditev preko igre in plesnih ter drugih nastopov spodbuja medsebojno spoznavanje mladih v duhu sožitja in prijateljstva. Velike zasluge za uresničitev projekta v samem središču Trsta sta pred štirimi leti imela predsednik občinskega sveta Iztok Furlanič in občinska odbornica za šolstvo Antonella Grim, ki sta v projekt trdno verjela in bosta gotovo prisotna tudi na letošnji izvedbi.

Na prireditvi v Trstu bo sodelovalo šest osnovnih šol (Umberto Gasparis, Oton Župančič, Josip Ribičič, Fran Milčinski, Ivan Grbec, Marica Gregorič Stepančič in Ivan Trinko Zamejski) s sedmimi skupinami za skupnih 100 otrok, starih od 9 do 11 let.

Športno-kulturna prireditev Žogarija - Football Fun ima kot glavni cilj, da preko igre, petja, plesnih nastopov in ustvarjalnih delavnic krepi v mladih vrednote, kot so prijateljstvo, sožitje, strpnost, pravičnost in fair play.

Otroci se bodo na primerno opremljenem prostoru preizkusili v nogometu 3:3, spretnostnih igrah in v kvizu znanja. Ekipe bodo nastopale v mešanem sestavu. Program bodo dodatno obogatili in popestrili predstavitveni nastopi udeležencev šol. Celotno dogajanje se bo odvijalo ob spremljavi glasbe in ob navijanju številnih otrok na tribunah. Program predvideva tudi igro »Tudi Vi profesor«, med katero bodo učenci spodbujali svoje učitelje. Program bo potekal v celoti v italijanščini in slovenščini.

Predviden je tudi prehrabeni kotiček, kjer bodo organizatorji in otroci spregovorili o zdravi prehrani in o zdravem življenjskem slogu.

V primeru dežja bo prireditev v telovadnici Pala-Calvola v Trstu.

# KOŠARKA - Pester konec tedna v deželnih ligah

## V C-ligi silver začetek play-offa, v Nabrežini slovo Marka Hmeljaka

Košarkarski konec tedna v deželnih prvenstvih bo zelo zanimiv, saj se v C-ligi silver začena končnica za napredovanje. Pred tem pa velja spomniti na pomemben trenutek, ki ga bodo ljubitelji košarke doživeli danes v Nabrežini. V skupini za play-off deželne D-lige bo ob 21.15 Sokol odigral proti Tricesimu poslednje domače srečanje v letošnjem prvenstvu, zadnjič pred svojo publiko pa bo nastopil Marko Hmeljak, ki se je odločil, da po koncu sezone obesi košarkarske copate na klin. Prav zaradi tega pripravljajo danes v Nabrežini praznovanje, saj bo nato Sokol nastopil še dvakrat v gosteh (prvič že v nedeljo, 8. maja ob 18. uri v Felettu). V nedeljo, 8. maja, bo igral tudi Kontovel v skupini za play-out, in sicer ob 17.30 v Portogruaru. Srečanje je z rezultatskega vidika nepomembno, saj sta obe ekipi že dosegli obstanek.

Mnogo bolj zanimivi bosta torej tekmi, ki čakata košarkarje Bora in Brega. Jutri se namreč začena prvi krog četrtfinalne serije končnice za napredovanje. Breg Mediacem, ki je redni del sezone zaključil na prvem mestu, bo nastopil jutri ob 20.30 v telovadnici v Dolini proti Fogliano, ki je pristal na osmem mestu. Bor Radenska, sedmi po rednem delu, se bo jutri odpravil na gostovanje v San Daniele, kjer ga jutri ob 19.30 čaka tekma proti drugi sili prvenstva. Naj dodamo, da je Breg v rednem delu dvakrat premagal Fogliano (57:70 in 68:67), Bor pa je proti San Danieleju dvakrat izgubil (79:59 in 61:69).

Košarkarski konec tedna bo dopolnil nastop Doma Mark, ki si je med tedenom po zaslugi zmage Don Bosca proti moštvu B4T Devotion že zagotovil obstanek v promocijski ligi. Košarkarji tre-

nerja Dellisantija bodo igrali v nedeljo, 8. maja, ob neobičajni 12. uri v Trstu proti ekipi B4T Devotion. (av)

## Jutri seminar Enostavno košarka

V telovadnici na Rouni bo jutri od 9. ure dalje potekal enodnevni košarkarski seminar Enostavno košarka/Semplicemente pallacanestro/Simply Basket, ki ga prirejajo Jadran, ZŠSDI in Azzurra. Predavali bodo Maurizio Mondoni (ob 9. uri), Mario Blasone (ob 10.45) in Janez Drvarič (ob 15. uri). Srečanje bo ob 16.45 sklenila razprava, na kateri bodo sodelovali Sergio Tavčar, Raffaele Baldini in Claudio Pea. Organizatorji nato vabijo udeležence seminarja na ogled tekme tržaške Alme proti Tortoni ali miljskega Intercluba proti moštvu Massa e Cozzile. Za informacije sta na voljo naslova elektronske pošte marinandrej@alice.it in arcominibasket@gmail.

## U15: Bor brez finala

**Bor - Libertas 56:61 (14:16, 25:37, 36:54)**  
Bor: Painao 2, Negovetti 9, Bonini 6, Pregarc 4, Cingerla 24, A. Žerjul 6, Coffoli, Hervat, Ota 2, M. Žerjul 3. Trener: Popovič.

V dodatni tekmi za nastop v deželnem finalu državnega prvenstva under 15 elite so košarkarji Bora izgubili proti Libertasu. V drugi in tretji četrtini so Popovičevi varovanci igrali slabo. V zadnjem delu so skušali nadoknaditi zaostanek. Dejansko jim je uspelo, saj so prišli le na točko zaostanka. V odločilnem trenutku pa jim je zmanjkalo moči.



# Karavana solidarnosti

## #OVERTHEFORTRESS

Socialni centri iz cele Italije se že dalj časa zavzemajo za pomoč migrantom. Preko aktivistov, ki redno odhajajo na teren, vseskozi spremljajo dogajanje v raznih nastanitvenih centrih vzdolž balkanske poti. Od kadar so posamezne države začele zapirati svoje meje, se je situacija poslabšala, saj prebežniki ne morejo več prečkati mej in nadaljevati svoje poti. Mnogi so zato »ujeti« v sprejemnih centrih, od koder ne morejo naprej. Eden največjih je kamp v kraju Idomeni na grško-makedonski meji, ki je velik kot vas in kjer imajo ulice med šotori celo imena. Tu se še naprej kopičijo migranti, trenutno pa jih na vstop v Makedonijo čaka okoli 10.000.

Brez pomoči prostovoljcev in humanitarnih organizacij, bi stanje v kampih že zdavnaj degeneriralo. Ravno zato je iz že preteklega delovanja italijanskih socialnih centrov nastala še socialna in politična kampanja Overthefortress, v sklopu katere je z nabranim materialom na grško-makedonsko mejo odpotovala solidarnostna karavana. Šumovci smo se o tem pogovorili z Valerio Facchini, študentko medicine iz Trsta, ki se je udeležila karavane.

### Koliko ljudi je pravzaprav sodelovalo pri karavani Overthefortress?

Najprej nas je bilo le okoli 30, nato pa je zraven pristopilo še presenetljivo veliko prostovoljcev, tako da nas je na



Valeria Facchini

koncu odpotovalo 300, drugih 200 pa jih je ostalo doma, ker bi bila drugače organizacija tako številne skupine že prezahtevna.

### Kako pa ste prišli do Grčije in kaj ste vzeli s sabo v Idomeni?

Velika večina prostovoljcev je odpotovala s trajektom iz Ancone, nam pa se ta pot ni izplačala, zato smo se odpravili kar z avtomobili. Izvedeli pa smo, da na raznih mejnih prehodih zelo komplicirajo s kontrolami, če vidijo, da se beguncem dovaža materialna pomoč (saj to pomeni, da bodo lahko tam ostali

dlje). Zato sva s prijateljem ves nabran material stlačila v kombi in ločeno odpotovala s trajektom iz Trsta direktno v Grčijo, da sva se izognila kontrolam. Material se je v socialnih centrih zbiral že dalj časa, tako da smo ga imeli veliko. Največ je bilo oblek, higienskih pripomočkov (predvsem plenice za otroke in higienskih vložkov za ženske, katerih vedno primanjkuje), hrane in drugih nujnih potrebščin.

### Kakšne so življenjske razmere v kampu?

Kamp v kraju Idomeni je razmeroma dobro oskrbovan, v kolikor je eden največjih. Tam je prisotnih tudi več socialnih in humanitarnih organizacij. Blizu kampa je tudi skladišče, ki ga upravljajo prostovoljci in kamor dovažajo vse zbrane potrebščine. V neki stavbi pa je skupina anarhistov organizirala kuhinjo, ki skrbi izrecno za pripravo obrokov. Poleg tega kampa je v bližini še veliko drugih manjših, kjer je stanje nekoliko slabše. Tekoče vode v kampu ni, oziroma vsega skupaj so mogoče prisotne tri pipe, kar je za 10.000 ljudi kot nič. Pitna voda je tako na razpolago le v plastenkah. Na voljo so kemična stranišča (katerih je vsekakor premalo) in podobni prenosni tuši, to je pa tudi vse. Velik problem je tudi vreme, saj komaj pade malo dežja, nastane povsod blato in postane življenje neznosno, ljudje pa živčni. Ravno preden smo mi prišli tja, je neprestano deževalo deset dni zaporedoma. Ljudje so več dni preživeli v mokrih in vlažnih oblačilih, saj razen šotorov ni nobenega pokritega prostora, kjer bi se človek lahko posušil ali bil na suhem. Kar je pa najbolj značilno za življenje v kampu, je čakanje. Prav za vsako stvar je treba čakati v dolgih vrstah. Zjutraj, ko vstaneš, je vrsta za stranišče, nato je vrsta za kosilo, vrsta za zdravila, vrsta za večerjo.

### Kaj pa menijo migranti glede zaprtja meje? Kaj nameravajo?

Večina jih čaka v upanju, da bo meja spet odprta in bodo lahko nadaljevali pot. Veliko je žensk in otrok (ali tudi otrok samih), ki skušajo priti do se-

Preblisk tedna - Preblisk tedna - Preblisk tedna

**Nisi pravi Slovenec v Italiji, če ne poješ vsaj v enem zboru in nisi član vsaj dveh društev.**

*Nenapisano pravilo*

Preblisk tedna - Preblisk tedna - Preblisk tedna



vernih držav Evrope, kjer jih že čakajo možje in očetje, ki so šli naprej in so se medtem že nastanili. Pomoč prostovoljcev jim gotovo daje upanje v boljši jutri in moč, da ne obupajo. Sicer pa mislim, da če se stvari na balkanski poti ne bodo spremenile, bo verjetno prišlo do iskanja nove poti, najbrž čez morje v Apulijo in spet iz severne Afrike na jug Italije. Oblasti se zavzemajo za to, da bi se migranti umaknili iz tega območja in zapustili zemljo, kjer se nahaja kamp, saj je to med drugim privatno ozemlje, čigar lastnik je vse prej kot zadovoljen, da je tu nastal kamp. Nekako pa jim to zaenkrat ne uspeva. Sile še niso uporabljali, prebežnike pa z letaki in podobnim materialom vabijo, naj se premaknejo v druge sprejemne centre, ki jih upravlja država in vojska. Tu je pa življenje seveda še težje in človek ima veliko manj prostosti kot v prej omenjenih kampih, kjer se kljub težkim razmeram lahko vsaj prosto premikajo, lahko zakurijo ogenj, na katerem si kaj skuhamo in se medtem družijo s prijatelji. Vala migrantov zaprtje mej vsekakor gotovo ne bo zaustavilo.

### Postavili ste tudi šotor z elektriko in Wi-Fi povezavo.

Res je. V kampu ni elektrike ne luči. Edino sredstvo, s katerim so prebež-

niki lahko v stiku s svojimi družinskimi člani, so mobilni telefoni. In ne samo to. Tudi prošnje za azil ali za preemistitev se lahko zaprosijo le preko interneta. Zato se nam je zdelo bistvenega pomena, da se tem ljudem nudi dostop do omrežja in možnost polnjenja telefonskih baterij. Drugače so dejansko ujeti v kampu, od koder ne morejo nikamor, saj nimajo izpolnjenih pogojev za nadaljevanje poti. V Grčiji pa jih večina tudi noče ostati, saj vedo, da bodo tu le stežka našli delo in si zagotovili dostojno življenje glede na to, v kakšnem kriznem stanju je država.

### ZSKD vabi v Terske doline

Zveza slovenskih kulturnih društev v okviru projekta Mladi v odkrivanju kulturne dediščine vabi v nedeljo, 22. maja, mlade od 14. do 30. leta starosti, na enodneвно delavnico v Terske doline. Tema bo spoznavanje slovenskih ustanov in aktivnosti mladih. Izlet je brezplačen. Prijave in informacije: 0481-531495 ali gorica@zskd.eu in 040-635626 ali info@zskd.eu.



Šepeta se - Šepeta se - Šepeta se - Šepeta se - Šepeta se - Šepeta se - Šepeta se

## Želimo si novih princes

**Pravljice:** spodbujajo našo ustvarjalnost, nam pomagajo pri odrasčanju, posredujejo nam mnoge življenjske vsebine in so nam v uteho tudi po zaključenem otroštvu. Kaj pa ženske junakinje v njih? Izraz popolnosti, prave krasotice, vedno lepo oblečene, vedno uspešne, večkrat posedujejo tudi kako nadnaravno moč, predvsem pa se v večini primerov njihov obstoj suče okoli modrega princa na bellem konju. Avtorica Nadia Fink je prepričana, da tovrstne princeske ne odražajo vsakodnevene realnosti. Deklicam ne posredujejo vseh potrebnih vrednot. Pred časom si je tako v Argentini domislila pripovedi, katerih glavne junakinje so popolnoma različne od tradicionalno poznanih princesk.

**Prva novost:** v zbirki nastopata mehiška slikarka Frida Kahlo in čilenska pesnica Violeta Parra, snujejo pa se še druge junakinje na osnovi vzornih znanstvenic, bork za človekove pravice, pisateljic... Za Finkovo je bilo predvsem važno predstaviti ženske like, ki izstopajo zaradi svojega poguma,

značaja in angažiranosti. S tem je želela poudariti potrebo po resničnih čustvih ter postaviti nekoliko ob stran stereotipne neoporečne junake. Vsak lahko v njih prepozna delček sebe ali dobi spodbudo, naj ne preneha verjeti v boljšo prihodnost. Njen namen je bil očitno uspešen, saj so njene pravljice ravnokar v prevedeni različici prodrle tudi na italijanski trg. Tudi italijanskega založnika je verjetno prepričala pravljična upodobitev resnično obstoječih žensk, ki so si prizadevale za pomembne vrednote in ki jim je uspelo prekoračiti družbene predsodke. Tako Frida Kahlo kot Violeta Parra nista imeli lahkega življenja. Prestati sta morali marsikatero izkušnjo, zaradi katerih predstavljajo dodaten zgled vztrajnosti.

Frida Kahlo je ena izmed najbolj znanih sodobnih slikark, v njeni umetnosti se z državnimi mehiškimi simboli prepletajo tipični elementi kulture domorodnih južnoameriških plemen. Sama se je proglašala za hčerko mehiške revolucije, ki se je pričela leta 1910. Že od rane mladosti dalje je zavra-

čala katerokoli konvencionalno pojmovanje sveta. To kljub temu, da jo je že v otroštvu prizadela težja bolezen, pri 18. letih je na mestnem avtobusu po hujši mestni nesreči utrpela težke poškodbe na hrbtenici, zaradi katerih je bila prisiljena na postelji v skoraj popolni negibnosti preživeti izredno dolgo obdobje. V tem stanju se je približala slikarstvu, dragoceni rešilni bilki. Sledila so burna leta, strastna a trpljenja polna ljubezen z znanim umetnikom Diegom Riverom, aktivna angažiranost znotraj komunističnih vrst... Tako kot ona tudi Violeta Parra težkemu življenju navkljub je svojo pozornost vseskozi obračala do vseh tistih, ki so bili postavljeni na družbeni rob. V Čilu se je aktivno borila za uveljavitev človekovih pravic, v katere je trdno verjela, čeprav je trpela zaradi depresije. Ob pesništvu je gojila tudi ljubezen do drugih umetniških vrst, uveljavila se je kot prodorna kantavtorica. Njena pesem Gracias a la vida je bila prevedena v številne jezike, v kolikor opeva ljubezen do življenja trpljenju navkljub.

Nič čudnega torej, da je projekt Nadie Fink nalletel na veliko zanimanje predvsem s strani najbolj občutljivih umetniških duš. Otroke (in tudi druge)



uvaja na nemoreč način v pomembne družbene tematike, s tem da vsebinam dodaja pisane ilustracije, zabavne igre in interaktivne naloge. Nam ne preostane drugega kot ugrabiti, kdo bodo junakinje naslednjih zgodb.



## RAI3bis

**SLOVENSKI PROGRAM - Na kanalu 103**  
**18.40** Čezmejna Tv: Primorska kronika  
**20.30** Deželni Tv dnevnik **20.50** TDD predstavljaja, sledi Čezmejna Tv: Dnevnik Slo 1

## RAI1

**6.00** Aktualno: Il caffè **6.30** 7.00, 8.00, 9.00, 9.55, 13.30, 16.25, 20.00 Dnevnik in vreme  
**6.45** Aktualno: UnoMattina **10.00** Storie vere **11.10** A conti fatti **12.00** La prova del cuoco **14.05** Igra: Colors **15.15** Torto o ragione? Il verdetto finale **16.40** La vita in diretta **18.45** Kviz: L'Eredità **20.30** Igra: Affari tuoi **21.20** I migliori anni **23.55** TV7

## RAI2

**6.00** 14.00 Detto fatto **7.05** Nad.: Il tocco di un angelo **7.50** Serija: Un ciclone in convento **9.25** 13.30 Rubrike **10.30** Cronache animali **11.00** I fatti vostri **13.00** 17.45, 18.20, 20.30 Dnevnik in vreme **16.15** Serija: Castle **18.00** Šport **18.50** Serija: N.C.I.S. **21.05** LOL



**21.15** Film: Il monaco (akc., '03) **23.05** Serija: The Blacklist

## RAI3

**6.30** Rassegna stampa **7.00** TGR Buongiorno Italia **7.30** TGR Buongiorno Regione **8.00** Agorà **10.00** Mi manda RaiTre **11.00** Elisir **11.55** 14.00, 18.55, 0.00 Dnevnik, vreme in rubrike **12.45** Pane quotidiano **13.10** Dok.: Il tempo e la storia **15.15** Kolesarstvo: Giro d'Italia 2016, 1. etapa **18.00** Geo **20.00** Blob **20.10** #TreTre3 **20.35** Nad.: Un posto al sole **21.05** Film: Miracolo a Sant'Anna (voj., '08)

## RAI4

**12.30** Atlantis **14.15** Star Trek Enterprise **15.05** Fairy Tail **15.30** Numbers **17.45** Novice **17.50** Flashpoint **19.15** Rai Player **19.20** Ghost Whisperer **21.10** Criminal Minds **22.45** Ray Donovan **23.45** Orange is the New Black

## RAI5

**14.00** Wild Italy **14.45** Food Trail - La sfida del cibo **15.40** 17.20 This is Opera **16.30** Quattro secoli di arte al femminile **18.10** Novice **18.15** Passepartout **18.50** Opera: La favorite **22.10** Memo - L'agenda culturale **23.00** Terza pagina **23.30** Michel Petrucci - Body and Soul

## RAI MOVIE

**13.50** 17.20 Rai Player **14.00** Film: La scoperta dell'alba (kom., It., '13, i. M. Buy) **15.30** Film: Hollywood Party (kom., '68, i. P. Sellers) **17.15** 0.50 Novice **17.30** Film: Closing the Ring (dram., '07)



**19.35** Film: Finché dura siamo a galla (kom., '92, i. K. Russell) **21.15** Film: Il padre della sposa 2 (kom., '95, i. S. Martin, D. Keaton) **23.05** Film: The Legend is Born - Ip Man (akc., '10)

## RAI PREMIUM

**11.25** Nad.: Un posto al sole **12.20** 17.30 Rai Player **12.30** Nad.: Il capitano **13.25** Ri... parliamone **14.15** Nad.: Pasión prohibida **15.05** Anica - Appuntamento al cinema **15.10** Nad.: Cuori rubati **15.40** Serija: Provaci ancora prof **17.25** Novice **17.40** Serija: Il commissario Rex **19.25** Nad.: Capri **20.20** Nad.: Un caso di coscienza **21.20**

Nad.: Grand Hotel **23.20** Nad.: Tutto può succedere

## RETE4

**6.10** Media Shopping **6.40** Serija: Hunter **8.40** Nad.: Bandolera **9.30** Serija: Carabinieri **10.30** Sai cosa mangi? **10.45** Ricette all'italiana **11.30** 18.55 Dnevnik, vreme in prometne informacije **12.00** Serija: Detective in corsia **13.00** Serija: La signora in giallo **14.00** Lo sportello di Forum **15.35** Film: Un dollaro d'onore (western, '59) **19.35** Dentro la notizia **19.55** Nad.: Tempesta d'amore **20.30** Dalla vostra parte **21.15** Quarto Grado

## CANALES

**6.00** Pregled tiska **7.55** Dnevnik, prometne informacije, vreme, borza in denar **8.45** Mattino Cinque **11.00** Forum **13.00** 19.55 Dnevnik in vreme **13.40** Nad.: Beautiful **14.10** Nad.: Una vita **14.45** Uomini e donne **16.10** L'isola dei famosi **16.20** Amici - Day Time **16.30** Nad.: Il segreto **17.10** Pomeriggio Cinque **18.45** Caduta libera! **20.40** Striscia la notizia - La voce dell'invadenza **21.10** Ciao Darwin

## ITALIA1

**6.35** Risanke in otoške oddaje **8.15** Nad.: Settimo cielo **10.15** Serija: Dr. House - Medical Division **12.05** Cotto e mangiato **12.25** 18.30 Dnevnik in vreme **13.00** 17.55 L'isola dei famosi **13.15** Športna rubrika **13.55** Nan.: Simpsonovi **14.20** Nan.: Futurama **14.45** Serija: The Big Bang Theory **15.20** Nan.: Mom **15.45** Nan.: Due uomini e 1/2 **16.40** Nan.: La vita secondo Jim **17.35** Nan.: Mike & Molly **19.25** Serija: C.S.I. - Miami **21.10** Serija: The Flash **22.00** Serija: Arrow **23.05** Serija: Constantine

## IRIS

**13.00** Film: Salvo d'Acquisto (dram., '75) **15.10** Film: La bellezza del somaro (kom., It., '10) **17.20** Film: Dimmi che fai tutto per me (kom., It., '76) **19.20** Serija: Supercar **20.05** Serija: Walker Texas Ranger



**21.00** Film: Training Day (triler, '01, i. D. Washington) **23.25** Film: Yado (pust., '85)

## LA7

**7.30** 13.30, 20.00, 0.45 Dnevnik **7.50** Vreme **7.55** Omnibus **9.45** Coffee Break **11.00** L'aria che tira **14.00** Kronika **14.20** Tagada **16.30** Serija: Ironside **18.00** Serija: Josephine, ange gardien **20.35** Otto e mezzo **21.10** Crozza nel Paese delle Meraviglie **22.40** Bersaglio Mobile

## LA7D

**6.20** I menù di Benedetta - Ricetta Sprint **6.30** The Dr. Oz Show **7.30** 19.00 Cuochi e fiamme **8.30** 15.20 I menù di Benedetta **11.20** SOS Tata **13.30** Nad.: Grey's Anatomy **16.45** Cambio moglie **18.55** Dnevnik **21.10** Nad.: Sex and the City **23.30** Film: So cosa hai fatto (triler, '97)

## TELEQUATTRO

**7.00** Sveglia Trieste! **10.30** 21.00 Ring **13.00** Aktualno: Musa Tv **13.15** 17.55, 20.25 Oggi è **13.20** 17.40, 19.30, 20.30, 23.00 Dnevnik **13.40** 0.30 Cisl Informa **18.00** 23.30 Trieste in diretta **19.00** Star bene in TV **20.00** Apriti cielo **20.05** Dodici minuti con Cristina

## CIELO

**12.30** 13.45 MasterChef Australia **13.30** Novice **14.15** MasterChef Italia **16.15** Buying & Selling **17.15** Giardini da incubo **18.15** Fratelli in affari **19.15** Affari al buio **20.15** Affari di famiglia **21.15** Film: Valérie - Diario di una ninfomane (dram., '08) **23.15** Film: Tesis (triler, '95)

## DMAX

**12.30** 20.20 Affari a tutti i costi **13.20** 18.35 Affare fatto! **14.10** Si salvi chi può **15.05** Gator Boys: gli acchiappalligatori **15.55** Pro-

va a prenderli **16.50** Dollari al volante **17.45** Gli eroi dell'asfalto **19.30** Banco dei pugni **21.10** The Last Alaskans **21.55** Diesel Brothers **22.50** Oro degli abissi

## SLOVENIJA1

**6.00** Odmevi **6.55** Dobro jutro **11.15** 18.25 Kviz: Taksi **11.40** Ugriznimo znanost **12.20** Dok. serija: Na poti **13.00** 15.00, 17.00, 18.55, 22.35 Poročila, športne vesti, vreme **13.30** Tarča **14.25** Globus **15.10** Mostovi - Hidak **15.40** 18.10 Otroški program: OP! **16.35** Duhovni utrip **17.30** Slovenski magazin **17.55** Novice **18.00** Infodrom **19.30** Slovenska kronika **20.00** Slovenski pozdrav **21.25** Na lepše **22.00** Odmevi **23.05** Kinoteka **23.20** Film: Človek iz marmorja (dram.)

## SLOVENIJA2

**7.00** 18.55 Risanke in otroške odd. **8.10** Zgodbe iz školjke **8.45** 23.55 Točka **9.45** Bleščica **10.30** Na obisku **11.00** 17.00 Halo TV **11.50** Dobro jutro **14.00** O živalih in ljudeh **14.25** Na vrtu **15.05** Posebna ponudba **16.05** Dober dan **17.50** Kviz: Vem! **18.25** TV poroka **19.40** Infodrom



**20.05** Film: Okus po ljubezni (rom.) **21.50** TV arhiv **22.45** Polnočni klub

## KOPER

**13.45** Dnevni program **14.00** Čezmejna Tv - Deželne vesti **14.20** Evronovice **14.30** Zvočno klasični **15.10** Vesolje je... **15.45** Film: Dekleta prihajajo (muzikal) **17.00** Drobline in... 45 let TV Koper-Capodistria **17.10** Glasba zdaj **17.25** Sredozemlje **18.00** To bo moj poklic **18.35** Vreme **18.40** Primorska kronika **19.00** 22.10 Vsedanes - Tv dnevnik **19.25** Šport **19.30** Vsedanes - Aktualnost **20.10** Dok.: K2 **20.40** Najlepše besede **21.10** Folkest 2013 **22.25** Iz arhiva po vaših željah **23.20** Dok.: Mister Gadget **23.25** Road to UEFA EURO 2016 **23.55** Film: Pripoved o prevari (dram.)

## POP TV

**7.00** Risanke **8.20** 9.30, 11.00, 12.10 Tv prodaja **8.35** 15.35 Nad.: Italijanska nevesta **10.00** 16.55 Serija: Komisar Rex **11.15** 14.35 Nad.: Nedolžna vsiljivka **12.25** 17.55 Moja mama kuha bolje! **13.30** 20.00 Nad.: Usodno vino **16.30** 18.55, 21.30 Novice **20.00** Bitka parov **22.00** Eurojackpot **22.05** Film: Pijana ljubezen (kom.)

## KANAL A

**7.00** 18.00, 19.55 Svet **7.55** 11.30 Serija: Odvetnik z ulice **8.50** 12.40 Risanke **9.40** 15.35 Nan.: Od zaroke do poroke **10.05** 11.15, 12.25 Tv prodaja **10.20** 14.40 Serija: Nočna izmena **13.35** 18.55 Serija: Kar bo, pa bo **16.05** Film: Popolna slika (rom.) **20.00** Big Brother **21.30** V živo iz hiše Big Brother **22.00** Film: 007 - Vohun, ki me je ljubil (akc.)

## PLANET TV

**10.55** 16.35 Nad.: Esperanza **11.55** Tv prodaja **12.25** Serija: Havaji 5.0. **13.20** 22.05, 23.20 Bilo je nekoč **14.45** Zdravnik svetuje **15.50** Ellen **17.40** 20.00 Nad.: Ena zlahtna štorija **18.45** 21.50 Danes **19.15** Vreme

## VREDNO OGLEDA



**Rai** Petek, 6. maja  
 Rai 3, ob 21.05

## Miracolo a Sant'Anna

ZDA, Italija 2008  
 Režija: Spike Lee  
 Igrajo: John Turturro, James Gandolfini, Derek Luke, Michael Ealy

Zgodba pripoveduje o nacističnem poboju v kraju Sant'Anna di Stazemma, v Toskani, med drugo svetovno vojno. Avgusta 1944 so namreč esesovci, v kraju v bližini Lucce pomorili več kot petsto civilistov, v veliki večini žensk in otrok.

Med snemanjem filma je v Italiji prišlo do serije polemik, predvsem s strani gibanja Anpi, ker je po mnenju njegovih članov, ameriški režiser izbral revizionistično razlago dogodkov.

Po njegovi predstavitvi v filmskih dvoranah, pa so se negativne ocene delno ublažile, predvsem potem, ko si je zgodbo ogledal takratni predsednik Napolitano in jo ocenil kot pomembni poklon italijanskemu uporniškemu gibanju.

Film, v katerem nastopa tudi cela vrsta italijanskih igralcev, kot so Luigi Lo Cascio, Pierfrancesco Favino, Valentina Cervi in tudi Tržačan Omero Antonutti, je prvo delo, ki ga je Spike Lee posnel na italijanskih tleh.

in šport **19.25** Zvezde **21.10** Da, dragi! Da, draga!

## RADIJSKI PROGRAM

### RADIO TRST A

7.00, 13.00, 19.00 Dnevnik; 7.20 Koledar; 7.25 Prva izmena: Dobro jutro, pravljica, napovednik; 8.00, 10.00 Poročila; 8.10 Radioaktivni val z Borisom Devetakom in Markom Sancinom; 10.10 Prva izmena: Kulturne diagonale: Dvignjena zavesa; 11.00 Studio D; 11.15 Psihoaktualno: radijska srečanja s psihologinjo in psihoterapevtko Martino Flego; 13.20 Zborovski utrip; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10, 14.35, 17.10 Music box; 14.20 Otroški kotichek; 14.40 Jezikovna rubrika (pripravlja Matejka Grgič), sledi Music box; 15.00 Mladi val; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.30 Odprta knjiga: Pomlad, sreča in jiva - proza Cirila Kosmača, sledi Music box; 18.00 Kulturni dogodki, sledi Music box; 19.20 Napovednik, sledi Slovenska lahka glasba; 19.35 Zaključek oddaj.

### RADIO KOPER (slovenski program)

5.00 Jutro na RK; 5.30, 5.50 Kronika; 6.30, 8.30, 9.30, 10.30, 11.30, 14.30 Poročila; 7.00 Jutranjik; 7.20 Jutranja zagonetka; 7.45 Primorske novice; 8.00 Pregled tiska; 9.00 Dopoldan in pol; 9.10, 16.20 Prireditve danes; 10.00 Evropa osebno; 10.40, 15.00, 18.55 Pesem tedna; 11.00 Ob enajstih!; 11.45 Pesem in pol; 12.30 Opoldnevnik; 13.30 Botrstvo; 14.00 Aktualno; 15.30 DiO; 17.00 Glasba po željah; 17.30 Primorski dnevnik; 18.00 Radio Blabl; 19.00 Dnevnik in kronika; 19.30 Rončel na obali; 21.00 Ari Zona; 22.00 Zrcalo dneva; 0.00 Nočni program.

### RADIO KOPER (italijanski program)

6.00 Dobro jutro; 6.15, 7.00, 8.30, 9.30, 10.30, 11.30, 12.00, 12.28, 13.30, 14.30, 15.28, 16.30, 17.30, 18.30, 19.28 Dnevnik, vremenska napoved in prometne informacije; 7.15 Jutranji dnevnik; 8.00 Calle degli orti grandi; 8.05 Horoskop; 8.15 Caleidoscopio Istriano; 8.35, 17.33 Euroregione News; 8.40, 14.45 Pesem tedna; 9.35 Appuntamenti; 10.10 Vremenska napoved; 10.15, 19.15 Sigla single; 10.25 Televizijski in radijski programi; 10.35, 20.30 Il vaso di Pandora; 12.30 Dogodki dneva; 13.00, 20.00 Pairapappà; 13.35 Ora musica; 14.00, 14.35, 19.00, 23.00 Glasba; 15.00 Souvenir d'Italy; 15.30 Dogodki dneva; 16.00 Pomeriggio ore quattro; 18.00 Il suono nell'immagine; 19.30 Večerni dnevnik; 22.30 Sonoricamente Puglia; 0.00 Nottetempo.

## DROBCI IZ SPOREDA RADIA TRST A

S klinično psihologinjo in psihoterapevtko Martino Flego se bomo v **Studiu D** po 11.00 soočili z vprašanjem medosebnih odnosov, ki jih danes zaradi pomanjkanja časa, hitrega tempa in stresnega vsakdana veliko ljudi prej zamenjamo kot neguje. Slabšanje kakovosti medosebnih odnosov pogosto sproža težke konfliktna situacije. Če pa konfliktov ne uspemo obvladati pride lahko tudi do dramatičnih razpletov. Medosebni odnosi pa so ključni dejavniki za naš osebnostni razvoj in je torej pomembno skrbeti za izboljšanje njihove kakovosti. V **Mladem valu** po 15.00 bo župan Majence Walter Vodopivec predstavil zanimivo in raznoliko koncertno ponudbo največjega večdnevnega praznika, ki bo na sporedu od danes do torka v Dolini. Z Maticem Horvatom bomo preleteli koncertni program za maj v Izolskem Hangar baru. Spoznali bomo tudi tržaško glasbeno skupino Bomba Klavec, ki bo v nedeljo nastopila v tržaškem lokalu Buffet Tergeste.



### Lastnik:

Zadruga Primorski dnevnik d.z. - Trst

### Izdajatelj:

Družba za založniške pobude DZP doo z enim družabnikom PRAE srl con unico socio Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040 7786380, fax 040 7786381

### Tisk:

EDIGRAF srl, Trst

Odgovorni urednik: ALEKSANDER KOREN

Redakcija: Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040 7786300, faks 040 7786339

email: [trst@primorski.eu](mailto:trst@primorski.eu)

Gorica, Ul. Garibaldi 9, tel. 0481 356320, faks 0481 356329

email: [gorica@primorski.eu](mailto:gorica@primorski.eu)

Dopisništva: Čedad, Ul. Ristori 28, tel. 0432 731190, faks 0432 730462

Celovec, Wulfengasse 10/H, tel. 0463 318510, fax 0463 318506

Internet: <http://www.primorski.eu/>

Naročniško - prodajna služba

Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040 7786300, faks 040 7786339

Gorica, Ul. Garibaldi 9, tel. 0481 356320 faks 0481 356329

Cena: 1,20 €

Celoletna naročnina za leto 2016 230,00 €

Poštni t.r. PRAE DZP št. 11943347

Cena za Slovenijo: 1,20 €

Letna naročnina za Slovenijo za leto 2016 230,00 €

plačljiva preko DISTRIEST doo, Partizanska 75, Sežana, tel. 05-7070262, fax. 05-7300480

transakcijski račun pri banki SKB D.D. v Sežani, št. 03179-1009112643

Primorski dnevnik prejema neposredne državne prispevke po zakonu 250 z dne 9. avgusta 1990

### OGLAŠEVANJE

Oglaševalska agencija Tmedia s.r.l.

[www.tmedia.it](http://www.tmedia.it)

GORICA, ul. Malta 6

KOMERCIALNI OGLASI

advertising@tmedia.it

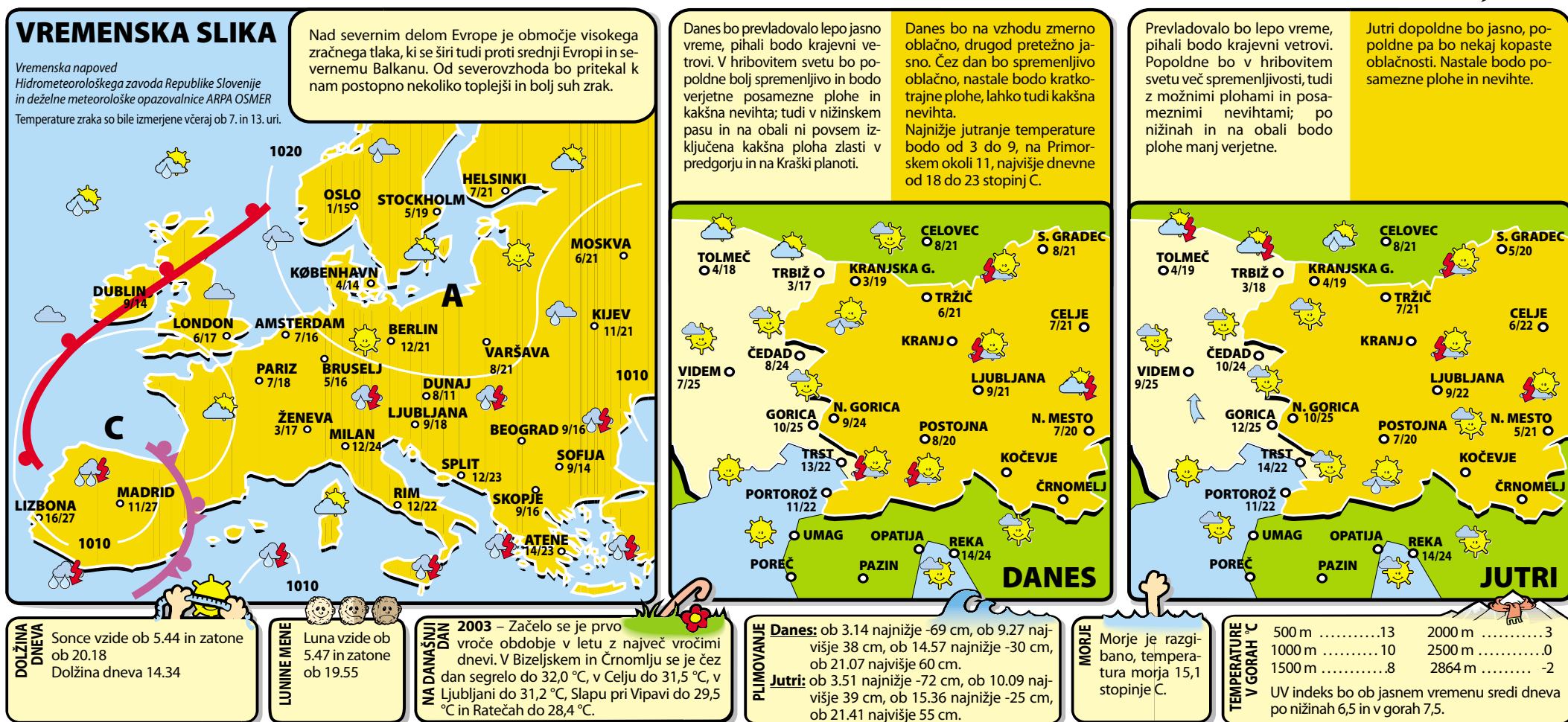
Brezplačna tel. št. 800129452

Iz tujine +39.0481.32879

Faks +39.0481.32844

Cene oglasov: 1 oglasni modul (širina 1 stolpec, višina 29,2 mm) 35,00 €, finančni in legalni 92,00





## Na Hrvaškem prodajajo cerkev

ZAGREB - V kraju Gornja Vlahinička nedaleč od Zagreba prodajajo katoliško cerkev, ki je v zasebni lasti. V cerkvi še vedno občasno izvajajo obrede, je dejala lastnica, ki poleg cerkve prodaja tudi stanovanjsko hišo in hektar zemljišča. Cerkev je bila zgrajena leta 1938, v zasebni lasti pa je od leta 1964. Prodajo premoženja skupaj s cerkvijo so objavili v oglašilni na novičarskem portalu index.hr. Kot so poudarili, ima stara vaška cerkev 50 mest, 30 sedišč in 20 stojšč. V njej so občasno maše, predvsem pogrebne. Lastnica se je za prodajo odločila po smrti svojih staršev. Lastnica je zatrnila, da ima ustrezne dokumente za vse nepremičnine, ki jih prodaja. Pripravljena je tudi na dogovor o ceni, ki jo je nastavila na 374.000 kun (50.000 evrov).

## Rolling Stones proti Trumpu



NEWYORK - Ameriška glasbena skupina Rolling Stones ni zadovoljna, da republikanski kandidat za ameriškega predsednika Donald Trump na predvolilnih zborovanjih predvaja njihove pesmi. Poudarili so, da Trumpovemu volilnemu štabu niso dali dovoljenja za predvajanje svojih pesmi. Zahtevali so tudi, da Trump nemudoma preneha s predvajanjem. Tiskovna predstavnica Trumpovega volilnega štaba se na zahtevo ni odzvala in ni pojasnila, ali imajo licenco za predvajanje pesmi. Rolling Stonesi niso prvi, ki so se ogradili od Trumpa. Doslej so se z zahtevo, naj ne uporabljajo njihovih pesmi oglašili že Adele, Aerosmith in Neil Young.

## KANADA - Katastrofalni požar v provinci Alberta uničil že 1600 hiš Požar ogroža celo mesto in dviga svetovno ceno nafte



Silovit gozdni požar se zaradi sušnega obdobja in silovitega vetra naglo širi; pred nevarnostjo so morali evakuirati vseh 88.000 prebivalcev mesta Fort McMurray, kjer je ogenj uničil že 1600 zgradb

ANSA

ALBERTA - V provinci Alberta na zahodu Kanade so zaradi gozdnega požara v sredo razglasili izredne razmere in evakuirali vseh 88.000 prebivalcev mesta Fort McMurray. Oblasti svarijo, da bi lahko ogenj, ki se hitro širi, uničil večino mesta, najbolj kritičnih pa bo prihodnjih 24 ur. O žrtvah požara sicer za zdaj ne poročajo.

Požar je izbruhnil v nedeljo jugozahodno od mesta, močan veter pa je v tork ognjene zublje ponel vse do Fort McMurrayja. Ogenj je v mestu doledel uničil 1600 zgradb, med drugim tudi novozgrajeno šolo. Gre za eno od najboljšežnejših evakuacij zaradi gozdnega požara v zgodovini province Alberta. Po poročanju lokalnih medijev so evakuacijo ovirale težave pri oskrbi z gorivom ter prometni zastoji. Ljudje, ki

so morali zapustiti mesto, so se zatekli v zasilna bivališča.

Z ognjem se bori več kot 250 gasilcev, njihova prizadevanja, da bi pogasili požar, pa ovira močan veter. Strokovnjaki ocenjujejo, da se bo požar zaradi vetra razširil še naprej proti severu. Kanadska provinca Alberta je lani doživela najhujšo sušo v pol stoletja, od minulega tedna pa se soočajo z vročinski valom.

Obsežen gozdni požar v Kanadi je poleg druge škode tudi ogrozil tamkajšnjo proizvodnjo nafte, kar je že večeraj imelo posledice na svetovnih trgih, kjer se je cena nafte včeraj občutno podražila. Teksaska lahka nafta, ki bo dobavljena junija, se je včeraj v prvih popoldanskih urah podražila za dobre 4 odstotke na skoraj 46 dolarjev za 159-

litrski sod. Cena severnomorske nafte Brent, ki bo dobavljena julija, se je prav tako zvišala za več kot dva dolarja na skoraj 47 dolarjev za sod, preden se je v zadnjih urah trgovanja cena nekoliko znižala.

Naftne družbe so zaradi katastrofalnega požara v kanadski v provinci Alberta, v kateri pridobivajo nafto iz bitumenskega peska, zmanjšale proizvodnjo, da bi olajšale evakuacijo delavcev, ki niso nujni za proizvodnjo. Analitik pri IG Markets Bernard Aw je za AFP ocenil, da je požar v Kanadi danes glavni razlog za zvišanje cen, kar pa so pripomogli tudi podatki o znižanju proizvodnje v ZDA. »Naftne družbe pravijo, da bi lahko požar ogrozil zmogljivost v višini več kot milijona sodov dnevno,« je dejal Aw.

## AVSTRALIJA - Prizadetih 93 odstotkov koral Segrevanje morja ogroža Veliki koralni greben

SYDNEY - Znanstveniki znova svarijo pred žalostno usodo Velikega koralnega grebena, ki ga je letos močno prizadel pojav beljenja koral. Veliki deli čudovite naravne tvorbe bi lahko bili v celoti mrtvi v prihodnjih 20 letih. Greben, uvrščen tudi na Unescov seznam naravne dediščine, se sooča z najhujšim beljenjem koral v znani zgodovini. Zaradi dviga temperature morja, ki je posledica podnebnih sprememb in letos tudi močnega El Nina, je prizadetih 93 odstotkov koral.

Strokovnjaki iz avstralskega vladnega centra za odličnost znanosti podnebnih sistemov ARC so v študiji prejšnji teden poudarili, da bodo v primeru nadaljnjega naraščanja koncentracije toplogrednih plinov podobni dogodki, kot je trenutno hudo beljenje koral, postali nova normalnost. »V le nekaj desetletjih bomo najverjetneje izgubili velike dele Velikega koralnega grebena,« so posvarili.

»Ekstremne temperature bodo do 30. let tega stoletja postale običajne, kar bo predstavljalo velik pritisk na ekosisteme Velikega koralnega grebena,« je dejal vodilni raziskovalec Andrew King. »Naša raziskava kaže, da je letošnje beljenje 175-krat bolj verjetno danes kot v svetu, ko ljudje niso proizvajali toplogrednih plinov,« je dodal.

Beljenje je pojav, v katerem koralne postanejo bele oziroma njihova barva blede zaradi prekinitev odnosa z majhnimi fotosintetskimi algami, imenovanimi zooxantele. Alge koralam dajejo potrebna hranila, grebeni pa za okrevanje po beljenju takšnega obsega, kot smo mu priča letos, potrebu-



jejo okoli 15 let, da si povsem opomorejo. Center je rezultate študije objavil, še preden bi jo po običajnem postopku lahko ocenili recenzenti. Za takšno potezo so se odločili zaradi velike nevarnosti, ki grozi koralam. »Verjamemo v pridobljene rezultate ... kar smo odkrili, pa zahteva nujno ukrepanje, če želimo ohraniti greben,« je poudaril King.

Škoda na južnih delih grebena ni velika in ta del naj bi si kmalu opomogel. Ogromna pa je škoda na severnih delih Velikega koralnega grebena. Tam bi beljenje ponekod lahko pobilo več kot polovico koral, je v nastopu v avstralskem senatu dejal predsednik uprave pomorskega parka grebena Russell Reichelt. Reichelt je priznal, da je na hudo beljenje koral letos vplival El Nino. Vendar so podnebne spremembe »zdalec največji signal«. V zadnjem stoletju se je temperatura morja dvignila za okoli stopinjo Celzija.

Veliki koralni greben je neprecenljiva naravna dediščina, pomemben je pri zagotavljanju biološke raznovrstnosti, od njega pa je odvisnih 69.000 delovnih mest v turizmu in ribištvu.